

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcane tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 193

Poznań, wtorek dnia 28 kwietnia 1931

Rok XXVI

Wobec konfiskat

W obozie rządowym wyobrażają sobie, że dla narodowców nie ma większej radości i rozkoszy, jak piętnowanie od rana do wieczora poczyną „sanacji” ze stanowiska moralnego czy prawnego, politycznego czy gospodarczego. Mało to, z małości wypływające nieporozumienie...

„Sanacja” jest dzisiaj, ale rychlej czy później jej nie będzie. Natomiast państwo polskie jest i będzie. Jego byt, jego dobro, jego przyszłość — oto troska naczelna i myśl kierownicza obozu narodowego. Gdyby odnośne działania „sanacji” nie powodowały szkody i krzywdy państwa, a znaczyły tylko szykanowanie takich lub innych stronnictw, grup, jednostek, możnaby do walki z temi działaniami znacznie mniejszą, bardzo znacznie mniejszą przykładać wagę; ale, gdy zagrożone są wielkie walory państwowe, składające się na wewnętrzne podstawy istnienia Rzeczypospolitej, to wrażliwość obozu naszego jest i musi być wielka.

Wolelibyśmy nieraz, żeby nie było powodu do reakcji z naszej strony, żeby w grę wchodzące wartości i interesy państwowe nie były wystawione na niebezpieczeństwo. Jako przykład aktualny wskażemy „rozmach” w konfiskowaniu gazet. Możemy zapewnić naszych przeciwników, że w interesie państwa wolelibyśmy, żeby zatarg o konfiskowanie dokumentów parlamentarnych nie istniał, żebyśmy nie byli zmuszeni słów tych pisać. Ku naszemu wielkiemu żalowi — jest inaczej.

Dotąd, nawet za rządów „sanacyjnych”, wnioski i interpelacje posłów i senatorów, o ile je tylko marszałek ex officio przyjął, nie mogły podlegać konfiskacie policji czy prokuratury. Taki jest ustalony stan prawny. Tęgo stanu prawnego nikt dotąd nie śmiał — powtarzamy — nawet w okresie pomajowym.

Jeżeli ktoś broni naruszenia tego stanu prawnego argumentem, że interpelacje Klubu Narodowego, o które chodzi, nie zostały w Sejmie w całości odczytane, że odczytano tylko ich tytuły, zdradza zupełną ignorancję zarówno prawa, jak faktycznych stosunków parlamentarnych, od pierwszego bowiem dnia istnienia naszego Sejmu nigdy żadna interpelacja nie była odczytywana z trybuny przez sekretarza izby w całości, lecz zawsze, w każdym wypadku odczytywało się i odczytuje tylko tytuły interpelacji, tak samo zresztą, jak i wniosków, poczem interpelacje względnie wnioski w całości swej automatycznie przechodzą do urzędowych druków parlamentarnych. Momentem decydującym jest przyjęcie interpelacji względnie wniosków przez marszałka Sejmu względnie Senatu.

Znamienną ilustracją ostatnich konfiskat jest ta okoliczność, że w Warszawie zajęto interpelację, która mówiła właśnie o tamtejszych stosunkach, a w Poznaniu druga, dotycząca stosunków

Po upadku dyktatury

W chwili obecnej nie ma już w Hiszpanji ani jednej ulicy Primo de Rivery — Były minister policji postawiony w stan oskarżenia — Rozpadnięcie się stronnictwa rządowego

Paryż, 27. 4. (Tel. wł.) Prasa francuska podaje dalsze szczegóły o zacieraniu śladów dyktatury Primo de Rivery w Hiszpanji. W czasie jego rządów pod naciskiem władz administracyjnych przemianowano szereg ulic i placów w różnych miastach hiszpańskich, nadając im nazwy ulic względnie placów „generała Primo de Rivery”. Ustawiono także kilka pomników dyktatora. W chwili obecnej w całej Hiszpanji nie ma już ani jednej ulicy, która by nosiła nazwisko Primo de Rivery. Wszystkie pomniki i tablice ku jego czci zostały przez manifestantów zniszczone.

Nowy rząd postawił w stan oskarżenia byłego ministra policji, gen. Martinez Anido, który wstawił się organizowaniem napadów na zebrania przeciwników dyktatury oraz aktami gwałtu wobec opozycjonistów, w szczególności studentów. Wielu urzędników policji pełniło rolę zwykłych bojówkarzy ówczesnego stronnictwa rządowego, czyli „Unione Patriótica”. Część tych urzędników policji uciekła zagranicę, reszta będzie odpowiadała

przed sądem za gwałty i nadużycia służbowe.

Z pośród przywódców stronnictwa rządowego, wielu również uciekło zagranicę (głównie do Francji) a inni zadeklarowali odrazu swą lojalność wobec nowego rządu i poczęli na wielką skalę denuncjować swych niedawnych przyjaciół partyjnych, odsłaniając kulisy rządów dyktatury. Materiały te ogłasza obecnie prasa hiszpańska. Całe stronnictwo rządowe rozpadło się odrazu po upadku dyktatury i w chwili obecnej prawie już nie istnieje.

Madrid, 28. 4. (Tel. wł.) Rada Ministrów powzięła na wczorajszym posiedzeniu uchwałę, na mocy której wszyscy byli ministrowie z okresu dyktatury, t. j. z czasu od 30 września 1923 do 14 lutego 1931, pozbawieni zostaną przysługujących im pborów.

Przy uchwale tej rada ministrów wyszła z założenia, iż mianowanie ministrów w okresie dyktatury było aktem bezprawnym i na tej podstawie doszła do przekonania, iż państwo nie ma wobec nich żadnych zobowiązań.

Zamówienia sowieckie we Włoszech

na sumę 350 milionów lirów

Rzym, 28. 4. (Tel. wł.) Rokowania, jakie toczyły się od szeregu tygodni pomiędzy przedstawicielami włoskiego ministerstwa przemysłu krajowego a sowiecką delegacją handlową, zostały w tych dniach zakończone pomyślnym skutkiem.

Rokowania miały na celu sfinalizowanie nowej umowy gospodarczej i finansowo-kredytowej, gwarantowanej

do pewnej sumy przez rząd włoski. Według ostatnich wiadomości umowa została w tych dniach przez obie zainteresowane strony podpisana.

W ogólności przewiduje ona zamówienia sowieckie w ciągu przyszłych 7 względnie 8 miesięcy na sumę ogólną 350 milionów lirów.

Przyjęci na inne stanowiska

Echa nadużyć w urzędzie śledczym w Łucku

Warszawa, 28. 4. (Tel. wł.) Swoego czasu w urzędzie śledczym w Łucku wykryto nadużycia w zachowaniu się wobec więźniów. Po znanych rewelacjach „Przedmiotu” min. Składkowski z trybuny sejmowej oświadczył, że wszyscy winni będą pociągnięci do od-

powiedzialności i zwolnieni ze służby. Obecnie prasa donosi, że istotnie zostali oni zwolnieni ze służby w urzędzie śledczym, ale przyjęci na inne stanowiska w starostwach wołyńskich. (w)

specjalnie tutejszych. A zdawałoby się, że podstawa prawna konfiskat powinna być wszędzie zasadniczo jedna i ta sama. Dodać należy, że konfiskatę w Poznaniu uzasadniono ponadto ogłoszeniem wniosku Klubu Narodowego, żądającego ustąpienia Rady Ministrów, wniosku przez marszałka również przyjętego i — podkreślamy — w żadnym mieście przez żadną władzę policyjną czy prokuratorską nie zajętego.

Fakta mówią same za siebie. Doznaję one z naszej strony właściwego oświelenia przed sądem.

Nawiasowo nadmieniamy, że konfiskaty angażują osobę prezydenta m. Poznania. Pod dokumentem, zawiadamiającym wydawnictwo o zajęciu pisma, figuruje bowiem nazwisko odnośnego urzędnika Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego „z p.” („z polecenia”) — „za prezydenta miasta”.

Jak w toku sobotniego zajęcia „Kurjera Pozn.”, tak przy zatwierdzeniu za-

jęcia przez sąd grodzki w osobie sędziego Długoleckiego zaszyły — omyłki.

Miejski Urząd Bezpieczeństwa Publicznego uzasadnił pierwotnie konfiskatę ogłoszeniem interpelacji Klubu Narodowego w sprawie „korupcyjnej i terrorystycznej akcji na rzecz listy B. B. W. R. podczas wyborów do Sejmu i Senatu w Warszawie”, a następnie to uzasadnienie wycofał, podając jako przyczynę zajęcia pisma ogłoszenie interpelacji Klubu Narodowego w sprawie policji poznańskiej i wypadków w dniu 19 marca obok ogłoszenia wniosku Klubu Narodowego, żądającego ustąpienia Rady Ministrów. Sędzia zaś Długolecki wczoraj przysłał nam postanowienie, zatwierdzające konfiskatę, które wymieniało jako przyczynę ogłoszenie wspomnianego wniosku Klubu Narodowego, oraz interpelację w sprawie korupcji i teroru przy wyborach w Warszawie, a dzisiaj skierował do nas nowe postanowienie, prostujące pismo pierwotne w tym sensie, że interpelację w sprawie korupcji i teroru w Warszawie zastąpił interpelacją w sprawie policji poznańskiej i wypadków w dniu 19 marca.

Po odjeździe gości jugosłowiańskich

Wizyta, jaką kilkudziesięciu najwybitniejszych przedstawicieli jugosłowiańskiego życia kulturalnego i gospodarczego składa Polsce, posiada niewątpliwie znaczenie głębsze. Nie jest ona oznaką zwykłej kurtuazji, ani też tylko — docenianym przez nas w całej pełni — wyrazem sympatii i uczuć braterskich, lecz przejawem tego, co, może jeszcze narazie podświadomie, tkwi w głębinach duszy narodowej wszystkich narodów o prawdziwej kulturze słowiańskiej: konieczności łączenia się wobec groźby świata germańskiego, — groźby, mimo klęski w wojnie światowej wciąż żywej, i coraz to bardziej wzmagającej się w dziedzinie politycznej i gospodarczej.

Do rozbudzenia świadomości tejże konieczności przyczyniła się świeżo unja celna niemiecko-austriacka, ze stojącym poza nią widmem „Anschlussu”. Kongres polsko-jugosłowiański, którego obrady w części swej gospodarczej rozpoczęły się w Poznaniu, stoi poniekąd pod znakiem reakcji na pociągnięcie dyplomacji niemieckiej. Wyrazem tego był nie tylko szereg przemówień w uroczystym dniu otwarcia, przemówień dyktowanych serdecznym uczuciem, lecz silne, realne echo konieczności zbliżenia polsko-jugosłowiańskiego znalazło się także w rezolucjach kongresowych. I to uważamy za najważniejszą stronę wizyty sympatycznych gości z południowej Słowianiny.

Opuszczywszy Poznań, gdzie wyczuli tętno ducha szczerze narodowego, tak silnie bijącego także w Jugosławji, goście nasi, przedstawiciele narodu słowiańskiego, trzymającego straż nad Jadranem, udali się nad nasz Bałtyk. I wiemy zgóry, że nigdzie indziej nie znajdziemy takiego zrozumienia dla konieczności bronienia dostępu do morza przez Polskę, obrony naszego wybrzeża, jak właśnie u tych, dla których słowiański Jadran jest podstawą idei jugosłowiańskiej. Szum północnego morza słowiańskiego brzmieć będzie niewątpliwie w duszach braci Jugosłowian podczas dalszego ciągu kongresu w Warszawie, w obradach nad kwestjami kulturalnymi, i w Krakowie u stóp Wawelu, podczas zakończenia zjazdu.

Goście nasi wywiozą do swej słonecznej ojczyzny przekonanie, że Polska, która w zachodniej swej części zdolała zwycięsko oprzeć się naporowi germanizacji, podobnie jak Chorwacja i Słowenia, która nie uległa naporowi mongolskiego i bolszewickiego wschodu, lecz broni się przed nim z całą siłą narodowej woli, że ta Polska stanowi w świecie słowiańskim czynnik dziś taki sam, jak kiedyś, gdy Gandulie wskazywał na nią jako na gwiazdę zbawczą wobec tureckiej zagłady.

Z drugiej strony kongres wzmoże bez wątpienia wśród nas żywe zainteresowanie dla Jugosławji, dla jej rozwoju politycznego, dla jej piękna i przyczyni się do tego, że Polacy wyjeżdżający zagranicę przedewszystkiem do braci naszych południowych skierowywać będą swe kroki. A przez to weźmy pomiędzy nami nawiązywać się będą coraz silniejsze i trwalsze.

Pośrednicy w koncesji francuskiej

Warszawa, 28. 4. (Tel. wł.) Przy pożyczce kolejowej pośredniczyli jako agenci w Polsce pp. Barylski i b. minister komunikacji Tyszkowski, a ze strony francuskiej występowali Rubinstein, znany bankier petersburski i dawny przyjaciel Rasputina, oraz Reiner. (w)

Klub Narodowy a koncesja kolejowa

Mowa prezesa Głabińskiego w plenum Senatu

Doniosłość połączenia Śląska z morzem

Wysoka Izbo! Klub Narodowy docenia w całej pełni wielkie znaczenie bezpośredniego, jak najkrótszego połączenia Śląska z naszymi portami morskimi w Gdańsku i Gdyni. Najlepszym na to dowodem fakt, że już w pierwszych latach Sejmu konstytucyjnego usiłowaliśmy doprowadzić do budowy kanału, łączącego Śląsk z Wisłą i do regulacji Wisły za pomocą pożyczki zagranicznej. W listopadzie r. 1920 Sejm uchwalił rozpoczęcie tej drogi wodnej przez budowę jej części z Wisły do Gopla, w r. 1923 domagaliśmy się uzupełnienia tego kanału na całej drodze między Śląskiem a Wisłą.

Gdy nadzieja uzyskania wielkiej pożyczki zagranicznej w sumie 5 miliardów franków na inwestycje zaowocowała, uważaliśmy za konieczne przeprowadzenie linii między Śląskiem i Gdynią, przynajmniej bezpośrednio w komunikacji kolejowej, a wyrazem tych zabiegów są dwie ustawy z czerwca r. 1925, uchwalone równocześnie. Koszta budowy miały być pokryte z pożyczki amerykańskiej, t. zw. dillonowskiej, która jednak nie została zrealizowana w całej kwocie 50 milj. dolarów i nie została użyta w całości na budowę kolei, jakkolwiek zastawem na dochodach całej sieci kolejowej i na podatku od cukru była zabezpieczona, tak, że budowa tej ważnej linii bez intencji ustawodawcy przewlekła się i dotychczas tylko częściowo jest ukończona.

Wedle informacji p. ministra komunikacji wydano dotychczas na tą budowę 133 milionów zł., a potrzeba by jeszcze 140 milj. zł., aby ją wykończyć jako jednorową wedle pierwotnego programu. Były wprawdzie szczęśliwsze czasy dla naszych finansów, w których można było tę budowę przyspieszyć i ukończyć. W r. 1928/29 zysk przedsiębiorstwa kolejowego wynosił wedle sprawozdania Najwyższej Izby Kontroli 282 milj., z czego 285 milj. przeznaczono na kapitał zakładowy. Na budowę nowych linii wydano jednak z tej sumy tylko 53 milj. zł., poczem corocznie kwoty, wstawiane do budżetu nie pozwalały linii całej dotychczas wykończyć. Na rok bieżący wstawiono do budżetu na tę budowę niespełna 40 milj., aby w tem powolnem tempie dokończyć budowę za trzy lata, do r. 1934.

Dzisiaj stan finansów państwowych jest tak niepomysłny, że nie można liczyć na to z całą pewnością, że nawet owe powolne tempo budowy będzie utrzymane. Dlatego w zasadzie należałoby powitać z zadowoleniem plan wykończenia budowy kosztem pożyczki zagranicznej, zwłaszcza, że takie położenie gospodarcze kraju i stan naszego bilansu płatniczego wymagają dopływu obcych kapitałów na cele istotnie inwestycyjne.

Nie jestem wprawdzie tego zdania, aby każda pożyczka zagraniczna była w dzisiejszym naszym położeniu gospodarczym i finansowym uzasadniona, nie wystarczy mi bowiem motyw, że dopomoże chwilowo do poprawienia bilansu płatniczego, do powstrzymania odpływu walut lub do podtrzymania przedsiębiorstw nieżywnościowych, ale rozumiem i uznaję, że pożądaną i uzasadnioną jest pożyczka długoterminowa na cel naprawdę inwestycyjny, jakim jest budowa tak doniosłej dla całego gospodarstwa domowego linii kolejowej, chociażby się ze stanowiska finansowego wydawało, że nie będzie dostatecznie rentowna, t. j. że dochody tej linii nie pokryją w całości wysokiego oprocentowania pożyczki.

Przyczyny krytycznego stosunku

Pomimo to odnosimy się do projektu udzielenia koncesji spółce kolejowej polsko-francuskiej krytycznie, a to z powodów następujących:

Nie pożyczka

1) Po pierwsze dlatego, że projekt nie zmierza w sposób prosty i jasny do zabezpieczenia budowy kolei za pomocą bezpośredniej pożyczki dla państwa, ale za pośrednictwem kosztownego i bardzo skomplikowanego aparatu w postaci spółki polsko-francuskiej, która ma się postarać o pożyczkę pod własną firmą z gwarancją państwa polskiego i ma równocześnie podjąć budowę eksploatację tej kolei w charakterze wierzyciela państwa aż do chwili umorzenia kapitału akcyjnego, a więc przynajmniej do końca

1975 r., o ile kolej przed tem nie zostanie wykupiona.

Nie państwo, ale spółka pożyczkę zaciąga w formie obligacji, nie państwo, ale spółka kolej buduje, wydając rozkazy z Paryża, jako swej siedziby; nie państwo ale spółka dysponuje wpływami z emisji, lokując je nie w polskich bankach, ale w bankach francuskich na procent znikomym; nie ministerstwo komunikacji, ale generalny pełnomocnik spółki zarządza budową, przeprowadza studia i reguluje rachunki, przyjmuje na siebie wydatki ogólne i specjalne, za co pobiera ryczałtowe wynagrodzenie w wysokości 15 proc. od sumy wydatków na budowę poniesionych. W ten sposób całkiem niepotrzebnie zwiększają się koszta budowy.

To samo odnosi się do eksploatacji kolei, dla której spółka musi utrzymywać osobny zarząd centralny i część personelu dla polskiej administracji zbędnej, ponieważ na miejscach węzłowych, w których schodzą się linie kolejowe, pozostające w administracji polskiej, z liniami nowej kolei, muszą być utrzymywane osobne organy, oraz magazyny dla przeprowadzenia wzajemnych transportów, ich przerachowania i skontrolowania, a tak samo muszą także centralnie obydwu zarządów zająć się tą rachunkowością i kontrolą.

Niepotrzebnie więc paręset ludzi spełniać będzie te czynności wzajemne.

Nie dzierżawa

Zaznaczam z naciskiem, że stosunek ten wcale nie będzie dzierżawą, jak niektórzy mniemają. Dzierżawca ma obowiązki ściśle określone, ma obowiązek opłacać czynsz dzierżawny i prowadzić eksploatację na swój własny rachunek. W tym wypadku spółka nie tylko nie będzie opłacała czynszu, ale będzie prowadziła przedsiębiorstwo na rachunek państwa, za wszelkie niedobory odpowiada państwo bez względu na to, czy spółka gospodaruje dobrze lub źle. Spółka prowadzić będzie przedsiębiorstwo z tego tytułu, że jako wierzyciel państwa polskiego, a zarazem jako dłużnik społeczeństwa francuskiego z tytułu wypuszczonych obligacji, trzyma kolej w swoim ręku jako zastaw tak długo, dopóki nie otrzyma z powrotem włożonego kapitału akcyjnego w kwocie 8 milj. zł., i dopóki nie będą umorzone obligacje, wydane pod gwarancją państwa polskiego. Prawnie więc spółka będzie raczej upelnomocnionym zawiadowcą i wierzycielem państwa, a zgoła nie dzierżawcą.

Najgorsza forma etatyzmu

W dyskusji sejmowej nad tym projektem zarzucono Klubowi Narodowemu, że jest przeciwnikiem etatyzmu, a w tym wypadku oświadcza się za etatyzmem, a przeciw rzekomej dzierżawie. Zaznaczam, że w systemie kolei państwowych, jakie mamy w Polsce, musieliśmy się oświadczyć także przeciw dzierżawie poszczególnych linii kolejowych i wyrzucaniu z całości sieci kolejowej, gdyż wartość tego systemu polega na jednolitej organizacji i administracji całej sieci kolejowej. Z tego powodu świeżo parlament nasz bez sprzeciwu uchwalił upaństwowienie szeregu kolei prywatnych, jak kolei dawniejszej lwowsko-czerwińskiej, kolei Lwów—Bełzec, Chabówka—Zakopane i t. d., ale podnoszenie owego zarzutu w tej właśnie sprawie dowodzi zupełnego niezrozumienia istoty etatyzmu i jego stron ujemnych.

Ujemną stroną etatyzmu jest brak odpowiedzialności za straty przedsiębiorstwa, jest gospodarowanie na rachunek nie swój własny, ale państwa. Dlatego tak forma przedsiębiorstwa, jaką wprowadza układ ze spółką koncesją, jest najgorszą, najszkodliwszą formą etatyzmu, bo rozbija jednolitą organizację administracji kolei i pozwala obcym ludziom gospodarować na rachunek państwa. Są oni zainteresowani w bardzo słabym stopniu, mają bowiem nie wielki kapitał akcyjny, a niezależnie od tego, czy będą zyski z przedsiębiorstw lub ich nie będzie mają zapewnioną bardzo sutą t. zw. premję gestyjną.

Wiele mówiło się w Sejmie, a także p. referent komisji skarbowo-budżetowej poświęcił tej kwestji bliższą uwagę, czy pożyczka ta jest tańszą od dawniejszych, jakie państwo zaciągało albo też droższą. Rząd ocenia opro-

Zalecamy kupować mydło tylko na wagę, a Szan. Pani nie-
wątpliwie przekona się, że najtańszem mydłem jest wysuszone

Mydło Regera.

Pw 9351/2 R.16-87

centowanie tej pożyczki na 9,37 proc. Obliczenie to i wszystkie inne są nie-realne dlatego, że pożyczkę otrzymujemy za pośrednictwem spółki koncesyjnej, która obejmuje za to dodatkowo niejako w prezencie eksploatację kolei na rachunek państwa. Musieliśmy więc do kosztów pożyczki dodać różnicę kosztów eksploatacji przez tę spółkę w porównaniu z kosztami, jakieby ponosił rząd przy jednolitej organizacji i administracji kolei, a różnicy tej obliczyć nie możemy, nie wiedząc, jak spółka będzie gospodarowała. Jeżeli gospodarza ta będzie zbyt kosztowna, lub inne względy będą tego wymagały, będzie państwo miało możność wykupu koncesji po 20 latach, począwszy od 1 stycznia 1951 r., ale w takim razie musi wypłacić spółce nie tylko wszystkie jej zobowiązania, ale wypłacić odszkodowanie w umowie § 15 przewidziane.

W tak niedogodnych i niekorzystnych warunkach koncesji nasuwa się pytanie, dlaczego rząd nie postarał się o pożyczkę bezpośrednią na dokończenie budowy tej kolei? P. minister skarbu wyjaśniła, że dzięki pośrednictwu spółki francuskiej pożyczka ta będzie tańszą i nie będzie podlegała wyższemu podatkowi i opłatom francuskim. Zdaniem moim koszta i niedogodności połączone z nowym ustrojem administracji kolejowej będą znaczniejsze, niż korzyści z emisją spółki związane. Wszak mamy dowód na pożyczkę stabilizacyjnej z r. 1927, przy której rząd wziął od części francuskiej emisji podatki na siebie. Okazało się, że na rynku francuskim pożyczka ta dzięki temu stała się popularną i uzyskała kurs powyżej pari (ceny nominalnej), gdy na giełdach innych państw kurs ten jest nieproporcjonalnie niski.

Brak gwarancji, że kapitał starczy

2) Powtóre umowa ze spółką polsko-francuską zawarta jest tego rodzaju, że nie mamy pełnej gwarancji, że potrzebny kapitał na budowę dwutorowej linii kolejowej z odgałęzieniem do Częstochowy będzie zebrany, i że budowa będzie rzeczywiście w oznaczonym terminie trzechletnim ukończona.

Wedle tej umowy, tworzącej warunki koncesji, kapitał własny spółki jest niski, wynosi bowiem minimalnie 15 milionów, faktycznie zaś tylko 8 milionów franków francuskich, które mają wpłacić spółnicy francuscy. Koszta budowy i inne zobowiązania spółki będą więc pokryte z funduszu, jaki wpłynie z emisji obligacji, a w ciągu eksploatacji kolei także z uzbieranego przez ten czas osobnego funduszu odnowienia i funduszu specjalnego na roboty dodatkowe. Według motywów rządu koszta połączone z dokończeniem budowy linii Śląsk—Gdynia z odnogą do Częstochowy wraz z taborem wyniosą około 350 milionów złotych, czyli 1.000 milionów franków. Jakiż zaś fundusz przeznacza na tę budowę umowa? Spółka francusko-polska zobowiązuje się dać w ciągu trzech lat 900 milionów franków, dopuszcza zaś maksymalnie, ale bez zobowiązania się, zebranie 1.100 milionów fr.

Innymi słowy już z motywów projektu rządowego wynika, że fundusz ten może się okazać niedostatecznym. Co gorsza zaś, nie jest ten fundusz w całości przeznaczony na budowę, bo ma być uszczuplony o znaczne kwoty na rzecz skarbu państwa. Spółka koncesyjna ma wypłacić skarbowi państwa z pierwszej emisji 65 milionów fr. fr. z wpływów ostatniej emisji zaś 25 milionów, te ostatecznie tylko o tyle, o ile ogólna suma wydatków wraz z taborem dodatkowym nie przekroczy sumy 920 milionów franków. Nadto skarby państwa otrzymać ma kwotę 3 milj. złotych czyli niespełna 9 milionów fr. za materiały, dalsze kwoty, jeszcze nie ustalone, wypłaci spółka za grunty kolejowe już zajęte, za inwentarz zarządu, odpowiednią sumę z tego funduszu odłoży na kapitał obrotowy i na interkalację w czasie budowy.

Wobec tego już z cyfr powyższych wynika, że suma 900 milionów franków bezwzględnie nie wystarczy na całą budowę, że skarby państwa o-
wych dalszych 25 milionów nie otrzyma, i jest bardzo możliwe, że nawet gdyby zebrano ów maksymalny fun-

dusz 1.100 milionów franków, nie wystarczyłby on na całą budowę.

Przewiduje tę ewentualność zresztą sama umowa ze spółką, ponieważ kilkakrotnie w paragrafie 22 i 25 robi zastrzeżenie, że spółka przystąpi do wykonania robót i wyposażenia linii kolejowej tylko w miarę posiadania środków finansowych i w kolejności wskazanej w § 25 umowy. Jeżeli uwzględnimy, że koszta wykonania budowy jednorotorowej wedle programu ministerstwa komunikacji miały wynosić 140 milionów zł., że budowa odgałęzienia do Częstochowy o długości 55 kilometrów i drugiego toru na całej linii pochłonie takąż sumę, że samo przejęcie zobowiązań państwa co do nabycia taboru w ciągu lat trzech wynosi 98 milionów złotych, nie licząc dalszych wydatków spółki na tabor i inne cele, okaże się, że ogólne koszta budowy wraz z taborem mogą przekroczyć znacznie sumę 350 milj. zł. czyli jednego miljarda franków, przewidywaną przez sam rząd.

Możliwość wielu sporów

3) Potrzebie cały ten interes prawny jest tak skomplikowany, a postanowienia umowy z spółką budowlaną są tak rozwickle i elastyczne, że mogą dać powód do licznych sporów, które musiałby się odbyć zarówno na stratach skarbu państwa, jak na dalszym odwleczeniu całej budowy. Mogłbym tu przytoczyć wiele przykładów z doręzonego nam tłumaczenia umowy, chociaż prawną podstawą dla interpretacji umowy będzie tekst francuski. Wspomnę tu tylko, że spółka koncesyjna winna najpóźniej do dnia 1 maja 1932 dokończyć emisji dwóch pierwszych części (transz) emisji i osiągnąć z nich 700 milionów fr. fr. netto. W terminie trzech lat musi spółka uzyskać z emisji sumę 900 milionów franków. Gdyby tego spółka nie osiągnęła, minister komunikacji będzie miał możność unieważnienia koncesji, ale najwcześniej po upływie lat pięciu, licząc od daty pierwszej emisji.

Jakże pogodzić te postanowienia z tem, że suma 900 milionów franków nie wystarczy na wykonanie linii wedle programu, i że budowa cała już w ciągu lat trzech ma być ukończona? W razie, jeśli suma 900 milionów fr. fr. będzie z emisji osiągnięta, minister komunikacji traci ostatecznie możność unieważnienia koncesji, chyba że spółka uchyłaby innym zasadniczym postanowieniom koncesji. Zresztą p. minister komunikacji nie będzie się spieszył z unieważnieniem koncesji, chociażby owa suma 900 milionów franków nie była w terminie trzechletnim zabrana, ponieważ w takim razie musiałby przekazać do rozporządzenia spółki koncesyjnej sumą równą kwocie nominalnej obligacji emitowanych (pomimo, że faktyczny wpływ z emisji będzie o 15% mniejszy), wszelkie zaległe i liczące odsetki, cały kapitał akcyjny spółki wraz z 6% procentami i sumą wszystkich pożyczek, zaciągniętych przez spółkę.

Ze spory takie są możliwe nawet przy postanowieniach jasnych, na to przykładem klasycznym jest spór, jaki miało nasze państwo w roku 1924 z konsorcjum polsko-francuskim, budującym port w Gdyni. Jak wiadomo, budowa tego portu była postanowiona ustawą z 23 września 1922 roku na koszt państwa, a z powodu trudności finansowych została oddana umową z 4 lipca 1924 spółce polsko-francuskiej, która się zobowiązała ukończyć budowę portu do końca roku 1930 narazie z kredytów amerykańskich i wyłożyć na roboty przynajmniej sumę 3.800.000 franków złotych do końca roku 1925. Sumy tej jednak owa spółka do końca

Pijcie zdrowotne

Piwo Grodziskie

dw 3453

roku 1925 nie wyłożyła, roboty tylko rozpoczęła i pomimo wypłacenia jej raty umówionej w sumie około 2½ milionów złotych przez rząd i pomimo wystawienia potrzebnych sum do preli-minarza na rok 1926, spółka wstrzymała w lutym roku 1926 roboty, domaga-jąc się wbrew umowie dalszych wy-płat. Dopiero po kilkumiesięcznej przerwie spółka podjęła na nowo robo-ty, gdy nowy rząd poczynił jej znaczne ustępstwa i zawarł z nią umowę nową z 30 października roku 1926 oraz wy-płacił zaliczki na dalszą budowę.

Na wypadek sporów ze spółką kon-cesyjną nie będą decydowały nasze są-dy, lecz rozjemca, względnie sąd polu-bowny we wszystkich sporach, doty-czących wykładni i wykonania warun-ków koncesyjnych. Nie będę tu rozwo-dził się nad pytaniem, czy takie posta-nowienie odpowiada powadze państwa polskiego i godności naszych sądów, i czy ewentualne procesy i wyroki takie nie narażają interesów skarbu państwa i szybkiego ukończenia budowy.

Ukryta pożyczka na niektóre cele skarbowe

4). Nakoniec po czwarte uważamy to za niedopuszczalne, że umowa z spółką koncesyjną i pożyczka na cele wykonania linii kolejowej do Gdyni została połączona równocześnie z ukry-tą pożyczką na nieokreślone bieżące cele skarbowe. Budżet państwowy w razie dojścia do skutku tej koncesji o-

siąga znaczną ulgę już przez to, że su-my przeznaczone na dalszą budowę tej linii kolejowej oraz na nabycie ta-boru kolejowego, w myśl umów rząd obowiązuje, zostają przerzucone na przedsiębiorstwo spółki koncesyjnej. Nie ma zaś żadnego usprawiedliwienia ani formalnego, ani rzeczowego waru-nek koncesji, wedle którego z pożyczki inwestycyjnej kwota 90 milionów, a już zgóry 65 milionów franków fran-cuskich ma być wypłacona skarbowi państwa na cele niewiadome.

Postanowienie to nadto zagraża nie-możliwością wykonania programu bu-dowy całej linii, ponieważ wykazałem, że resztująca suma może się okazać na ten cel niewystarczającą. Takie łącze-nie celów inwestycyjnych z innymi po-trzebami okazało się już fatalnym przy zaciągnięciu pożyczki dillonowskiej w roku 1925 i nie powinno być naśla-dowane ani powtarzane. W każdym razie Klub Narodowy musi się stano-wczo temu przeciwstawić, a to tembar-dziej, że nie ma zaufania do dyspozy-cji przez rząd funduszami na nieokre-ślone cele.

Oto są główne powody, dla których Klub Narodowy za przedłożeniem rzą-du i komisji skarbowo-budżetowej Se-natu głosować nie może i nie będzie. Jak w Sejmie, tak i w Senacie wstrzy-mamy się tylko od głosowania, by nie stwarzać pozorów, że jesteśmy zasad-niczo przeciwni wykonaniu tak waż-nej arterji kolejowej.

Nowe zwycięstwo młodzieży narodowej

Wybory do „Bratniej Pomocy” Szkoły Nauk Politycznych — Skandaliczne nadużycia finansowe przywódców „sanacyjnych” Legjonu Młodych

Warszawa, 27. 4. (Tel. wł.) — Wczoraj odbyło się walne zebranie „Bratniej Pomocy” Szkoły Nauk Poli-tycznych w Warszawie. Przy niesly-chanej agitacji „przedwyborczej” „sa-nacja” zmobilizowała wszystkie swo-je siły, by zdobyć wpływ na zarząd tej ważnej placówki akademickiej. „Sa-nacyjni”, „Legjon Młodych” stawili się in corpore, obstrukcją, wrzaskiem, łuczeniem szyb usiłowali „legjoniści” uniemożliwić prowadzenie rzeczowych obrad, by chociaż w zamęcie uzyskać jakieś korzyści. I tym razem się jed-nak nie udało. Młodzież raz jeszcze dała dowód, że obce jej są metody wal-ki i „ideologia” obozu „sanacyjnego”. Podczas dyskusji wyszły na jaw skandaliczne szczegóły, dotyczące

przywódców „sanacyjnego” Legjonu Młodych. Okazało się mianowicie, że leader Legjonu Młodych, Ławruszczuk któremu powierzono w r. ak. 1929/30 prezesurę Koła Samopomocy Koleżeń-skiej na Szkole Nauk Polit. dopuścił się poważnych nadużyć finansowych. Przewodniczący komisji likwidacyjnej Koła Samop. Koleżeńskiej, kierownik Legjonu Młodych na S. N. P., Mina-kowski nie tylko starał się uchronić od odpowiedzialności finansowej Ła-wruszczuka, ale sam popełnił poważne nadużycia.

Oburzenie z powodu tych faktów było na walnem zebraniu ogromne. Dużą większością wybrano nowy zarząd, złożony z przedstawicieli mło-dzieży narodowej.

Rozgoryczenie wśród urzędników rośnie

Jednomyslnie votum nieufności dla „sanacyjnych” „opiekunów” kolejarzy

Bydgoszcz, 28. 4. (Tel. wł.) W Bydgoszczy odbyło się wielkie zebranie kolejarzy, zorganizowane przez Zjedno-czenie Kolejowców Polskich. Wśród niezwykle podnieconego nastroju prze-mawiali p. Nowakowski i Przybylski, a następnie pos. Petrycki z Klubu Na-rodowego, którego zebrani żywo okla-skiwali. Powzięto bardzo ostre rezolu-cje w sprawie obniżki płac. Pod adre-sem B. B. padały wciąż okrzyki, pełne oburzenia.

Podobny protest uchwalono na ze-

braniu Związku Urzędników Kolejo-wych w Bydgoszczy. Na zebraniu tem próbował ratować sytuację poseł Stę-piński z B. B., ale spotkał się z jedno-myslną odprawą rozgoryczonych ze-branych. Jednomyslnie uchwalono vo-tum nieufności dla Senatora Lemkie-go z B. B., jako prezesa zarządu głów-nego Zw. Urzędników Kolejowych i dla posła Stępińskiego jako sekretarza ge-neralnego. Uchwalono wysłać do War-szawy specjalną delegację z rezolucja-mi.

Wilja opada

Alarmujące wieści z pow. dzisieńskiego i bractawskiego

Wilno, 28. 4. (Tel. wł.) Doniesienia z Wilna stwierdzają nieustanne cofa-nie się Wilji, ale równocześnie w przy-gnębający sposób malują fatalny o-braz zniszczenia, jakie spowodowała powódź. W województwie wileńskim, nie licząc powiatu dzisieńskiego, po-zbawionych zostało dachu około 4500 osób. (w)

Wilno, 28. 4. (PAT) Z powiatu dzisieńskiego i bractawskiego nad-chodzą w dalszym ciągu groźne wiado-mości, gdyż poziom wody na Dźwinie podnosi się stale i osiągnął już 12 m. ponad stan normalny. Miasto Dżisna jest zalane.

Z Wilna i Grodna wyruszyły na te-

ren pow. dzisieńskiego wojskowe od-działy techniczne. Według dotychcza-sowych obliczeń w samym pow. dzis-nieńskim 5.000 osób pozostało bez da-chu. Również groźna jest sytuacja w pow. bractawskim, gdzie ilość mieszk-kańców, pozbawionych dachu nad głó-wą, wynosi około 3.000 osób.

Warszawa, 28. 4. (Tel. wł.) We-dług doniesień z Moskwy rzeka Mo-skwa wystąpiła z brzegów. W pobliżu ambasady angielskiej stoją w pogoto-wiu 4 statki, przygotowane do zabra-nia ambasadora i jego rodziny oraz kancelarii, gdyby się woda dostała do brzegu. (w)

Aresztowany oświadczył, że uważa Piłsudskiego za antychrysta. Kornacki ustawicznie całuje medalion religijny i zdradza objawy chorego umysłowo. Oddano go do dyspozycji władz śled-czych. (w)

Samobójstwo kasjera

Lwów, 28. 4. (Tel. wł.) We Lwowie odebrał sobie życie kasjer dyrekcji ko-lejowej Tuche wskutek nieuleczalnej choroby. (w)

Zniszczony portret Piłsudskiego
Warszawa, 28. 4. (Tel. wł.) Pra-sa poranna donosi, że wczoraj wieczó-rem około godz. pół do 11 rozbił szybę wystawową „Ilustrowanego Kurjera Codziennego” przy Krakowskim Przedmieściu b. nauczyciel gimnazjal-ny w Brześciu nad Bugiem Stanisław Kornacki, który zerwał wystawiony tam portret Piłsudskiego i podarł na ulicy.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90 1/2 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.9235 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 212.08 do 212.38 zł, gotówką 211.68 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173.11 do 173.37 zł, gotówką 172.77 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 28. 4. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Po-znań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy: a) żyta 692,5 gr. (117,9 f. w. h.), b) pszenicy 735,5 gr. (124,8 f. w. h.), c) jęczmienia przemiałowego 667,0 gr. (113,1 f. w. h.), d) owsa 464,5 gr. (77,5 f. w. h.).

„Ceny tranzakcyjne”

Żyto 180 tonn par. Poznań 23.00

Uspokojenie spokojne.

„Ceny orientacyjne”

parytet Poznań

Pszenica 33.25—33.75

Uspokojenie spokojne.

Jęczmień przemiałowy 26.50—27.50

Uspokojenie stałe.

Owies pastewny 27.50—28.50

Uspokojenie stałe.

Mąka żytnia 65% wł. work. 42.50—43.50

Uspokojenie spokojne.

Mąka pszen. 65% wł. work. 50.50—53.50

Uspokojenie spokojne.

Otręby żytnie 23.50—24.50

Otręby pszenne 23.50—24.50

Otręby pszenne (grube) 24.50—25.50

Rzepak 38.00—40.00

Gorzyczka 42.00—47.00

Wyka latowa 45.00—47.00

Peluszka 47.00—50.00

Groch polny 30.00—31.00

Groch Victoria 33.00—37.00

Łubin niebieski 26.00—28.00

Łubin żółty 34.00—38.00

Koniczyna czerwona 300.00—350.00

Koniczyna biała 340.00—460.00

Koniczyna szwedzka 230.00—260.00

Koniczyna żółta odłuszczona 140.00—170.00

Koniczyna żółta w łuskach 60.00—70.00

Przełot 200.00—240.00

Tymoteusz 90.00—105.00

Rajgras angielski 90.00—110.00

Tataraka 34.00—36.00

Ziemniaki jadalne 6.50—7.00

Ziemniaki eksportowe 8.50—10.00

Ogólne uspokojenie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 60 tonn, pszenicy 60 tonn.

Uwagi: Żółtomięsne ziemniaki na eks port ponad notowanie.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, 28. 4. 1931 r.

Spędzono: wołów 152, buhajów 390, krów 608, świń 1850, cieląt 700, owiec 110, razem 3810 zwierząt.

(Ceny loco Targowica, Poznań, łącznie z kosztami handlowymi).

Płacono za 100 kg. żywej wagi za:

BYDŁO:

Woły:

Pełnomięsiste wytuczzone nie-

opręgane 96—104

Mięsiste tuczone młodsze do

lat 3 88—92

Mięsiste tuczone starsze 70—80

Miennie odżywione 64—68

Buhaje:

Wytuczzone pełnomięsiste 92—98

Tuczone mięsiste 80—86

Nietuczzone, dobrze odżywione

starsze 70—78

Miennie odżywione 62—66

Krowy:

Wytuczzone pełnomięsiste 96—102

Tuczone mięsiste 80—90

Nietuczzone, dobrze odżywione

starsze 56—64

Miennie odżywione 40—50

Jalowice:

Wytuczzone pełnomięsiste 92—100

Tuczone mięsiste 80—90

Nietuczzone, dobrze odżywione

starsze 68—76

Miennie odżywione 60—64

Młodzież:

Dobrze odżywione 60—66

Miennie odżywione 54—58

Cielęta:

Najprzedsniejsze cielęta wytu-

czzone 90—100

Tuczone cielęta 78—86

Dobrze odżywione 68—76

Miennie odżywione 58—64

OWCE:

Wytuczzone pełnomięsiste ja-

gnięta i młodsze skopy 136—144

Tuczone starsze skopy i ma-

ciórki 110—130

Dobrze odżywione 76—80

ŚWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg

żywej wagi 112—116

Pełnomięsiste od 100 do 120 kg

żywej wagi 106—110

Pełnomięsiste od 80 do 100 kg

żywej wagi 98—104

Mięsiste świnie ponad 80 kg

żywej wagi 92—96

Maciory i późne kastraty 92—98

Świnie bekonowe 92—96

Przebieg targu bardzo spokojny.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNĄ

Poznań, dnia 28. 4. 1931 r.

Dzisiejsza giełda pieniężna miała prze-bieg zasadniczo bez zmiany.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych silny popyt na 5 proc. poz. konwers. po 48,60 proc., zaś 8 proc. listami dolarowymi (sta-remi) Pozn. Ziem. Kredyt, robiono tran-zakcje po 91,75 proc. i 8 proc. amortyza-cyjnymi po 86 proc. (przy dew. 8,90). Do-pytywano się o 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 39 proc. i o 6 proc. listy żytnie po 18,75, jednakże nie było oddawców. Mniejszą ilość poz. inwestycyjnej handlo-wano po 88.

Akcje bankowe bez notowania.

Z akcji przemysłowych robiono tran-zakcje Cegielskim po 35, — zaś płacono za Luban-Wronki 47,—.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Poznań, dnia 28. 4. 1931 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu).

5% Pożyczka konwersyjna 48,60% P.

8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred.

91¼%+

8% listy dolarowe w złocie amortyz. 86%+

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł. 35,— +.

Luban-Wronki I—IV em. 47,— P.

Tendencja: Bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 28. 4. 1931 r.

Waluty

Dolary Stan. Zjedn. tr.: 8,90½; sp.: 8,92½;

kup.: 8,88½.

Dewizy:

trans. sprzed. kup.

Belgja 124.16 124.47 123.85

Londyn 43.38½ 43.49 43.28

Nowy Jork 8.913 8.933 8.938

Nowy Jork 8.921 8.941 8.901

kabel 34.87½ 34.96 34.79

Paryż 171.80 172.23 171.37

Szwajcaria 239.15 239.75 238.55

Sztokholm 46.72½ 46.84 46.61

Włochy 155.68 156.08 155.28

Budapeszt 212.47

Berlin 212.47

Tendencja: niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inw. szt. ser. 92.50

3% poz. bud. 45.35

5% poz. konw. 49.00

6% poz. dol. 73.25

5% poz. kol. konw. 46.00

Akcje w złotych:

Bank Polski 0.00—127.00

Wysoka 110.00

Lilpop 21.00—21.25

Tendencja: niejednolita.

Komentarz.

Dla papierów państwowych tendencja

przeważnie słabsza, dla listów zast. i akcji

tendencja niejednolita, z bankowych słab-

szy Bank Polski, Wysoka mocniejsza, Lil-

pop utrzymany.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg.

reszta za 100 kg.

Liga Narodów wobec skarg Gdańska na budowę Gdyni

Orzeczenie komitetu prawników

Genewa, 28. 4. (Tel. wł.). Sekretarjat generalny ogłosił opinię komitetu rzeczoznawców, powołanego na żądanie Wys. Komisarza Ligi Narodów w Gdańsku hr. Gravinga dla udzielenia mu interpretacji co do jego wątpliwości dotyczących prawnego znaczenia ustępu decyzji byłego Wys. Komisarza w Gdańsku Hackinga z r. 1921. Decyzja ta dotyczy spraw administracyjno-kolejowych w m. i. zawiązała ustęp o zakresie użytkowania przez Polskę portu gdańskiego. Decyzja Hackinga pozostaje w związku ze skargą w m. na nadmierny zdaniem Gdańska rozwój Gdyni.

Komitet prawników zbierał się dwukrotnie w Genewie, raz w styczniu, oraz w lutym i przy drzwiach zamkniętych przesłuchiwał przedstawicieli Polski i Gdańska, przyczem rozpatrywał ich pisemne memorjały. Po 3 miesięcznej pracy komitet zakomunikował Wys. Komisarzowi dwie różne opinie, nie mogąc dojść do uzgodnienia tekstów.

Dwaj rzeczoznawcy, Anglik Williams i Belg Hostio orzekli w dłuższym wywodzie, że odnośny ustęp decyzji b. komisarza Hackinga stanowi sam w sobie obowiązek dla Polski pełnego wyzyskania portu gdańskiego i nie ogranicza się wyłącznie do transportów kolejowych. Poza tem ci dwaj rzeczoznawcy podkreślili nierozdzielność łączność pomiędzy wyżej wspomnianym ustępem decyzji Hackinga a dalszym ustępem, mówiącym o obowiązkach Gdańska zagwarantowania Polsce pełnego dostępu do morza. Dalej rzeczoznawcy stwierdzają, że niezaprzeczalne parwo Polski do budowy innych portów na Bałtyku pozostaje nienaruszone.

Trzeci ekspert, b. min. spraw zagr. Rastaed (Norwegia) w oddzielnej swej opinii przyłącza się wprawdzie do opinii swych kolegów, o ile chodzi o charakter decyzji b. komisarza Hackinga, jednakże uważa, że obowiązuje ona tylko do wszczęcia przez Polskę układow co do wyzyskiwania portu gdańskiego. Min. Rastaed robi juncim między obowiązkami Polski i Gdańska tak, jak to podkreślił Hacking i interpretuje jego decyzję, ograniczając ją jedynie do spraw kolejowych. Należy zaznaczyć, że obie powyższe opinie stanowią materiał orjentacyjny dla Wys. Komisarza Ligi Narodów w w. m. Gdańsku, hr. Gravinga.

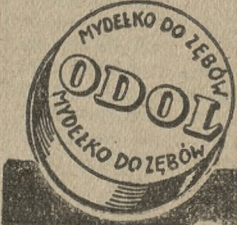
Spis ludności w Anglii

London, 28. 4. (Tel. wł.). W dniu wczorajszym wszyscy mieszkańcy Anglii i Południowej Walii obowiązani byli wypełnić formularze do spisu ludności. Policjanci zaczęli przechodzić na ulicach, przypominając im o obowiązku wypełnienia list.

Ostatnie obliczenie w r. 1921 wykazało 37.885.242 mieszkańców. Według przewidywań obliczenie wykaże stan, wyrażający się cyfrą około 40 milionów.

Codzienne używanie

mydełka do zębów **ODOL** nie jest kosztowne, ponieważ jedno mydełko wystarcza na przeciąg kilku tygodni. Mydełko **ODOL** jest do nabycia w aluminiowych pudełkach. Zapasowe mydełka są wszędzie w sprzedaży.

Tw 1353

Zwalczanie starzenia się.

Dla garstki jeno młodzieży rozpogadza się chwilami niebo, terażniejszość bowiem występuje w coraz bardziej pogłębiającej się grozie monotonji codzienności, zdala od przyrodzonych konieczności czerpania z rozlicznych źródeł odmładzania ducha i ciała. Brak miłych, ustawicznie zmieniających się wrażeń, bezruch wśród jednostajnej walki o byt, bez jaśniejszego promienia pulsu życia, oto głębsze przyczyny przedwczesnego starzenia się. Żywsze tylko odruchy psychiczne i cielesne uchronić nas mogą od letargu i powolnego zanikania. Z ostatnich doświadczeń naukowych wynika, iż przyczyną starzenia się są trucizny, osadzające się i gromadzące jako produkt przemiany materji we krwi i wszelkich narządach organizmu. Ruch ciała i wrażenia mózgiem odbierane usuwają owe hamulce odmładzania się komórek ciała. Na dowód istnienia ciał chemicznych warunkujących starzenie się, niechaj posłuży jedno choćby z wielu innych doświadczeń. Jeśli wstrzykniemy krew starszego zwierzęcia młodemu tego samego gatunku, rychło ono zestarzeje się, odmłodzi natomiast transfuzja krwi z młodego zwierzęcia — starsze. Z tych powodów uważam umiarkowane uprawianie sportów w górach, i to częste wyjazdy na krótki czas, za jeden z najważniejszych czynników zwalczania starzenia się. W szczupłych ramach artykułiku trudno mi rozwinąć się nad innymi czynnikami zwalczania starzenia się, odkładam je do obszerniejszej zatem pracy, dziś wspomnę tylko o szkodliwości nadużywania soli w pokarmach, w następstwie czego starzeje się głównie skóra. O szkodliwości soli

świadczą liczne choroby skóry, które występują po wyeliminowaniu soli z potraw. W skórze bowiem znajdują się ożywcze sole mineralne, a skoro ich miejsce zajmie sól kuchenna, zachwiana bywa równowaga w odmładzaniu się komórek. Oprócz wspomnianych momentów natury wewnętrznej, wpływają w znacznym stopniu zwalczając starzenie się skóry preparaty kosmetyczne, o ile dostosowuje je się indywidualnie do danej właściwości skóry i jej wymogów. Dlatego polecam wyłącznie preparaty lekarsko-kosmetyczne „Miraculum” z przepisów Dra Lustra, ponieważ każdy preparat, wzorem lekarstw, zawiera jużto ożywcze sole mineralne, jużto odmładzające skórę hormony, inne zaś służą do przeobrażenia nieprawidłowej skóry w normalną. Ze względu aktualności wymienię dziś tylko niezbędne preparaty w porze sportów i zabaw. Od zmian atmosferycznych, nadmiaru ultrafioletowych promieni, do codziennego użytku i pielęgnowania rąk służy krem sportowy „Ultrasol”. Ponieważ tłusta skóra nie znosi kremów, zastąpi je: Mleczko-Lityna. Nie od rzeczy będzie wspomnieć, iż róż roślinny Dra Lustra ma nie tylko znaczenie estetyczne, ale czyni też zadość liczny wymogom higieny skóry. W porze karnawałowej odda róż ten pożądane usługi. Nakoniec wspomnę jeszcze o Prodermollu „Miraculum”, który użyty w kąpieli wygładza najbardziej nawet szorstką skórę. Dorado zaś jest jedynym dziś środkiem, odwaniającym i wysuszającym wydzielinę potu.

Tw grlo

Dr. med. J. Libański.

Wniosek, żądający ustąpienia Rady Ministrów, jest wnioskiem szczególnie ważnym i opartym na osobnym uprawnieniu konstytucyjnym. Ominięcie w załatwieniu takiego wniosku wyraźnych przepisów regulaminu o rozprawie nad nim i o głosowaniu nad nim, przewidzianem w Konstytucji, jest zdarzeniem bez przykładu w przeszłości. Z tego względu bezzwłocznie w piśmie niniejszem występujemy przeciw takiemu załatwieniu sprawy przez pana marszałka. Prezydium Klubu Narodowego: Roman Rybarski.

Ex oriente lux

Znany jest stosunek Aleksandra I. do zaprzysiężonej przez siebie konstytucji Królestwa Kongresowego, a zwłaszcza do Sejmu, który twardo stał na straży praw. Ażeby umniejszyć jego znaczenie, a przede wszystkim uniemożliwić oddziaływanie na społeczeństwo wprowadził Aleksander I w lutym 1825 r. artykuł dodatkowy do konstytucji Królestwa, którego mocą posiedzenia Sejmu z małymi wyjątkami miały być tajne.

Tłumaczył to oczywiście troską o dobro narodu polskiego, bo: „publiczne odbywanie narad w obu izbach sejmowych, pobudzając mówców do powodowania się raczej chwilową wziętością, niż korzyścią rzeczy publicznej, zamieniło takowe narady w czcze deklamacje, zdolne do zniszczenia tej jednostki tak pożądanej i oddalilo od nich umiarkowanie i poważną dostojność, która każdej ważnej naradzie towarzyszyć winna...”

Taką samą troską o sprawę publiczną wytłumaczyła prasa „sanacyjna”, postępowanie marszałka Sejmu Światalskiego, który tak subtelnie interpretował dekret p. Prezydenta o zwolnieniu nadzwyczajnej sesji parlamentu w roku pańskim 1931. (Do projektów tajności obrad jeszcześmy nie doszli). Oto czytamy: „Nam zależy na stworzeniu w Sejmie i utrzymaniu warsztatu pozytywnej pracy, nie zaś

„gadaln” w której panowałaby niezdrowa zasada przewagi pustego słowa...”

Tamto było powiedziane przed 106 laty i przyszło z Petersburga — to zaś w „Gazecie Polskiej” w kwietniu 1931 roku. Taki przedział czasu, taka nieważność do Rosji... a jednak — spotkali się. Ex oriente lux!...

Pokłosie kongresu jugosłowiańskiego

W uzupełnieniu sprawozdań z kongresu jugosłowiańskiego zaznaczyć należy, że brała w nim udział grupa publicystów i przedstawicieli katolickich kół wydawniczych jugosłowiańskich z ks. F. S. Fingzarem z Ljubljany na czele. Ks. Fingzar, pisarz i dramaturg słoweński, reprezentował wielkie wydawnictwo Św. Mohora, którego członkowie liczą się na dziesiątki tysięcy. Wydawnictwo książek i czasopism chorwackich Św. Hieronima w Zagrzebiu reprezentowali dr. Josip Andrić, dr. Stjepan Markulin i dr. Velimir Deželić, pozatem brali udział w kongresie ks. prof. dr. Stefan Zlatos, przedstawiciel słowackiego wydawnictwa Św. Wojciecha w Trnawie oraz p. dr. Zdenka Marković, wielka przyjaciółka Polski, tłumaczka literatury polskiej na język chorwacki i autorka pracy o Wyspiańskim.

Goście zwiedzali zakłady księgarskie, wydawnicze i graficzne Św. Wojciecha, poczem instytucja wydała na część gości śniadanie, na którym ze strony polskiej przemawiali: ks. infułat Kłos, red. Jerzy Drobnik, p. M. Pawlikowski, ks. Biłko, p. Szczepan Jeleński oraz po chorwacku ks. Cieszyński. Odpowiadali ks. Fingzar, p. Andrić, ks. Zlatos oraz po polsku p. Zdenka Marković. Po śniadaniu odbyły się narady przedstawicieli bratnich instytucji, na których powzięto odpowiednie uchwały. W godzinach przedwieczornych goście przyjęci zostali na audjencji przez J. Em. ks. kard. Hlonda.

Reumatyzm i Przeziębienia.

Obecna pora roku — okres ciągłych i nagłych zmian pogód, zagraża zdrowiu wszystkich. Dlatego też na ogólne zainteresowanie zasługuje list p. Antoniego Garnczarka, Łódź, Miedziana 22, w którym pisze m. in.: Od lat czterech cierpię na reumatyzm. Gdy tylko miała nastąpić zmiana pogody, czułem cierpienia. Leczyłem się w najrozmaitszy sposób, lecz niestety bez skutku. Niedawno temu czytałem w gazecie o Togu i choć mało miałem zaufania do tego środka, to jednak zakupiłem jedno pudełko. Już po zażyciu zawartości tegoż poczułem znaczną ulgę w bólach stawów przy naciskaniu palcami. Zachęcony tym rezultatem, poczęłem regularnie zażywać Toga trzy razy dziennie po 3 tabletki. Bóle w stawach zupełnie znikły i nie odczuwam już wcale zmiany pogody. — Ponadto p. G. zupełnie

wyleczył przy pomocy Togu swą małżonkę z następstw ciężkiej grypy i niema wprost słów pochwały dla skuteczności działania Togu. Podobne doświadczenia poczyniło wiele cierpiących, którzy z najlepszym skutkiem przyjmowali Toga przeciwko reumatyzmowi, podagrze, bólowi nerwowemu i głowie oraz przeziębieniom, Toga bowiem nie tylko usmierza bóle, lecz w naturalny sposób usuwa pierwotną chorobotwórcę. Nieszkodliwe dla serca, żołądka i innych organów. Gdy inne środki zawiodły, nawet w chronicznych wypadkach, osiągnięto przy zastosowaniu Togu nadspodziewanie pomyślne rezultaty. Przeszło 6000 orzeczeń lekarskich! Tysiące udręczonych odzyskało dzięki Togu swe zdrowie. Spróbujcie więc sami dziś jeszcze, lecz żądajcie tylko Toga. We wszystkich aptekach. nw 8061

Protest Klubu Narodowego

W związku z przebiegiem sobotniego posiedzenia Sejmu, prezes Klubu Narodowego, pos. Rybarski, tego samego dnia przesłał do marszałka Sejmu, p. Światalskiego, następujące pismo:

Warszawa, dnia 25 kwietnia 1931 r.
Do pana marszałka Sejmu!

Na porządku dziennym 20-go posiedzenia Sejmu z dnia 25 kwietnia 1931 r. znajdowała się jedyna sprawa:

„Wniosek Klubu Narodowego, żądający ustąpienia Rady Ministrów (odbitka Roneo nr. 53)“.

W toku obrad nad tym wnioskiem, zakończył p. poseł Car przemówienie swe oświadczeniem, że klub B. B. przeciwny jest dalszej rozprawie i wnioskiem w brzmieniu następującem:

„Dlatego też śmiem skorzystać z przysługującego nam prawa na podstawie regulaminu, mianowicie z uprawnienia, zawartego w art. 20 p. c. regulaminu, i zgłaszam wniosek o przejście nad wnioskiem o votum nieufności do porządku dziennego.“

Po przemówieniu pos. St. Strońskiego, który uzasadniał potrzebę dalszej rozprawy, pan marszałek oświadczył:

„Przystępujemy do głosowania. Kto jest za wnioskiem formalnym, postawionym przez p. Cara, o przejście do porządku dziennego nad wnioskiem Klubu Narodowego? Większość. Wobec tego wniosek został przyjęty“.

Następnie (po zajęciu z pos. Rożkiem), pan marszałek polecił odczytać interpelację, i zamknął posiedzenie wśród sprzeciwów ze strony posłów Klubu Narodowego.

Takie załatwienie sprawy, w którym wniosek, żądający ustąpienia Rady Ministrów, wogóle nie został poddany pod głosowanie, jest sprzeczne z Konstytucją i z regulaminem Sejmu.

Wniosek Klubu Narodowego, który był przedmiotem obrad, wynikał bowiem z uprawnienia, zawartego w art. 58 Konstytucji:

„Do odpowiedzialności parlamentarnej pociąga ministrów Sejm zwyczajną większością. Rada ministrów i każdy minister z osobna ustępują na żądanie Sejmu. Wniosek, żądający ustąpienia Rady Ministrów lub poszczególnych ministrów, nie może być poddany pod głosowanie na tem posiedzeniu, na którym został zgłoszony.“

Tego jednak, aby wniosek, żądający ustąpienia Rady Ministrów, wogóle nie był poddany pod głosowanie, nie przewiduje art. 58 Konstytucji.

Wniosek p. pos. Cara powołuje się na art. 20 lit. c regulaminu, który do wniosków formalnych zalicza wniosek: „C) o przejście do porządku dziennego“.

Nie zna zaś regulamin określenia o przejściu do porządku dziennego „nad wnioskiem“, który jest przedmiotem rozprawy, a tak właśnie oświadczył i wnioskodawca, p. Car, zgłaszając swój wniosek i p. marszałek, poddając go pod głosowanie.

Co znaczy przejście do porządku dziennego? Wszakże na porządku dziennym był jedynie wniosek Klubu Narodowego. A zatem przejście do porządku dziennego, mogłoby w tym wypadku znaczyć wogóle tylko przejście do załatwienia tej sprawy. Już to wskazuje, że pan marszałek nadał określeniu o przejściu do porządku dziennego jakieś znaczenie, które żadną miarą nie może się utrzymać.

Natomiast stwierdzić trzeba, że w chwili, gdy p. pos. Car zgłosił swój wniosek, toczyła się dyskusja i zapisani byli mówcy, a wedle zupełnie wyraźnych i stanowczych postanowień art. 20 i 23 regulaminu, zapisany do głosu w dyskusji nie może być pozbawiony głosu inaczej, jak przez przyjęcie wniosku o przerwanie dyskusji. Wniosku o przerwanie dyskusji Sejm nie głosował i nie uchwalił. Pozbawienie głosu zapisanych, dokonane zostało wbrew wyraźnym przepisom regulaminu.

Jeżeli głosowanie, zarządzane przez pana marszałka, miało oznaczać przerwanie dyskusji, w takim razie pozostawał jeszcze do załatwienia sam wniosek Klubu Narodowego, żądający ustąpienia rządu, który należało poddać pod głosowanie.

Jeżeli zaś wniosek o przejście do porządku dziennego, wbrew temu, co to brzmienie znaczy, uważał pan marszałek za sposób głosowania przeciw wnioskowi, który był właśnie jedynie na porządku dziennym, to trzeba stwierdzić, że zaniechał pan marszałek poddania przedtem, jak to nakazuje art. 23 regulaminu pod głosowanie wniosku o przerwanie dyskusji, a tem samem niezgodnie z regulaminem pozbawił głosu tych, którzy byli zapisani.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Zwiedzając Targi Poznańskie...

Artykuły spożywcze

Pierwsze miejsce w dziale artykułów spożywczych zajmują na tegorocznych Targach wytwórnie bekonów w liczbie dwudziestu kilku zjednoczonych przedsiębiorstw.

Wzmiankowane pierwszeństwo należy im się zarówno ze względu na zajmowaną przestrzeń stoisk, jak i z przyczyny wielkich obrotów eksportowych, które w 1930 r. przewyższyły 70 milionów złotych z tytułu transakcji z angielskimi i austriackimi odbiorcami.

Bekoniarnie zademonstrowały kilkadziesiąt bekonów w stanie peklowanym, to jest takim, w jakim wysyłają je na rynek angielski i poza tem jeden wagon piętrowy do przewożenia żywej trzody chlewnej i jeden wagon chłodni.

Stale rozwijający się eksport bekonów stanowi bardzo ważną pozycję w naszym bilansie handlowym i jest nadzieją na dalszy rozwój tego przemysłu, zważywszy, że obecnie Polska pokrywa zaledwie ułamek zapotrzebowania angielskiego rynku i posiada wszelkie dane do wydajnej hodowli trzody chlewnej.

W związku z eksportem bekonów rozwijają się również rafinerie smalcu, które zadowolają swe istnienie temu szczegółowi, że tylko niektóre części mięsa i tłuszczu są pożądanym towarem na angielskim rynku, reszta zaś musi być skonsumowana w kraju. Biorąc pod uwagę, że importujemy z Ameryki olbrzymie ilości tłuszczów jadalnych, rafinerie smalcu, z których jedna np. produkuje rocznie 2 miliony kg. tłuszczu, znacznie zmniejszają nasz import i odciażają bilans handlowy.

Nie można tego powiedzieć o rafineriach tłuszczów roślinnych, które bardzo celowo zademonstrowały przebieg produkcji olejów oraz rozmiary konsumpcji w różnych województwach.

Niestety towar cieszący się stosunkowo największym popytem w Polsce wyrabiany jest z soi, rośliny strączkowej hodowanej w Mandżurji. Oczywiście nie jest winą rafinerji, że muszą sprowadzać z Mandżurji surowiec, który, jak wykazały liczne doświadczenia, daje u nas bardzo obfite plony, nawet w północno-wschodnich Województwach. Rolnictwo polskie powinno się bliżej zainteresować uprawą tej pożytecznej rośliny, zwłaszcza, że już obecnie import soi przewyższa 70 tysięcy tonn rocznie.

O nadprodukcję nie może być o baw, przynajmniej na długi szereg lat, gdyż zapotrzebowanie soi w krajach europejskich jest olbrzymie (same Niemcy importują około jednego miliona tonn rocznie).

Rozwijające się intensywnie w ostatnich latach fabryki margaryny również są reprezentowane na Targach, szkoda tylko, że propaganda konsumpcji nieco szwankuje.

Taką samą skromność, czy brak zrozumienia własnych interesów przejawia polski przemysł rybny. Ciągłe mówi się i pisze o konieczności założenia na naszym wybrzeżu morskiem większych wędzarni ryb i fabryk konserw, lecz to sytuacja nie zmienia: firmy gdańskie w dalszym ciągu kupują za bezcen ryby od Kaszubów i uszczęśliwiają nas drogiemi konserwami.

Dział przetworów maki reprezentują na Targach głównie fabryki makaronu, których stoiska zadziwiają obfitością kształtów i form wysuszonego ciasta. Przednie fabrykaty kilku wytwórni niczem się od siebie nie różnią i jest poniekąd zagadką, dlaczego niektóre przedsiębiorstwa rozwijają się pomimo wysokich cen sprzedażnych, inne zaś vegetują i narzekają na brak zbytu przy niskich cenach.

W dziale przetworów cukru widzimy kilka fabryk czekolady i cukierków, lecz rzuca się w oczy abstynencja największych wytwórni, które z racji Targów miałyby możliwość nawiązania stosunków z zagranicą, tembardziej, że eksport świetnych cukrów polskich fabryk kalkuluje się wcale dobrze do niektórych krajów.

Pozostałe działy artykułów spożywczych reprezentowane są bardzo słabo i jako curiosum można nadmienić, że ani jedna fabryka wódek nie pochwaliła się swemi wyrobami.

E. M.

Konjunktury Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	20. 4.	21. 4.	22. 4.	23. 4.	24. 4.	25. 4.
Pszonica						
Warszawa	35.00	35.50	—	36.00	36.00	—
Poznań	32.00	32.75	34.00	34.75	34.85	34.75
Lwów	27.75	—	29.50	—	—	—
Lublin	32.50	—	—	—	—	—
Żyto						
Warszawa	28.50	28.50	—	29.00	28.75	—
Poznań	27.50	28.00	29.00	30.25	29.75	29.25
Lwów	23.75	—	25.00	—	—	—
Lublin	24.50	—	—	—	—	—
Jęczmień						
Warszawa	28.50	28.50	—	29.00	29.50	—
Poznań	26.00	26.00	26.00	27.00	27.00	27.00
Lwów	—	—	26.25	—	—	—
Lublin	25.00	—	—	—	—	—
Owies						
Warszawa	28.00	28.50	—	29.00	30.50	—
Poznań	26.00	26.50	27.50	28.00	28.00	28.00
Lwów	—	—	28.50	—	—	—
Lublin	26.00	—	—	—	—	—

Tendencja na amerykańskich i kanadyjskich rynkach zbożowych była wciąż mocna przy stosunkowo dużych zwykłych cen. Łącznie z pogłoskami o poważnym uszkodzeniu tegorocznych zasiewów przez niekorzystne warunki atmosferyczne tendencja ta ma wszelkie widoki dłuższego utrzymania się.

Sytuacja na rynkach europejskich kształtuje się dość niejednolicie. Po okresie świątecznym, który dał się we znaki osłabieniem natężenia obrotów, dopiero obecnie następuje normalny okres transakcyj. Odbiorcy z państw skandynawskich zastosowali daleko posunięte ograniczenia w zakupach, co tłumaczy się również i tem, że państwa te posiadają dość wielkie rezerwy zbożowe. Duże ożywienie panuje na rynku wiedeńskim, wywołane wzrostem popytu na zboże przy równoczesnym zmniejszeniu się podaży zarówno krajowej jak i zagranicznej, a zwłaszcza sowieckiej. Transakcje zawiera się w dalszym ciągu tylko na dostawy natychmiastowe względnie na najbliższy okres. Brak natomiast obrotów terminowych, co trwa już od szeregu tygodni. Zjawisko to spowodowane jest niechęcią kupców do angażowania się i ponoszenia ryzyka. Ten stan rzeczy uwydatnia się również w notowaniach dostaw natychmiastowych, które są znacznie wyższe od transakcyj terminowych. Rynek niemiecki podąża za tendencją ogólnoswiatową. W ciągu ostatnich 14 dni najmniejszym stosunkowo wahaniem ulegała na rynku niemieckim pszenica. Natomiast żyto w czasie od 10 kwietnia do 24. podrożało z 187 mk. na 197 za tonnę. Stale zwiększa również jęczmień i owies.

Na rynku krajowym są obecnie ceny wyższe od cen zagranicznych. Pszenica osiągnęła z końcem miesiąca na rynku warszawskim cenę 36 zł; w notowaniach poznańskich zdrożała o 2,75 zł. Stale postępuje również zwykła żyta, które w ciągu tygodnia sprawozdawczego podrożało w Warszawie o 1,25 zł na kwintalu, w Poznaniu zaś nawet o 2,25 do 3,25. Mocna

tendencję zwykłą ujawnia w dalszym ciągu jęczmień i owies.

Sytuacja na rynku przetworów ziemniaczanych jest w dalszym ciągu niezadowolająca. Cyfry wywozowe spadły z 30.900 worków w grudniu na 9.890 worków w styczniu i 5.470 w lutym, co stanowi 12 procent mniej niż w roku ubiegłym. Rozwój sytuacji na rynku międzynarodowym zależy w tej chwili od poczynąń Holandji. Jeśli ta, jako główny producent, zdecyduje się przetrzymać większą ilość zapasów przy pomocy kredytów rządowych, to możliwa będzie nieznaczna zwykła. Zbyt krajowy pozostawał w styczniu i lutym na bardzo niskim poziomie. Lekka poprawa przyniosła marzec. Wywóz syropu w dalszym ciągu się zmniejszał, gdyż krajowe fabryki nie mogą konkurować z fabrykami amerykańskimi i belgijskimi. Eksport płatków ziemniaczanych był bardzo ożywiony i szedł prawie wyłącznie do Szwajcarii. Przy niskim stanie cen z początku roku kupowano w Szwajcarii kwintal płatków loco Bazylea za 10,25 fr. szwajc. Mimo niskich cen nie udało się ponownie wejść na rynek duński, gdyż jęczmień pastewny i żyto były tam w kalkulacji jeszcze tańsze.

Masło

Sytuacja na rynkach maślanych nie uległa pod koniec ub. tygodnia większym zmianom. Notowania berlińskie z ub. soboty utrzymały się na dotychczasowym poziomie, t. j. 125, 117 i 103 Rm. za I, II i III gat., jednak przy wyraźnym osłabieniu popytu dla gorszych gatunków masła importowanego. Tendencja na rynku londyńskim jest również słaba, masło kolonialne spadło o kilka punktów.

Na rynku krajowym tendencja słaba wskutek miernego zapotrzebowania zwiększonej podaży.

Jaja

Tendencja na krajowym rynku jajczarskim jest narazie wyczekująca, wobec rozpoczęcia wapnowania, a w związku z tem zwiększonego popytu spodziewana jest raczej zwykła cen. Eksport jaj przy obecnym niskim stanie cen wzrósł poważnie.

Na rynkach zagranicznych usposobienie niejednolite, w szczególności na rynku londyńskim tendencja w dalszym ciągu kształtuje się zniżkowo, na berlińskim notowania utrzymały się na dotychczasowym poziomie. Rynki praski i wiedeński wykazują tendencję spokojną.

Cena jaj eksportowych za 1 skrzynię 24-kopowa franco granica wynosiła w ub. tygodniu 16—17 dol.

Bydło i mięso

Tendencja na rynku żywca jest niejednolita, na ogół w kraju i zagranicą przeżywa tendencja zniżkowa. W Poznaniu zwykło było w ub. tygodniu bydło rogate (z wyjątkiem krów) o 2—4 zł i owce w najprzebieższych gatunkach o 6—8 zł na 100 kg. Cieleta obniżyły się tylko w dolnych granicach o 6—8 zł. Poważny spadek notowań dotknął nierogaciznę, mianowicie przedewszystkiem obniżyły się świnię bekonowe o 18 zł wskutek spadku notowań bekonu polskiego na rynku londyńskim o 11 sh. na 1 cwt. Horoskopy dla trzody chlewnej zapowiadają się nieopomyślnie wobec wprowadzenia przez Czechosłowację cła dodatkowego na świnię i dekonjunktury na rynku bekonów w Londynie.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) Z obrad Związku izb przemysłowo-handlowych. W ub. sobotę obradował w Poznaniu Związek izb przemysłowo-handlowych z udziałem przedstawicieli wszystkich izb. Zebranie zajął prezes izby poznańskiej p. Seweryn Samulski, poczem przewodnictwo objął prezes izb p. inż. Czesław Klarner. Jedną z zasadniczych spraw, rozpatrywanych na zebraniu była kwestja metod opinowania przez Związek izb pierwszej części projektu nowej taryfy celnej, zgodnie z zleceniem ministerstwa przemysłu i handlu. Referat o systemie pracy międzyministerjalnej komisji dla spraw nowej taryfy celnej przy ministerstwie przemysłu i handlu oraz wytycznych, jakimi izby kierować się winny w zbieraniu materiału i w opracowaniu swej opinii do projektu taryfy przedstawiła izba warszawska. W wyniku dyskusji uchwalono: 1) powołać do życia międzyizbową komisję dla spraw nowej taryfy celnej pod przewodnictwem prof. Okolskiego. 2) Opinię Związku izb przedłożyć ministerstwu przemysłu i handlu w terminie do 15 czerwca. W sprawie zabezpieczenia na wypadek bezrobocia przyjęto do wiadomości referat izby wileńskiej. Równocześnie z obradami Związku izb odbyła się konferencja prezesów w sprawach organizacyjnych.

(k) Ustalenie przeciętnej ceny żyta jako podstawy do obliczenia dochodu w rolnictwie. Wielkopolskie Tow. Kółek Rolniczych podaje do wiadomości swych członków, że ministerstwo skarbu ustaliło przeciętną cenę 1 ctr. mtr. żyta miarodajną przy obliczaniu dochodu z gospodarstw nieprowadzących rachunkowości w wysokości 17 zł. dla roku kalendarzowego 1930, dla ru-

Konkurencja warsztatów więziennych i szkolnych

Z pośród dosyć licznych przejawów etatyzmu w dziedzinie wytwórczości zasługuje na specjalną uwagę działalność gospodarcza naszych warsztatów więziennych i szkolnych, która stała się ostatnio tematem rozpatrywanym przez organizacje przemysłowe. Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów wystąpił w tej sprawie do ministerstwa przemysłu i handlu zaznaczając, że uznając zasadniczo celowość zatrudnienia więźniów w warsztatach o typie rzemieślniczym, co może im zapewnić podstawę uczciwej pracy po wypuszczeniu z więzienia, uważa za mijające się z tym celem nadawanie tej produkcji charakteru masowej wytwórczości, prowadzonej na sposób fabryczny. Tem więcej szkodliwie jest spieniężenie produktów na walnym rynku po niższych od cen rynkowych, gdyż stanowi to niedopuszczalne wykorzystanie wyjątkowo uprzywilejowanego położenia tych warsztatów, z którymi przemysł prywatny pod względem kosztów własnych współzawodniczyć nie jest w stanie.

Dotyczy to niemal w równej mierze warsztatów szkolnych, z chwilą, gdy oddziaływują one podobnie destrukcyjnie na rynku cen.

W wyniku interwencji wymienionego Związku zapadła uchwała komitetu ekonomicznego ministrów, zalecająca ściśle przestrzeganie zasady, przyjętej przezeń w maju ub. r., aby w okresie kryzysu gospodarczego warsztaty te możliwie ograniczały swą produkcję do wykonywania tylko tych obiektów, które są przeznaczone na własne potrzeby resortu sprawiedliwości wzgl. szkolnego. Nie powinny one przyjmować zamówień dla innych resortów, ani też podejmować produkcji na potrzebę rynku prywatnego; w każdym zaś razie nie wolno im sprzedawać swych wytworów poniżej ceny rynkowej.

Wielki sukces hodowli bydła na wystawie w Medjolanie

Jak nam donosi Wielkopolska Izba Rolnicza, uzyskali polscy hodowcy na Wystawie w Medjolanie w dziale bydła nizinnego puhar i dyplom za stawkę hodowlaną, a za opasy dyplom oraz medal złoty, — w dziale bydła czerwonego za całość stawki dyplom i 2 srebrne medale, za bydło symentalskie puhar za całość, złoty medal za najlepsze woło, 2 dyplomy i 2 srebrne medale za krowy i jałowice.

Szczególnie wyróżniało się bydło nizinne z Poznańskiego, które zdobyło wyższe nagrody niż bydło z Holandji. Żalować należy, że nie można było wysłać tych partji bydła, które od szeregu miesięcy były przygotowywane na tę wystawę. Odwołanie nastąpiło na skutek zakazu z powodu gryszczycy.

Chałupnictwo w Polsce

Sekcja ekonomiczna Tow. Prawniczego i Ekonomicznego w Poznaniu urządziła w najbliższy czwartek, dnia 30 kwietnia r. b. odczyt p. Edwarda Arnekkera z Warszawy, który omówi ważny problem chałupnictwa w Polsce. Odczyt odbędzie się o godz. 20.15 w sali 17-tej Collegium Minus. Wstęp dla członków i gości wolny.

Losowanie książeczek PKO.

Dnia 25 kwietnia r. b. odbyło się w Poczтовой Kasie Oszczędności 9-te z rzędu losowanie książeczek na premjowe wkłady oszczędnościowe serji II-giej.

Premje w wysokości zł. 1000 padły na następujące numery:

50111 50332 50619 50730 50814 50897 50956
51645 52625 52672 52871 53036 53.666 54047
54254 54407 55076 55113 55353 55354 55658
55876 55943 56753 57375 57402 57535 57658
58556 58877 58923 59073 59082 59132 59263
59500 60069 61062 61232 61574 62166 63679
64591 65386 65613 65791 65806 67116 67212
67332 67367 67452 67702 68255 68332 68826
69003 69575 69677 70524 70894 71382 71810
71850 73486 73714 74211 74940 75344 75452
75817 75972 76183 76205 76323 76388 76804
76807 76953 77203 77598 77667 77974 78034
78588 79413 79789 80054 80267 80483 81895
82546 82591 82964 84101 84165 84475 85491
85516 85677 85996 86110 86635 86796 87091
87297 87490 87966 89027 89276 89346 89484
89552 89796 89856 90415 91161 91832 92007
92872 93156 93612 93635 93638 93721 93993
94007 94331 94340 94413 94458 95981 96240
96383 96393 96979 97828 97870 98285 98749
99320 99753 99879 99898 100444 100772 100736
102097 102946 75276 76064.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Odpust w Gnieźnie

Uroczystości z okazji św. Wojciecha.

Niezliczone tłumy zjeżdżały się, aby wziąć udział w dorocznym odpuscie. Już od wczesnego rana całe pielgrzymki podążały do starej katedry, która wypełniła się szczerze wiernymi. Niezliczone tłumy stały również na t. zw. Bożej Roli.

Sumę pontyfikalną celebrował w asyście licznej duchowieństwa J. Em. ks. Kardynał Prymas Hlond, kazanie wygłosił kaznodzieja katedralny ks. Infuat Kielczewski, a chór archikatedralny pod batutą ks. kan. Tłoczyńskiego odpiewał jedną z mszy św. Mozarta. Równocześnie przed katedrą na Bożej Roli mszę św. odprawił ks. prefekt Gałęzowski, a kazanie wygłosił O. Gwardjan.

Po południu o godz. 15 odbyło się bierzmowanie przez ks. biskupa Lubitza, a o godz. 16 — uroczyste nieszpory z procesją, odprawione przez ks. kan. Formanowicza. Na zakończenie odpustu J. Em. ks. Kardynał Prymas Hlond udzielił wszystkim obecnym błogosławieństwa arcybiskupiego. (hr.)

Skazanie bandytów

Zatwierdzenie wyroku pierwszej instancji

Jeszcze zapewne wszyscy pamiętają doskonale bezczelny napad rabunkowy dokonany 26 marca ub. r. na skład jubilerski p. Bambrę (ul. Półwiejska). Sprawcy napadu, bracia Stanisław i Teodor Jakubowscy, zasądzeni zostali w swoim czasie każdy na 4 lata ciężkiego więzienia. Na skutek wniesionej apelacji znalazła się sprawa powtórnie na wokandzie.

Zuchwałego napadu na właścicielkę, p. Bamberową, dokonali bandyci w samo południe. Obaj weszli do sklepu pod pretekstem kupienia jakiegoś przedmiotu. W chwili, gdy p. Bambrę była pochylona nad gablotką, uderzył ją z tyłu w głowę jeden z rabusiów. Na szczęście p. B. nie od razu straciła przytomność, lecz, zboczona krwią, wybiegła na ożywną ulicę i zaczęła wołać o pomoc. Dziewczynę, która była również w sklepie, bandyci napadu poczęli dusić i powalili ją na ziemię. Gdy jednak poczuł, że sprawa bierze zły obrót dla nich — wybiegli z magazynu i poczęli uciekać w kierunku pl. Świętokrzyskiego. Przechodnie puścili się w pogon za bandytami i, dopędzwszy ich na Piekarach przed gmachem kina „Apollo” — ujęli złoczyńców.

Sąd zatwierdził wyrok pierwszej instancji. Tem samym Jakubowscy będą musieli odsiedzieć 4 lata w więzieniu. (z)

Krwawa awantura

Zatarg zakończony bójką — Kilku poranionych — Ucieczka wozem pogotowia ratunkowego.

Pewne mieszkanie przy ul. Łukaszczyka 4 było widownią krwawej awantury domowej pomiędzy żonatym po raz drugi Feliksem Sobocińskim, a jego małżonką Bronisławą, z którą żyje w separacji. Sobociński zjawił się w towarzystwie czterech kolegów i zachowywał się bardzo podejrzanie. W obronie matki wystąpił jej 20-letni syn Mieczysław Pokorski i jego rówieśnik Edward Jacaszek, zamieszkały przy Kanałowej 17.

Na miejsce smutnej rozprawy rodzinnej wezwano pogotowie ratunkowe, które opatrzyło poranionych. Sobociński był pokaleczony nad i poniżej lewego oka, żona jego miała rany na ręce i odniosła ogólne potłuczenia; Pokorski, ma ranę ciętą na lewej dłoni, a jego towarzyszy — dwie rany na głowie.

Wychodzący z pogotowia ratunkowego Jacaszek zamierzał udać się do domu. Na ulicy zauważył on jednak oczekującego przed domem Sobocińskiego i obawiając się zemsty, wskoczył Jacaszek do wozu sanitarnego pogotowia, które już bezpiecznie odwiozło go do domu. (k)

KALENDARZYK

Wtorek, 28 kwietnia 1931.

Słońce: wschód 4,30 — zachód 19,11 —
długość dnia 14 godzin 41 min.
Księżyc: wschód 14,08 — zachód 3,18 —
po I kwadrze

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 9 st. Cels. — Pochmurno. Wiatr południowo-zachodni. — Ciśnienie atmosferyczne niskie 747 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 18 st. C., najniższa plus 7 st. Cels.

Przepowiednia pogody na środę: Zmienne zachmurzenie, możliwe nieznaczne opady.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu w niedzielę plus 2,31 m; wczoraj plus 2,53 m; dziś plus 2,65 m.

Kal. rzek.: Witalis M. — jutro Piotr M. Kal. słow.: Zywiśław — jutro Sławogost.

KRONIKA KOŚCIELNA

— Ks. kanonik Jęsek będzie instalowany w środę o godzinie 8,45, poczem odprawi pierwszą mszę św. konwentualną.

OSOBISTE

— Z Uniwersytetu Poznańskiego. — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskali pp. Władysław Radtke z Torunia, Eugeniusz Włodarski z Łodzi, Wincenty Bieńkowski z Rajgródka (Ukraina).

Dyplom i tytuł magistra nauk ekonomiczno-politycznych p. Odon Światalski z Dusiny, w woj. poznańskim.

Dyplom nauk leśnych p. Tadeusz Buzalski z Rudnic, w woj. poznańskim.

Stopień inżyniera leśnictwa uzyskał p. Wacław Okołów, z miejsc. Kamienskoje (Rosja).

— Srebrne gody. Dwudziestopięcioletnie pożycia małżeńskiego obchodzą w dniu 2 bm. pp. Franciszek i Marja z Kamińskich Andrzejewscy, Łanowa nr. 29. Msza św. na intencję jubilatów w dn. 2 bm. o godz. 8,30 w kościele Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Z Sekcji Panien Urzędniczek. Zebranie sekcji eucharystycznej odbędzie się w środę, dnia 29 bm. o godz. 19,30 w ognisku przy Piekarach 2.

— Z Sekcji Pań Zawodu Kupieckiego. Zebranie towarzyskie odbędzie się po uroczystym przyjęciu aspirantek. Dary na ten cel uprasza się nadesłać do dnia 1 maja rb. na ręce prezydentki p. Anny Smoczyńskiej, św. Marcin 2, I ptr.

— Zrzeszenie Związków Zaw. Automobilistów. W środę, dnia 29 bm. o godzinie 20 odbędzie się w lokalu p. Jaszki, dawniej p. Kasperkowej przy ulicy Kraszewskiego 16, wielkie zebranie organizacyjno-propagandowe.

— Z Stow. Pań Miłośniczek św. Wincentego a Paulo przy Farze. W czwartek 30 bm. o godz. 19,15 odbędzie się w sali Ojców Jezuitów, ul. Szewska (parter) zebranie miesieczne z wykładem ks. dyr. Wołkowskiego.

— Ze Zw. Techników Dentystów. Dn. 2 maja w salce zebrań p. Jarockiego odbędzie się plenarne zebranie Związku (Kolo Poznań).

— Drużyna Błękitna. Dorocznym zwyczajem bierzemy gromadny udział w uroczystości obchodu 3 Maja w umundurowaniu błękitnym. Wydawanie umundurowania w Komendzie Drużyny nastąpi z dniem 29 bm. t. j. od środę w godzinach pomiędzy 18 a 21 w kancelarii Komendy przy ul. Szamarskiego. Zbiórka całości Dr. Bł. dnia 3 maja o godz. 8 rano przed komendą Drużyny.

— Baczność Powstańcy i Wojacy Okręgu I. Celem wzięcia udziału w uroczystości 3 Maja stawia się wszystkie miejscowe Towarzystwa wraz z sztandarami na placu Bernardyńskim w niedzielę, dnia 3 maja rb. o godz. 8,15.

— Grono B. Abiturjentów Gimnazjum Poznańskich 1911-go roku przypomina o zjeździe koleżeńskim, zwołanym na dzień 2 maja rb. godz. 14 w „Bazarze” w Poznaniu.

WYKŁADY

— Kurs higieny odżywiania Koła Ulepszenia Metod Pracy Domowej. Trzeci dwugodzinny wykład o towaroznawstwie żywnościowym odbędzie się w lokalu Państwowej Szkoły Handlowej i Przemysłowej narożnik Zwierzyńskiej i Focha w środę 29 bm. o godz. 5 po południu i obejmie jarzyny, grzyby, cukier, miód, owoce, napoje alkoholowe, ocyt, kawę, herbatę, kakao, ich charakterystykę, wartość odżywczą, fałszerstwa i badania. Odczyt będzie uzupełniony pokazem praktycznym. Prelegent p. inż. Zygmunt Hetper.

ŻYCIE SOKOLE

— Sokoli, Sokolice! Wspólne zebranie członków zarządów gniazd poznańskich z zarządem Okręgu odbędzie się w środę, dnia 29 bm. o godz. 19,30 na bisku Sokola. O punktualne przybycie prosi Zarząd Okręgu Pozn.

WIECZORY, KONCERTY

— Hufiec Młodych Rozwojowców urządza wieczorek towarzyski w niedzielę 3 maja o godz. 17,30 w sali Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1. Zaproszenia są w ograniczonej ilości do nabycia w Sekretariacie, Aleje Marcinkowskiego

nr. 24 (dom ogrodowy) między godziną 12 a 14.

KRONIKA MIEJSCOWA

— Z Walnego Zebrania Tow. św. Wincentego a Paulo. Dnia 19 bm. odbyło się na złotej sali Domu św. Wojciecha kwartalne walne zebranie poznańskich Konferencji Towarzystwa (męskiego) św. Wincentego a Paulo. Zebranie zgali prezes Rady Wyższej p. Antoni Loster w obecności delegata arcybiskupiego ks. prałata dr. Taczaka i członków Rady Wyższej. Po obradach wstępnych wygłosił sekretarz Konferencji Farnej p. Bobkowski sprawozdanie z działalności tejże Konferencji. Następnie przywitał p. prezes Loster kilku obecnych członków Konferencji Akademików U. P., powstałej niedawno za staraniem wiceprezesa Rady Wyższej p. Bronisława Sikorskiego i dobrze się rozwijającej. Po dłuższych komunikatach Prezydium Rady Wyższej, wygłosił porównujący referat o miłości i miłosierdziu chrześcijańskim O. Norbert z Zakonu Franciszkańskiego, przedstawiając za wzór życie i czynny św. Wincentego a Paulo. Po blisko dwugodzinnych obradach zakończono zebranie wspólną modlitwą.

— Z Rady Okręgowej Centralnej Organizacji Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych. Dnia 21. b. m. odbyła się w lokalu Związku Bankowców sesja plenarna delegatów Rady Okręgowej ze współudziałem przedstawicieli kilkunastu Związków. Obrady, którym przewodniczył wiceprezes p. Kazimierz Szymański, toczyły się na temat sprawozdania z odbytego posiedzenia komisji doradczej w Zakładzie Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, do której należał: prezes Rady Okręgowej p. Tadeusz Piotrowski, prezes Związku Zawodowego Pracowników Bankowych p. Jan Jabłkowski i wiceprezes Związku Pracowników Przemysłu Cukrowniczego p. Artur Wende. Poddano dyskusji sprawę tendencji obniżenia pensyj pracowników umysłowych i fizycznych i w tej materii powzięto jednogłośnie uchwałę wyrażającą protest w całej prasie lokalnej, podpisanego przez wszystkie związki zawodowe pracowników umysłowych, prywatne, państwowe i samorządowe. Postanowiono utworzyć na wniosek p. Jabłkowskiego specjalną komisję porozumiewawczą między Prezydium Rady Okręgowej a zarządami Związków Urzędników Państwowych, Samorządowych itd. Również uchwalono stworzyć w poszczególnych instytucjach pracowniczych wydziały urzędnicze, opierające się na obowiązującym dotychczas na terenie Wielkopolski rozporządzeniu kanclerza niemieckiego z 23 grudnia 1918 r. Założenie Domu Pracownika Umysłowego w dawniejszym lokalu po Zakładzie Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu na ul. Sew. Mielżyńskiego nr. 2 postanowiono narazie ze względu na zbyt wysoki czynsz dzierżawny odłożyć.

KRONIKA POLICYJNA

— 17 kradzieży i włamań, przeważnie drobniejszych, notuje dzisiejsza kronika policyjna. Między innymi z korytarza przy ul. Bukowskiej 17 skradziono rower męski marki „Gloria” (nr. rej. 5884) p. Walentemu Michałakowi, Tyne Chwaliśzewo 24. — W składzie p. Stefana Szymandery skradziono jedwabie wartości około 400 zł. — Aparat fotograficzny skradziono p. Władysławowi Tyczykowskiemu zamieszkałemu przy ul. Dąbrowskiego nr. 9-11. (z)

KRONIKA WYPADKÓW

— Wypadek na ulicy. Na Wałach Królowej Jadwigi upadła, przechodząc ulicą, p. Jadwiga Domagalska, zamieszkała przy św. Marcynie 52-53. P. Domagalską opatrzyć musiało pogotowie ratunkowe, które przewiozło ją do Szpitala Przemienienia Pańskiego; p. D. odniosła złamanie nogi. (k)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— W Grodzisku wybuchł pożar w zabudowaniach rolnika p. Mieczysława Królikowskiego. Spłonęła stodoła z narzędziami rolniczymi i zapasami, ubezpieczona na sumę 25 tys. zł. Są poszlaki, iż ogień podłożono. (k)

— Zabity podczas bójki. W Grodzisku (pow. pleszewski) doszło do zaciętej bójki między Marcinem Jezierskim a Wojciechem Ratajczakiem. Raniony trzykrotnie nożem w plecy Jezierski, zmarł na miejscu. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— Skuteczna apelacja. Dnia 22 b. m. przed Sądem Okręgowym w Ostrowie toczyła się rozprawa apelacyjna przeciw byłemu posłowi na Sejm gospodarzowi Mieczysławowi Piątkowi z Doruchowa (powiat ostrzeszowski). W pierwszej instancji Sąd Grodzki w Ostrowsku zasądził b. posła Piątkę za oszczerstwo poniżające urzędników państwowych oraz ciężki wybrzyk na karę trzech miesięcy więzienia, z równoczesnym zawieszeniem wykonania kary na przeciąg trzech lat. Instancja apelacyjna po trzygodz. nej rozprawie zniosła wyrok Sądu Grodzkiego w Ostro-

Chore kobiety otrzymują przez użycie naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa” lekkie wypróżnienie, przyczem połączone to jest nieraz z nadzwyczaj dobroczynnym działaniem na chore organy. Zadać w aptekach i drogeriach. nw 9523

szowie i b. posła Piątkę od winy i kary uwolniła, nakładając kosztą procesu kasie państwowej. Oskarżyciel publiczny zapowiedział skargę kasacyjną. — W procesie chodziło o przemówienie wicewo p. Piątkę, w którym piętnował postępowanie bojówek B. B.

JARMARKI

— Mogilno. Jarmark na konie odbędzie się we wtorek, dnia 5 maja. Spędzają rogatego i zwierząt racicowych nie-dozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— Mosina. (3 Maja.) Uroczystość 3 Maja rozpocznie się capstrzykiem w sobotę wieczorem. W niedzielę wszystkie organizacje miejscowe, tak świeckie, jak kościelne, wezmą z sztandarami udział w nabożeństwie, które rozpocznie się o godzinie 10. Po sumie odbędzie się uroczysty pochód przez miasto, wieczorem o godzinie 7,15 odbędzie się staraniem Stow. Młodzieży Polskiej wieczornica na sali p. Hoffmanna. Sprzedaż biletów w Ognisku od godz. 12—13 w niedzielę i wieczorem przy kasie.

— Środa. (Wypadek samochodowy.) Dnia 25 bm. rozbił się ok. 4 km. od Środy na sosie do Miłosławia samochód z Krakowa. Jadący sam sofer Franciszek Góła z Krakowa wpadł na drzewo. Samochód rozbił się zupełnie, sofer wyszedł z lekkimi obrażeniami.

— (P. Cz. K.) Tut. Polski Czerwony Krzyż urządził 14 maja pokaz drużyn ratowniczych na tut. boisku, połączony z Tygodniem Czerw. Krzyża. (sk)

— Rakoniewice. (Z parafii.) Władza duchowna poruczyła objęcie parafii rakoniewickiej w charakterze proboszcza ks. majorowi Dadaczyńskiemu, dotychczasowemu proboszczowi z Wyganowa pow. Koźmin. Ks. prob. Dadaczyński przybywa do Rakoniewic z końcem bieżącego miesiąca. Parafia w Wyganowie zęgnęła swego duszpasterza z szczerym żalem. Rakoniewiczanie zaś oczekują przybycia ks. majora i przygotowują owocne przyjęcie, tem więcej, że znany jest jako zasłużony powstaniec z frontu rawickiego. (hr)

— Nowy Tomyśl. (Tow. Powst. i Wojsk.) W ub. tygodniu odbyło się w Hotelu Wielkopolskim roczne walne zebranie Tow. Powstańców i Wojsaków, zgajone przez prezesa p. Adamczyka. Po sprawozdaniach za rok sprawozdawczy prezesa, sekretarza i skarbnika wybrano nowego zarząd, który jest następujący: pp. Balbiński Stanisław, prezes; Mania Wojciech, I wiceprezes; Włoch Władysław, sekretarz; Bonia Teofil, skarbnik. Poczest sztandarowy tworzą pp. Kujawa, Widziński i Wydrzyński.

— (Złot Młodzieży). W święto Wniebowstąpienia Pańskiego, dnia 14 maja b. r. odbędzie się w Nowym Tomyślu zlot okręgowy Stow. Młodzieży Polskiej okr. opalenickiego, połączony z 10-leciem istnienia miejsc. Stow. Protektorat tego zlotu objął ks. prob. Kuliszek. Zlot będzie manifestacją sił i ducha Stow. Młodzieży Polskiej na kresach zachodnich. tp.

— (Zuchwałę włamanie). W nocy na 22. b. m. włamano się do sklepu i spiżarni Wilhelmgio Jana w Miedzichowie, pow. Nowy Tomyśl, skąd skradziono 120 zł gotówki, 10 m. popeliny, 10 m. szewiutu czarnego, tekę skórzaną, zegarek „Omega”, flower, wędliny oraz rower męski. Złodziej porzucił rower w czasie ucieczki. — W nocy z dnia 17—18 b. m. włamano się do szkółki owocowej w Gluponach, należącej do Wydziału Pow. w Nowym Tomyślu i skradziono 40 drzewek owocowych oraz narzędzia ogrodowe.

— (Egzamin czeladniczy). Odbył się tu egzamin czeladniczy w zawodzie kowalskim. Egzamin złożyli Wincenty Siłski z Bukówca, Antoni Olesik z Lwówka i Al-

Czytelnikom Naszym,
przejeżdżającym
przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają naj-
świeższe numery

„Kurjera Poznańskiego”
we wszystkich kioskach

gazetowych

na dworcach i w wiel-
kich hotelach

bin Woś z Władysławowa z wynikiem dobrym. (tp.)

*** Czarnków.** (Zebranie konstytucyjne). W tych dniach odbyło się w sali sejmikowej w Starostwie zebranie konstytucyjne komitetu Tygodnia Dziecka celem zorganizowania przy pomocy władz, instytucji naukowych, towarzystw i całego społeczeństwa urzędów propagandowych opieki nad dzieckiem oraz obchodu 3 Maja. Przewodniczył p. referendarz Pelczyński. Protektorat nad Tygodniem Dziecka przyjął p. starosta Boguszeński, a w skład komitetu weszli pp. Kława, Śmigiel, Gawlikowa, Mikstowa, Lesińska, Gorzycka, Schoen, Grzegorzewski, Pitula, Luczkowski, dr. Łuiski, Ciepluch, Dobek i Łabędziowa. Następnie postanowiono urządzić „Dzień Matki” w drugą niedzielę maja, a całą tę sprawę powierzono p. inspektorowi Pitule. Do komitetu 3 Maja weszli pp. burmistrz Ciepluch, Buszkowski, dyr. gimn. Schoen, dyr. semin. Grzegorzewski, insp. Pitula, St. Grupański, kpt. Świętecki, rektor Luczkowski i Kława. (cn)

*** Ujście.** (Z Cechu Rzeźnickiego.) Walne zebranie Cechu Rzeźnickiego zgłosił starszy p. Krzemieniewski, poczem p. Kiciński jako sekretarz przeczytał protokół z walnego zebrania zeszłego roku. Sprawozdanie z działalności członków, starszy, sekretarz i skarbnik. W miejsce ustępujących członków Zarządu wybrano p. Kicińskiego Bernarda dotychczasowego członka zarządu, oraz Maksymiliana Kalcickiego jako skarbnika.

(Kurs przeciwwagowy). W ubiegłą środę rozpoczął się tutaj w lokalu p. Al. Grusa dwutygodniowy kurs przeciwwagowy prowadzony przez powiatowe Koło L. O. P. P. pod kierownictwem instruktora powiatowego p. Marcelo Kowalskiego z Chodzieży. Zainteresowanie w kursie jest bardzo wielkie, gdyż liczy przeszło 60 członków. Zakończenie kursu nastąpi dnia 2 maja r.b.

(Wizytacja ks. biskupa). W dniu 12 maja br. przybędzie do miasta tutejszego wielce dostojny gość J. E. ks. biskup Dymek celem wizytacji parafii i udzielenia Sakramentu Bierzmowania. Pobyt ks. biskupa będzie tutaj trwał 2 dni.

(Z Towarzystwa Młodzieży Polskiej). W ubiegłą niedzielę odbyło się pierwsze plenarne zebranie. Zapoznano się z obowiązującymi statutami i zarządzeniami władz towarzystwa. Uchwalono odbywać ćwiczenia w każdy piątek o godzinie 8-mej, gdy zaś we wtorki w salce parafialnej. Na czele wybrano Alfonsa Krügera. (um)

*** Rogoźno.** (Koncert.) W auli gimnazjum im. Przemysława w Rogoźnie został urządzony koncert, staraniem dyrektora oraz komitetu rodzicielskiego. W koncercie wystąpiło „Echo” poznańskie oraz soliści. Całość wypadła nadspodziewanie dobrze, ku ogólnemu zadowoleniu licznie zgromadzonej publiczności. Dochód z powyższej imprezy przeznaczono na kolonijne wakacyjne uczniów tutaj, zakładu.

(Turniej szachistów). W tonie Klubu Szach Matt w Rogoźnie zostały urządzane rozgrywki o tytuł mistrza klubu na rok 1931. Trzeci raz z rzędu mistrzem klubu został p. Kalajew. Tytuł wice-mistrza przypadł w udziale p. prof. Sułkiewiczowi. Poza tem klub rozpoczął rozgrywki międzymiastowe.

(Z Tow. Przeciwwagowego.) Zebranie Tow. Przeciwwagowego odbędzie się w czwartek, dnia 30 bm. w „Ośrodku Zdrowia” przy ul. Kotlarskiej. Początek o godzinie 8 wieczorem. (ske)

*** Ostrów.** (Występ Młodych Polek.) W niedzielę wystawili miejscowe Stow. Młodych Polek „Jutrzenka” na scenie Domu Katolickiego religijną sztukę teatralną p. t. „Lilje i Róże”. Sztuka osnuta jest na życiu i śmierci męczennicy św. Agnieszki i dziewczycy i zawiera momenty wielce wzruszające. Zagrano ją nadspodziewanie dobrze. Przedstawienie poprzedziło słowo wstępne wypowiedziane przez ks. patrona Wietrzykowskiego. (n)

*** Kruszwica.** (Kradzież koni.) W nocy na 20 b. m. skradzione zostały 2 konie majątności Polanowice. Prawdopodobnie ci sami złodzieje tejże nocy skradli powózkę w majątności Gustafowa.

(Pożar.) W ubiegłą niedzielę w południe z niewyjaśnionych dotąd przyczyn wybuchł pożar u rolnika p. Losa w Bachorach. Spłonął dach i stych domu.

(Z Rady Miejskiej.) Dnia 24 b. m. Rada miejska zatwierdziła bilans i owarowanie Gazowni Miejskiej. Na wniosek miejscowych kupców uchwalono służbę telefoniczną do godz. 12 w nocy. Zmieniono regulamin targów małych, które przypadają na wtorki i soboty, natomiast regulamin jarmarków pozostał ten sam, jak w ubiegłym roku. Wydzierżawiono łazienki miejskie p. Grzybowskiemu na warunkach dotychczasowych. (fn)

Jubilat śmiechu

Jest nim oczywiście nikt inny, jak Antoni Fertner, nasz gość od jutra. Niedawno obchodzono w Warszawie jego 30-lecie aktorskie, tj. trzydziestolecie najzdrowszego śmiechu, jaki można sobie wyobrazić. Nikt tak nie bawi się na scenie sam, jak Fertner, więc śmiech jego nie może być zgryźliwym, satyrycznym, ironicznym. Gdyby tak było, musiano go dawno operować na wątrobie. Po trzydziestu latach piekienia się i iry-

tacji. Jest to śmiech radości, że życie jest w gruncie rzeczy nie takie znowu złe, jak mówią śledzennicy, a ludzie nie tacy ostatni, jak to wymyśla się przy płaceniu wexlu „gręcznościowego”.

Fertner rozpoczyna jutro w Teatrze Polskim swoją jubileuszową gościnę od „Wesela Fonsia”. Rozśmiejemy się do nas, my rozśmiejemy się do niego i chociaż parę godzin będzie można pożyć bez troski, co w dzisiejszych czasach nie jest bagatelą. Dobrze zrobił najweselszy z jubilatów, że do nas przyjechał, witamy go już na kredyt wesołym śmiechem, zanim go nam dostarczy w gotówce.

SPORT

Lekka atletyka

Ogólnopolski bieg na przełaj pań o nagrodę „Domu Sportowego” organizuje „Sokół” w niedzielę 17 maja o godz. 12 ze startem i metą na własnym boisku przy Drodze Dębińskiej. Trasa 1000 mtr., startować mogą wszystkie zawodniczki zrzeszone w PZLA, które ukończyły 17 rok życia. Zgłoszenia przyjmuje do 10 maja włącznie sekretariat boisko „Sokoła” Poznań, Droga Dębińska.

Piłka nożna

Program w dniu PZPN — naznaczonego jak donosiliśmy na 10 maja przedstawia się następująco. W Poznaniu walczą: „Warta ligowa” i Reprezentacja kl. A” na stadionie miejskim, oraz „Reprezentacja kl. B” z „Reprezentacją kl. C” na boisku „Sparty” (o godz. 11). Na prowincji spotykają się: w Ostrowie — „Ostrowia” i „Ostrowski K. S.”; w Gnieźnie — „Stella” i „Venus”; w Lesznie — „Sokół” i „Polonia”. Wszystkie mecze naznaczone na godz. 16.

Rumunja zamiast Polski w turnieju o puchar Europy środkowej. Odbyły się w Wiedniu narady komitetu dla międzynarodowych zawodów w piłce nożnej o puchar amatorski środkowej Europy. W obradach wzięli udział przedstawiciele Austrii, Węgier, Czechosłowacji i Rumunji. Na miejsce Polski przyjęto Rumunję jako czwartego partnera. (PAT)

Szermierka

Zakończyły się w Warszawie zawody o mistrzostwo Polski szabli klasa B. Pierwsze miejsce zajął Zapaśnik (AZS) Warszawa przed Czarnieckim (AZS Kraków), Paszkim (PKS Katowice), Knyszewskim (AZS Poznań), Zaleskim (AZS Warszawa), Górskim (Legia), Tuszcem (AZS Warszawa) i Trzeciakiem (Klub Szerm. Lwów). (PAT)

Tennis

Rozgrywki eliminacyjne, mające na celu wyłonienie reprezentacji polskiej na mecz z Norwegią o puchar Davisa, rozpoczęły się 1 maja. Niestety M. Stolarow otrzymuje urlop z wojska dopiero 3 maja, dlatego jego udział jest wątpliwy. Obecnie odbywają się treningi, przy czem wobec nie nadzwyczajnej klasy trenera uczestnicy kursu rozgrywają między sobą spotkania o charakterze pokazowym. Witman łatwo pokonał słabego w singlu Nawratila 7:5 i 6:0, zdobywając punkty głównie wskutek błędów przeciwnika dzięki swej regularnej grze. Taki sam charakter miało spotkanie Tłoczyński i J. Stolarow, wygrane przez Tłoczyńskiego 6:1, 6:4; pokazał on lepszą już formę, jednak miał pracę ułatwioną wobec niedokładnej gry Stolarowa. Spotkanie to stało na znacznie wyższym poziomie niż poprzednie. W ostatniej parze Hebda łatwo wygrał z Warmińskim 6:3, 6:2, 6:3. Hebda znajduje się w świetnej formie i jest niemal pewnym kandydatem do reprezentacji w pojedynczej i w podwójnej. Górował on przede wszystkim nad Warmińskim tempem i przy wielkiej pewności uderzenia z forhandu i z bakhandu. U Warmińskiego zawiódł wciąż słaby forhand, również zwykły jego atut — servis. Drugiego dnia odbyły się dwie gry podwójne. Stolarow i Warmiński łatwo pokonali Stubego i Witmana 6:3, 7:5, 6:3 — przy czem okazało się, że Witman w podwójnej jest znacznie słabszy niż w pojedynczej; w drugiej parze Hebda i Tłoczyński pokonali Stubego i Nawratila również łatwo 6:3, 8:6, 6:1. Oba te spotkania stały na dość wysokim poziomie.

Japonja pokonała Austrię 3:2, przy czem pierwszą porażkę w Europie w obecnym sezonie odniósł Jire Satoh, którego pokonał Matejka 6:1, 1:6, 2:6, 7:5, 6:0.

Menzel znajduje się w doskonałej formie i łatwo wygrał z Landmannem 6:1, 6:3, 6:2 podczas spotkania Praga — Berlin; w pierwszym dniu ogólny wynik brzmi 4:4.

Cochet pokonał w Budapeszcie Kehrlinga 7:5, 4:6, 6:4, 6:1, natomiast Merlin uległ Takacowski 3:6, 0:6, 5:7. W podwójnej para Cochet i Merlin wygrała z zespołem Kehrling i Gabrovits 6:2, 6:3, 3:6, 6:3.

RACJO

Programy radijofoniczne:

Środa, dnia 29 kwietnia 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 komunikaty; godz. 14.30 kwadrans Tow. Ziemianek Wielkopolskich; godzina 15.45 audycja dla dzieci w wyk. „Wujcia Czesia”; godz. 17.30 koncert muzyczny lekkiej. Wykonawcy: Gabriela Krygier-Bernacka (sopran), Kajetan Kopczyński

(baryton), Józef Kreglewski (gwizd art.), Juzio Bukowski (ksylofon), prof. Marjan Sauer (akomp.); godz. 18.45 „Świat książek”; godz. 19.00 „Silva rerum”; godz. 19.15 wiadomości z Bolszewii; godz. 19.25 radiogawęda żołnierska; godz. 20.30 koncert kameralny (transmisja z Warszawy); godzina 21.15 audycja literacko-muzyczna poświęcona Japonii (transmisja z Warszawy); godzina 22.00 sygnał czasu — komunikaty; godz. 22.15 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 14.50 radijokronika; godz. 15.30 dla maturzystów: „Zeromski” — prof. St. Adamczewski; godz. 15.50 odczyt: „Europa i Polska przed wojną światową” — dr. Wacław Lipiński; godz. 16.15 dla dzieci: „Zagadki i szarady”; godzina 16.45 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 odczyt p. t. „Zwalczanie marnotrawstwa w przemyśle i w życiu publicznym”; godzina 17.45 koncert popularny; godz. 19.10 skrzynka pocztowa rolnicza; godz. 19.25 muzyka gramofonowa; godz. 19.40 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.00 „Wśród kłosań”; godz. 20.15 odczyt muzyczny ze Lwowa; godzina 20.30 koncert kameralny: Wyk.: Irena Dubiska, Mieczysław Fliegerbaum, M. Szaleski i Zofia Adamska; godz. 21.15 audycja japońska literacko-muzyczna; godzina 22.05 audycja słowniska; godz. 23.00 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen 1635 m. — 12.05 gramofon, 14.00 „Pajace” op. z płyt gram., 16.30 koncert z Hamburga, 20.30 audycja wesela; Budapest 550 m. — 18.30 „Śpiewacy Norymberscy” transm. z opery, 23.45 koncert ork. cygańskiej; Wiedeń 516 m. — 22.10 koncert; Strasburg 345 m. — 17.00 do 21.30 z krótkimi przerwami koncert instrumentalny, 21.30 koncert mandolinistów; Medjolan 501 m. — 20.55 transmisja z opery; Rzym 441 m. — 21.05 koncert.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Stow. Młodzieży Polskiej, Poznań św. Łazarz. Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dnia 29 bm. o godz. 20 w Ognisku. Na porządku obrad przewiduje się interesujący wykład.

— Koło Absolwentek VI Szkoły Wydziałowej. Zebranie sekcji języka francuskiego odbędzie się w środę, dnia 29 bm. o godz. 19.30 w szkole przy ul. Różanej.

— Tow. Ogródków Działkowych im. dr. K. Marcinkowskiego przy ul. Bukowskiej urządził plenarne zebranie w czwartek, dn. 30 bm. o godzinie 18.30 na boisku przy altanie Zarządu.

— Stow. Porządku Publicznego dzielnicy VI. Zebranie odbędzie się w piątek, dnia 1 maja r. b. na sali p. Jaszka, ul. Kraszewskiego 16.

— Związek Emerytów Państwowych oraz wdów i sierot. Roczne walne zebranie odbędzie się we wtorek 5 maja r. b. o godz. 18 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska. Pożądany jest jaknajliczniejszy udział.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 27 kwietnia 1931 r.

Berta Hoffmann z d. Fuchs, wdowa 77 lat. Teresa Jankowiak 5 minut. Nikodem Żytkowiak, kol. pom. warszt., 33 l. Zofia Halina Nowak, uczennica szkolna, 7 lat. Marianna Szlagowiczowa z d. Świątkowska, wdowa, 81 l. Eugenja Marja Szajówna 19 dn. Seweryn Moszczeński, b. posiadziel ziemi, 70 l. Edwin Kubiak 3 mies. Józef Rosiński 2 m. Krystyna Stanisławska 1 m. Wojciech Rajczak, urz. gosp., 54 l. Wanda Jabłońska 7 m. Teodor Boehmert 1 m. Helena Nowakówna, uczennica szkolna, 12 l. Adolf Grundmann, ogrodnik, 63 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Sercu Jezusowego: W. S. za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 5 zł; Pakalska 5 zł; — Duszyńska 2 zł; — St. K. za zdrowie dla ojca i siebie 5 zł; — Stefan Maliński III rata z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 10 zł; — Paula Michałowska z prośbą o bógostawienie 5 zł; — dr. G. z J. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o zdrowie i szczęśliwe załatwienie ważnej sprawy 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 1348,40 zł.

Na dom sierot na Śródcie: Z. M. 30 zł. Na Czerwony Krzyż: 39,50 zł wypłacono dnia 25. 4. 31 p. Lange-Wnukowskiej.

„DO GÓRY NOGAMI”

Teatr rewji „Dobry wieczór” po przeniesieniu się do sali kina „Stylowego” przy ul. Marszałka Focha 4, dał wielką premierę nowej rewji p. t. „Do góry nogami”. W rewji tej główną atrakcją jest występ niezrównanej divy operetkowej MELI GRABOWSKIEJ, która w pięknej piosenie „Nic bez papierosa” zachwyca rzesze swych wielbicieli talentu. Dalej Blanka Orszajska zbiera zasłużone brawa za świetnie wykonany monolog Torstena p. t. „Gazeciarz poznański”. Poza tem cały zespół przyczynia się świetnym wykonaniem swych numerów do wielkiego powodzenia jakim się ta rewja cieszy. Rozentuzjowana i rozbawiona publiczność wynagradza gromkimi brawami wykonawców. Nowe tło dekoracyjne pomysłu

art. mal. W. Skworcoffa. Orkiestra pod batutą kapelmistrza i kompozytora St. Jasieńskiego. Garderoba nieobowiązuje.

Codziennie dwa przedstawienia o godz. 7.15 i 9.15 wieczorem. Zw 29 079

Wcześniejsza sprzedaż biletów w kolekturze Loterii Państwowej J. Langer przy ul. Fredry, nar. Sew. Mielżyńskiego. Po drugim przedstawieniu komunikacja tramwajowa we wszystkich kierunkach zapewniona.

Warszawski Teatr „Qui Pro Quo” w Poznaniu.

W dniach najbliższych rozpoczyna kilkudniową gościnę w Poznaniu najświeższy polski Teatr rewjowy „Qui Pro Quo”, który przybywa do Poznania w pełnym składzie ze wszystkimi solistami, baletem oraz własnymi, wspaniałymi dekoracjami i kostiumami.

Atrakcyjne te przedstawienia — których zapowiedź wywołała najwyższe zainteresowanie w naszym mieście odbędzie się w czwartek, dnia 30 kwietnia, w piątek, 1, w sobotę, 2, i w niedzielę 3 maja w sali teatru „Dobry wieczór” (Dom Rzemieślniczy) — ul. Franciszka Ratajczaka 27 g. codziennie 2 przedstawienia o godz. 7.15 i 9.15.

Odegraną zostanie kapitalna rewja w 2 częściach — 19 obrazach p. t.:

„Nos do góry”

kłota najsmutniejszych melancholików rozśmieszysz do łez. Wykonawcy rewji — to najwybitniejsi i najpopularniejsi artyści rewjowi stolicy a więc król dowcipu FRYDERYK JAROSY, świetny humorysta LUDWIK LAWIŃSKI, kapitalny ADOLF DYMSZA, niezrównany odtwórca typów charakterystycznych, wytworny KONRAD TOM, świetna pieśniarka ZOFIA TERNE, świetna pieśniarka i kompozytorka, prześmia STEFANIA GORSKA, niezrównana komizka JANINA KALINOWNA i świetnie się zapowiadająca pieśniarka i tancerka ZOFIA DYMSZYNA. Część choreograficzną reprezentować będzie najznakomitszy polski

„Balet Tacjana Girls”.

Jednym słowem znakomity program, najlepsze dowcipy, najlepsi artyści, najlepszy balet, a pomimo olbrzymich kosztów ceny biletów bardzo niskie, oto atuty Teatru „QUI PRO QUO”, którego występy staną się niewątpliwie największą atrakcją dla naszego miasta.

Przedprzedaż biletów na wszystkie przedstawienia w składzie cygar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20. Tel. 56—38. ZW 29 082

Już dziś we wtorek, dnia 28 kwietnia o godz. 8 wieczorem odbędzie się staraniem Tow. Polsko Rumuńskiego w Poznaniu w sali Domu Ewangelickiego pierwszy wielki koncert muzyki rumuńskiej w Poznaniu.

Najznakomitsza pianistka współczesnej doby w Rumunji

ELŻBIETA GOTRUS

odegra utwory wybitnych kompozytorów swej ojczyzny jak: George Enescu, Marian Negrea, Stan Colestan, Ilie Sibianu.

Niech stolica Wielkopolski da wyraz sympatjom na rzecz zaprzyjaźnionej z nami sojuszniczki Rumunji. Niech więc nie zabraknie nikogo na koncercie komu poznanie piękna muzyki rumuńskiej nie jest obojętne. Elżbieta Cotrus reprezentuje najwyższą klasę gry pianistowskiej i budzi urodą entuzjazm wśród publiczności.

Bilety na ten jedyny koncert w Poznaniu są jeszcze do nabycia w cenie od 1—5 zł. w kolekturze Langer przy ul. Fredry, nar. Sew. Mielżyńskiego.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Orlow”. Środa, 29. 4. „Iris”. Czwartek, 30. 4. „Fiolek z Montmartre’u”. Sobota, 2. 5. „Zydówka”. (Wyst. gość. pp. Józefa Wolińskiego i Franciszki Prątkówny).

Niedziela, 3. 5. „Straszny dwór”. Poniedziałek, 4. 5. „Fiolek z Montmartre’u”. Początek o godz. 8 wieczorem. Przedprzedaż biletów w biurze ogłoszeń „Par”. ul. 27 Grudnia 18. od godz. 10 do 17. W niedzielę i święta w Teatrze Wielkim od godz. 11.30 do 13.45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Ulca”. Środa, 29. 4. „Wesele Fonsia”. Premjera. Gościnny występ Antoniego Fertnera. Czwartek, 30. 4. „Wesele Fonsia”. Występ gościnny Antoniego Fertnera. Piątek, 1. 5. „Wesele Fonsia”. Występ gościnny Antoniego Fertnera. Sobota, 2. 5. „Wesele Fonsia”. Występ gościnny Antoniego Fertnera. Niedziela, 3. 5. po południu „Ojciec i syn”. Ceny niższe.

Niedziela, 3. 5. wiecz. „Wesele Fonsia”. Występ gościnny Antoniego Fertnera. Poniedziałek, 4. 5. „Wesele Fonsia”. Występ gościnny Antoniego Fertnera. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Ludzie w hotelu”. Środa, 29. 4. „Matrykuła 33”. Premjera. Czwartek, 30. 4. „Matrykuła 33”. Piątek, 1. 5. „Matrykuła 33”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wczepiej do nabycia w składzie cygar p. Zygariewskiego, narożnik ul. Gwarnej.

Teatr Rewja — Dobry Wieczór

DZIŚ — „Do góry nogami”.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

NA SCENIE I ZA KULISAMI

GOETHEGO „FAUST” NA SCENIE DREZDEŃSKIEJ

W okresie wielkanocnym — gdy bawił w Dreźnie — wystawił państwo teatr w Dreźnie („Schauspielhaus“) całego „Fausta“ Goethego. Było to zdarzenie wielkiej miary w niemieckim świecie teatralnym. Całość, obliczona na dwa wieczory, obejmowała część pierwszą ze wstępem i „Prologiem“ oraz rzadko na scenach widzianą część drugą. Skreślono oczywiście wiele scen i ustępów starając się wysunąć na plan pierwszy element widowiskowy i muzyczny i przeobrazić „Fausta“ w misterjum w wielkim stylu. Przygotowaniem tej imprezy gruntownym i sumiennym kierował reżyser Kiesau, stronę dekoracyjną opracowali Mahnke, Brandt i Fanto, muzyczną — Pembaur. Główne role były dublowane (Faust — Kleinoschegg i Decarli, Mefisto — Ponto i Lindner).

Idealna realizacja sceniczna takiego poematu dramatycznego w stylu romantycznym jak „Faust“ jest niepodobna. Można się tylko pokusić o większą lub mniejszą jednolitość skrótów. Drezdeńska impreza była pojęta górną, starała się o maksymalną ekspresję sceniczną, aktorzy zdobyli się na wielkie wysiłki w pracy i w staranności przygotowania. Z całości widowiska były te górne porwy, nadawały mu zabarwienie święta artystycznego. W tymże duchu reagowała publiczność wypełniająca przez szereg dni widownię po brzegi.

Najbardziej interesującą była strona reżyserska i dekoracyjno-techniczna widowiska. Dzięki pierwszorzędnym technicznym urządzeniom dawało sobie kierownictwo radę bardzo składować z mnóstwem scen i ciągłą zmianą dekoracji. Jedno przedstawienie, mimo jakich 30 zmian, nie trwało dłużej niż cztery godziny wliczając dłuższą przerwę. W części pierwszej zmieniano dekoracje po zapadnięciu kurtyny, w części drugiej przy otwartej scenie, silnie przyćmionem światłem i akompaniamentem muzycznej interpretacji burzy. Miało się więc wrażenie, jakby te sceny rozdziły się wśród burz i błyskawic, jakby je niosł huczący wicher potężnej fantazji poety. Część pierwsza pełna była goetyckiego, średniowiecznego czaru; górowała czernią i bielą i mrok tchnący tajemnicą. Pokoik Gretchen pełen ciszy, prostoty, przed jej domem nad ciasnym placem sterczała groźnie, widmowo jakby wieża strassburskiej katedry. We

wnętrzu tumu zionął grozą filar zdobny figurami aniołów ze sądu ostatecznego, jakby wzorowany na sławnym filarze ze Strassburga.

Część druga wypadła z wielu względów rewelacyjnie. Uważana zwykle za dzieło starcze, mętne, niesceniczne — grała oszołamiącym bogactwem fantazji, blasków, bujnością i huczną sceną na cesarskim dworze, urzekała misterną rzeźbą słowa, rytmiką wiersza przebogata. I reżyser i dekorator wzorowali się na renesansowych obrazach i widowiskach. Ale wszelkie wysiłki zawodziły w odтворzeniu tak zwanej „klasycznej nocy Walpurgijskiej“. Natomiast mit o Helenie ujęty był świetnie jako mistyczne zespoleństwo klasycyzmu z romantycznością. Gotyckie zamczysko Fausta i średniowieczne niemieckie rycerstwo z jednej strony a z drugiej wspaniały grecki pałac, surowy, potężny w swej prostocie i arkadyjski, słoneczny pejzaż. Uderzało w części drugiej wezbrane po brzegi bogactwo efektów świetlnych i kolorystycznych — istic renesansowe w przeciwieństwie do gotyckich mroków części pierwszej.

Ostatnie sceny, rozgrywane się w raju, rzucone były na tło pojętych realistycznie postaci aniołów i świętych, rozstawione symetrycznie u stóp Madonny jakby na szczycie obramienia gotyckiego ołtarza. Dekorator oparł się na wzorach sienneńskich. Otóż o ile część pierwsza i większa część scen drugiej w stylizacji dekoracyjnej zdawały się wynikać organicznie z ducha utworu, o tyle ta Siena w raju „Fausta“ wydała mi się fałszywym akordem. Wszakże w ujęciu Goethego brak tym scenom elementów malowniczości, plastyczności. To są sceny nawskroś muzyczne, tu dominuje „Chorus mysticus“ — a więc w realizacji scenicznej górować powinna muzyka, słowa, muzyka tonów i conajmniej tęczowa gra światła. Wszelka rzeźba, wszelka plastyczność, cielesność jest tu zgrzytem żelaza po szkło. Szkoda że te właśnie dysonanse przypadły na sam koniec widowiska.

W każdym razie „Faust“ w interpretacji drezdeńskiego teatru w ciągu kwietnia bieżącego roku był wielkim czynem artystycznym i naczelną arcydziełem niemieckiej poezji ustroił w nowe blaski.

Dr. Roman Pollak.

CO MIELI ZAKAZANE PIERWSI AKTORZY POZNAŃSCY

Gdy jest dzisiaj na porządku dziennym Związek Artystów Scen Polskich, jego jowiszowe nakazy i zakazy — nie od rzeczy będzie przypomnieć jaki to „regulament“ mieli nad sobą pierwsi aktorzy polscy, jacy występowali w Poznaniu. Uczynił to p. Feliks Pohorecki w „Kronice miasta Poznania“ wysperawszy umowę w r. 1783 zawartą między Wojciechem Bogusławskim a ośmiu aktorami a znajdującą się w Archiwum Państwowym w Poznaniu. Bogusławski ustanowił nad tymi aktorami — którzy w Poznaniu tworzyli zespół w liczbie ośmiu osób — dyrektora ze swego ramienia, mianowicie Józefa Srokowskiego, a do umowy dołączył przepisy karności zakulisowej niezwykle ciekawe i charakterystyczne, które aktorzy na znak przyjęcia podpisali. Nazywały się one „regulament“, a w oryginalnej ośniewie i pisowni tak się przedstawiają:

Punkt pierwszy: Role sobie dane każdy aktor w dni dziesięć doskonale nauczyć się będzie powinien, czego gdy nie dopełni będzie miał potrącone z swojej gaży złotych dziewięć.

Punkt drugi: Każdy regularnie o godzinie naznaczonej na próbie znajdować się będzie powinien, który gdy ochybi wytrąconych będzie miał złotych sześć, gdy zaś spóźni półgodziną złotych trzy.

Trzeci: Ktoby na reprezentacji znajdował się pijany, tak, aby dla niego komedia dana być nie mogła, straci swoją całą miesięczną gażę; jeżeliby zaś na próby pijany przyszedł, wytrącony będzie miał złotych cztery.

Czwarty: Kłótni między sobą aktorowie unikać powinni będą, jeżeliby zaś jakowe nastąpiły, a do tego jeszcze bicia lub skalowania, tedy dyrektor o surową na nich karę do zwierzchności się uda.

Piąty: Subordynacja wszelka zachowana być powinna; jeżeliby zaś kto przeciwko swemu przedsiębiorcy lub dyrektorowi odważył się powstać jakimkolwiek

sposobem lub hardzie rozkazów sobie danych wypełniać niechciał, miejsce i służbę postrada.

Szesty: Jeden drugiego obmawiać lub krytykować przed ludźmi nie będzie, gdyż chańbę i zakale całemu zgromadzeniu przynosi, inaczej zaś jako mieszkający spokojność powszechną odprawiony będzie.

Siódmy: Żadnemu aktorowi nie będzie wolno pod jakimkolwiek pretekstem oddalić się z miasta bez wiadomości dyrektora, a to aby w potrzebie łatwo mógł być naleziony.

Ósmy: Żaden aktor nie powinien się ochraniać i menażować w graniu swej roli na próbie, i każdej informacji sobie danej usłuchać i dopełniać obowiązany będzie.

Dziewiąty: Dyrektor zgromadzenia równie jak i aktorowie tymże przepisem punktem podlegać powinni i jako od aktorów subordynacji wyciągać, tak i sam z nimi łagodnie i grzecznie obchodzić będzie; jeżeliby zaś który z aktorów pijanstwo, płochość jaka, nieporządek w teatrze i jakąś dla enterprerera szkodę z niedobrego zarządzania jego postrzegł, obowiązany będzie natychmiast donieść enterprererowi swemu, który za dokładnym poznaniem rzeczy moc ukarania onego sam sobie zostawuje.

Punkt 10-ty: Wszelkich plotków wszyscy pod utratą służby wystrzegać się będą, tak dyrektor aktorów niesprawiedliwie przed enterprerem oskarżając, jak i ci aktorowie dyrektora swego niewinnie czerniąc, wyciągną na siebie karę odprawy.

Applikujemy się i dobrze od Publicum przyjętym enterprerem wszelkie względy na potym przyrzeka. Co wszystko rękami naszymi stwierdzamy.

Surowym był ten „regulament“/jak widzimy i przewidywał takie przekroczenia dyscyplinarne jak upicie się przed próbą, zerwanie przedstawienia, nieposłuszeństwo względem dyrektora, ba, obmowę wzajemną i plotki. Dzisiaj oczywiście byłoby to wszystko bezprzedmiotowe... (kr)

ŻYCIE KULTURALNE

W NAUKOWYM POZNANIU.

Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego odbędzie posiedzenie w czwartek, dnia 30. b. m., o godzinie 20-tej w sali 18 Collegium Minus. Na porządku dziennym odczyt p. Kuratora Steina, pod tytułem „W ortograficznej sprawie“. Goście mile widziani.

STEFAN GRABIŃSKI LAUREATEM LWOWA

Lwów ufundował, jak wiadomo, nagrodę literacką imienia Karola Szajnochy i przyznał ją przed paru dniami Stefanowi Grabińskiemu. Laureat lwowski jest znany czytelnikom „Kurjera Poznańskiego“ nie tylko ze swych wydanych książkowo ciekawych opowiadań. W r. 1928 drukowaliśmy w naszym odcinku powieściowym dłuższą opowieść wenecką Grabińskiego, zatytułowaną „Appassionata“, która spotkała się z wielkim zainteresowaniem i poczytnością.

Szerzej dał się poznać Grabiński swym talentem po raz pierwszy w r. 1919, wtedy bowiem ukazał się jego słynny „Demon ruchu“, zbiór szkiców fantastycznych, osnutych na tle życia kolejowego. Przedtem już drukował był od r. 1909 różne nowele i opowiadania, wydawane później w zbiorach książkowych. Tak ukazały się do r. 1923 tomy: „Na wzgórzu róż“, „Szalony pątnik“, „Niesamowita opowieść“, „Księga ognia“, „Salamandra“, „Cień Bafometa“, „Klasztor i Morze“.

Próbował też Grabiński sił w pisarstwie scenicznym. Jego „Willa nad morzem“, wystawiona w r. 1920 w teatrze Małym u dyr. Szyfmana cieszyła się niemałym sukcesem, drugie zaś dzieło sceniczne nosi tytuł „Zaduszki“. Pisuje też studia historyczno-literackie i krytyczne.

Stefan Grabiński, urodzony w r. 1887 w Kamionce strumiłowej, wychowanek Uniwersytetu lwowskiego, jest nauczycielem gimnazjalnym we Lwowie. Acz złożony ostatnio niemocą, nie ustaje w pracy i z pewnością niedługo ciekawym dziełem dorobek swój pomnoży. Jest to jedyny w naszej obecnej literaturze przedstawiciel fantastyki i niesamowitości, przywodzącej na myśl po części E. T. A. Hoffmanna, a po części Edgara Poea. Lotna wyobraźnia i dar zagłębiania się w „nocną stronę duszy“, czynią jego opowieści wysoce interesującymi i nadają im własne, pełne tajemniczości oblicze.

POLONICA WŁOSKIE

Echa polskie w Nowarze. Prof. Maver wygłosił w Nowarze w Towarzystwie artystycznym konferencję o kulturze polskiej i jej związkach z włoską. Obszerne sprawozdanie napisał Piero Ielmoni w dwutygodniku „L'Italia giovane“. Wynika z niego, że konferencja ta urządzona przez Instytut Begeya w Turynie miała charakter uroczysty i zakończony manifestacją demonstracją sympatii dla Polski. Zagaił zebranie pułkownik Petticelli, który swego czasu należał do komisji oznaczającej nasze granice, poczem prof. Maver wygłosił swój piękny odczyt. Promienowanie Instytutu Begeya z Turynu na mniejsze miasta Piemontu jest dowodem jego żywotności i ruchliwości. (P.)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Herby miast wielkopolskich opisuje od dłuższego czasu dyr. Gumowski w „Ruchu samorządowym“. Ostatni jego zeszyt przynosi opis herbów i pieczęci miejskich Gniewkowa, Gniezna, Golańczy i Gostynia. (J. St.)

MUZYKA

„Requiem“ ks. dr. Gieburowskiego w Rydgoszcu. Piszą nam z Rydgoszczy: Nasze połączone chóry kościelne wykonywały w sali resursy kupieckiej ks. dr. W. Gieburowskiego, dyrektora chóru katedralnego w Poznaniu, „Requiem“. Wykonaniem dyrygował p. Mulosz, chóry liczyły 180 śpiewaków. Salę wypełniła licznie publiczność, przeważnie ze sfer inteligencji, która za wrażenia, jakie odniosła z tego głęboko zakrojonego dzieła muzyki kościelnej, dziękowała huczniei oklaskami pod adresem wykonawców i autora. (bm)

Petri w Rzymie. Znakomity pianista Egon Petri, który większą część roku spędza, jak wiadomo, w Polsce, między Krakowem a Zakopanem, gdzie ma posiadłość, grał w Rzymie w Accademia di Santa Cecilia. Z Rzymu donoszą nam o tym koncercie: Wirtuozostwo Eгона Petriego doczekało się na jego recitalu niemałych triumfów i pochwał, natomiast program uległ silnej krytyce. Grał mianowicie Petri Mozarta, Beethovena (32 warjacje c-moll) i Glucka, lecz osobną część wieczoru poświęcił Lisztowi, wykonując aż siedem jego utworów Petri jest uczniem i spadkobiercą duchowym Busoniego, „liszycy“ par excellence, tymczasem w Rzymie kompozycje Liszta mało mają zwolenników. Krytyka odniosła się do nich pogardliwie, nazywając je „straszliwym hałasem“ i fałszywą elokwencją“. Związana ustęp zatytułowany „Po lekturze Dantego“ spotkał się wprost z szyderstwem. (rm)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Lektyka królewska w szpitalu. Z Warszawy piszą nam: Pewnego razu został ranny jeden z hajduków Stanisława Augusta. Król pożyczyl swej lektyki do przeniesienia rannego do szpitala ewangelickiego. Ponieważ lektyka została poplamiona krwią, zatrzymano ją chwilowo w szpitalu. Chwilowy pobyt wehikułu przyciągnął się blisko półtora wieku, dopiero niedawno zarząd szpitala przekazał lektykę królewską Muzeum Narodowemu. Zajął ona teraz miejsce między zabytkami z dziedziny karoseryjnej: karetami, powozami, lektykami i saniami. W ciągu ostatnich kilku lat Muzeum Narodowe zgromadziło sporo tych zabytków. Są one rozmieszczone na parterze nowego pawilonu muzealnego przy Al. 3 Maja, w którym prócz pojazdów rozmieszczone będą również odlewy gipsowe rzeźb klasycznych, sprowadzone w ubiegłym roku do Warszawy. Wszystkie pojazdy, znajdujące się w Muzeum Narodowym, pochodzą z darów prywatnych. (wo)

SZKOLNICTWO

Pedagogika zmarłychwstańska. Zgromadzenie SS. Zmarłychwstańska Pańskie, utrzymujące szkołę dla dziewcząt w Warszawie, posiada własny system wychowawczy, oparty na zasadach i pracach O. Semenki, Kajsiewicza, Kalinki, Smolkowskiego, i in. O systemie tym pisze w „Przyjacieli Szkoły“ S. Teresa Kalkstein następująco: „System pedagogiczny zmarłychwstański, oparty na Ewangelii Chrystusowej i na duchu Zgromadzenia, jest artystą ducha współczesnego, a zarazem lekarstwem na wszystkie tegoczesne bolączki, jedynym ratunkiem i źródłem odrodzenia“. Pozatem autorka określa cel systemu i środki, które do celu zdąża. (St. N.)

UPOŚLEDZONE DZIECI I ICH SZKOLNE BADANIE

Już rok istnieje w Poznaniu miejskie Laboratorium psychologiczne, założone za przykładem Warszawy i Łodzi, a mające za cel badanie dzieci umysłowo upośledzonych, aby je następnie kierować do szkół specjalnych, które niemi się zajmują. Ruch ten zapoczątkowała u nas tyle zasłużona ś. p. dr. Joteykówna. Praca odbywa się w ten sposób, że nauczyciele wyszukują w swych klasach dzieci, podejrzone o upośledzenie, a to na podstawie kwestionariuszy, przesyłanych szkołom przez Laboratorium; następnie dziecko ulega zbadaniu w samem Laboratorium, a wreszcie przekazuje się je, w razie odpowiednich stwierdzeń, do szkoły specjalnej. Selekcja taka jest oczywiście czynnością niemało skomplikowaną, wymaga najdokładniejszych badań samego dziecka, jego środowiska, rodziny itd., a badania te muszą być prowadzone z intuicją, z wczuciem się w cudze procesy psychiczne i na podstawie dłuższej praktyki w wychowywaniu dzieci zarówno normalnych, jak anormalnych.

Od chwili założenia, tj. od marca 1930 roku zbadano ogółem 400 dzieci, z których 80 znajdowało się już w szkole specjalnej, z 320 dzieci przekazanych ze szkół powszechnych, Laboratorium uznało 100 jako upośledzone, reszta to dzieci opóźnione w rozwoju, a nadające się do klas pomocniczych przy szkołach powszechnych. Wnioskujemy stąd, że nauczyciel niezawadze jest w możliwości należycie ocenić inteligencję dziecka. Przeprowadzono także powtórne badania dzieci, znajdujących się od roku w szkole specjalnej, celem stwierdzenia stałości danego wskaźnika inteligencji. Badania te wykazały naogół stałość danego wskaźnika, jednakże w niektórych wypadkach podniesienie się tegoż, spowodowane najprawdopodobniej zmianą warunków i metod wychowawczych. Dokonano również prac statystycznych z zakresu organizacji szkoły powszechnej. W chwili obecnej organizuje się przy Laboratorium Psychologicznym wzorową poczekalnię dla dzieci. Zadaniem tejże poczekalni jest wprowadzenie dziecka w atmosferę pogodną, konieczną do skutecznego przeprowadzenia badania; w tym celu zaopatrzony jest ją w różne pomoce: jak gry, klocki, piaskownicę i t. p.

W najbliższej przyszłości, najprawdopodobniej z nowym rokiem szkolnym przeprowadzić się będzie selekcję dzieci wstępujących do szkół powszechnych. W chwili obecnej zaś utworzono przy Laboratorium poradnię psychologiczną dla rodziców i wychowawców; zadaniem jej jest przyjąć z pomocą rodzicom i wychowawcom we wszystkich wypadkach wątpliwości i bezradności w wychowywaniu dziecka (poradnia jest otwarta w soboty od 5-7). W celu wymiany myśli i udoskonalenia metod pracy, jak i organizacji Laboratorium, utrzymuje ono kontakt z innemi placówkami tego rodzaju. Wobec ogromnego postępu w dziedzinie organizacji, programów, jak i metod pracy w szkolnictwie, placówki tego rodzaju stały się niezbędne i powinny znaleźć pełne zrozumienie oraz poparcie w sferach nauczycielskich, jak i u szerszego społeczeństwa.

Laboratorium mieści się przy ul. Różanej 1/3.

Odezwa do Społeczeństwa!

Zbliża się uroczysty dzień święta narodu polskiego, rocznica uchwalenia **Wiekopomnej Konstytucji 3 Maja**.

Wraz z całym krajem i Poznań uczci dzień ten uroczysty, który ma uświetnić nasze uczucia patriotyczne, naszą radość i triumf.

W obchodzie tym powinien wziąć udział każdy, kto tylko Polakiem się czuje, aby pochód posiadał żywiołowy charakter wielkiej manifestacji narodowej. Stosownie do tego ogólnego charakteru obchodu, ustalony został następujący

program uroczystościowy obchodu 3-go Maja:

Dnia 2 maja o godz. 19.30 przemarsz oddziałów wojskowych z muzyką po ulicach. — O godz. 20: uroczysty capstrzyk na placu Wolności z udziałem wszystkich orkiestr wojskowych.

Dnia 3-go Maja: o godz. 6 hejnał z wieży ratuszowej. O godz. 9 uroczysta Msza św. w Katedrze dla władz cywilnych i organizacji społecznych i sportowych oraz najszerzych kół społeczeństwa. Po kazaniu w Katedrze odprawi się druga Msza św. na balkonie Katedry w tym celu, aby w modłach za Ojczyznę udział mogli wszyscy. Po Mszy św. rozwinie się przed Katedrą pochód wszystkich organiza-

cyj pod sztandarem i pójdzie wspólnie ulicami: Chwaliszewem, Wielką, Starym Rynkiem, Nową. Na placu Wolności utworzy trzon ogólnego pochodu, przed którym pójdą szeregi wojskowe. Następnie pochód przeszedłszy ulicami: 27 Grudnia, Gwara i Wjazdową przedelfuje przed władzami.

O godz. 10: Msza św. na balkonie gmachu D. O. K. dla wojska i P. W. pod bronią. O godz. 13. Uroczysta akademja w studjo Radja Poznańskiego, transmitowana przez megafony na plac Wolności. Wieczorem odbywają się obchody w ramach poszczególnych organizacji.

Wzywa się społeczeństwo Poznania, aby czcąc rocznicę wiekopomną Konstytucji jako święto narodowe, w dniu tym:

- a) jak najpiękniej przystrojono domy chorągiewami o barwach narodowych, zielenią i t. d.
- b) iluminowano okna naalepkami narodowymi i chorągiewkami, wydanymi przez Towarzystwo Czytelni Ludowych;
- c) by szczególną ofiarność okazano na dar narodowy 3-go Maja;
- d) by społeczeństwo wzięło gremjalny udział w całodziennym obchodzie.

Za Komitet Wykonawczy
X. A. Ludwiczak.

Proces przeciw b. posl. Kwiatkowskiemu

Szósty dzień rozprawy

Wejherowo, 27 kwietnia. Sąd przesłuchuje ostatnich świadków.

Św. Edwin Plitt, kupiec ze Starogardu, zeznaje, że „Centrala Rolnicza” uchroniła go w roku 1928 przed bankructwem. Na pokrycie długu dał weksle gwarancyjne na sumę 12.000 zł i akcepty na 5.600 zł. W dochodzeniu pierwiastkowem świad. Plitt zeznał, że Kwiatkowski puścił w obieg jego weksle gwarancyjne. Zarzut ten znalazł wyraz w oskarżeniu.

Obecnie okazuje się, że weksle gwarancyjne Plitta są w posiadaniu „Centrali Rolniczej”. Obrona przedkłada sądowi nienaruszone blankiety.

Przew.: To są pana weksle gwarancyjne?

Świadek: Tak.

Przew.: Czy wszystkie?

Świadek: Tak.

Zarzut oskarżenia upada przeto.

Następny świadek, rolnik Wojewski z Gościcina, powołany jest przez prokuratora na okoliczność, że oskarżony młody Kwiatkowski wziął od niego 633 zł gotówką i pieniądze te zdefraudował. Już pierwsza wymiana zdań pomiędzy przewodniczącym i świadkiem wykazuje, że o defraudacji zgola niema mowy. Wojewski nabył w „Centrali Rolniczej” wagon węgla i podpisał młodemu Kwiatkowskiemu dla „Centrali Rolniczej” weksel na 633 zł. Później, w terminie, Wojewski wykupił weksel w Miejskiej Kasie Oszczęd. w Wejherowie. Równocześnie jednak zaskarżyła go firma „Robur” o należność za węgiel, ponieważ „Centrala Rolnicza” nie była upoważniona do inkasa. Proces cywilny w tej sprawie jeszcze trwa; Wojewski dotychczas żadnej szkody nie poniósł.

Przew. do młodego Kwiatkowskiego: Podpisał pan pokwitowanie z odbioru weksla od Wojewskiego?

Osk. młody Kwiatkowski: Na pokwitowaniu są dwa podpisy: mój i p. Kuchty, kierownika buchalterji. Jak wynika z orzeczenia biegłego p. Malety, są w księgach „Centrali” dowody, że weksel ten oddałem „Centrali”.

Świadek dr. Juliusz Datner, Żyd, składa przysięgę na torę, w kapeluszu na głowie.

Świadek Datner jest pracownikiem firmy „Robur”, gdzie prowadzi dział sprzedaży węgla na Pomorzu. Zeznaje

o rodzajach umów, które zawarł pomiędzy „Roburem” i „Centralą Rolniczą”, poczem oświadcza, że „Robur” otrzymał od „Centrali” zastaw na ruchomościach, który to zastaw okazał się później nierealnym. Pretensje „Robura” do „Centrali”, po odliczeniu różnych cesyj itd., które Kwiatkowski wręczył osobiście w Katowicach na poczet wierzytelności, wynoszą około 90.000 zł. Świadek Datner zeznaje jeszcze, że był przekonany, iż Kwiatkowski zarobi na transakcji jagodowej i ureguluje długi w „Roburze”. Wogóle „Robur” chciał ratować „Centralę” przed upadkiem.

Po przerwie obiadowej zeznają św. Piotrkowski w sprawie 90.000 sztuk koszyków, które zamówił Kwiatkowski w roku 1929, potrzebnych do eksportu jagód, oraz świadkowie Chmielecki, urzędnik bankowy i Welter, rolnik, w sprawie parcelacji, którą Kwiatkowski przeprowadzał w Pierwoszynie. Zeznania nie mają większego znaczenia.

Dużo czasu zajmuje sądowi odczytanie korespondencji, którą prowadził „Robur” z p. Kwiatkowskim, wzgl. „Centralą Rolniczą”. Kulminacyjnym punktem jest list „Robura” z 28 czerwca 1930. W liście tym „Robur” donosi, że wobec załamania się „Centrali” zaskarżył doręczone mu weksle rodziny Kwiatkowskich na sumę 80.000 zł celem zapewnienia sobie tytułu pretensji. W dalszym ciągu „Robur”, donosząc, że dowiedział się, iż udzielony mu zastaw na ruchomości jest w rękach firmy „Szafarkiewicz i Mencil”, zarzuca Kwiatkowskiemu oszustwo, „którego się nigdy nie spodziewał”. W odpowiedzi na ten list, p. Kwiatkowski wystosował pismo pod datą 2 lipca 1930, w którym wyjaśnia, że zaszła pomyłka, ponieważ na ruchomościach jest tylko nikła pretensja Banku Związku Kup. w Grudziądzu.

Przew.: Jako, przecież pan dał firmie „Szafarkiewicz i Mencil” zastaw na nieruchomości w dniu 13 stycznia 1929.

Oskarżony: „Szafarkiewicz i Mencil” oświadczyli w międzyczasie, że do tego zastawu nie mają pretensyj.

Przew.: Aha. Nie przeszkodziło to im „w międzyczasie” na wnoszenie skarg ingerencyjnych.

Jutro złożą orzeczenia biegły Maleta z Wejherowa i Kamrowski z Grudziądza. F o b.

Samotnik

z puszczy afrykańskich

Wybitny intelektualista ucieka od kultury. — Potomek Arabów wśród swoich. — Walczą z gubernatorem. — „Wolę puszczy abisyńską niż Paryż”.

W Paryżu bawi od kilku dni człowiek dość niezwykły. Przybył do Marsylii na własnym żaglowcu, przyjechał do Paryża dla umieszczenia synów w zakładzie naukowym i równie szybko wrócił do puszczy afrykańskiej, skąd przybył. Kto zechce?

Obiegają po świecie o nim różne legendy. Zwa go korsarzem Morza Czerwonego,

zwa go szelkiem Beduinów z pustyni Arabskiej, a gubernator francuski z Dżibuti nazwał go nawet trucięciem. W rzeczywistości jest to człowiek wykształcony, który uciekł od kultury i zaszły się w ludzkiej afrykańskiej, w których żyje z żoną i dziećmi w otoczeniu natury, ubóstwiany przez krajowców, murzyno - arabów. Zwie się de Monfreid i jest synem cenionego ongiś malarza, Daniela de Monfreid, którego kilka płócien zdobi muzeum Luwru w Paryżu. Sam uzdolniony malarz i poeta, obrzydził sobie kulturę i cywilizację zachodu i podobnie, jak samotny żeglarz, Allain Gerbault, zażęknął za samotnością. Jest jednak między tymi dwoma ludźmi głęboka różnica. Gerbault włączył się po świecie bez celu, gdy tymczasem Monfreid spełnia wśród ludów, wśród któ-

Obrazki z Wilna, dotkniętego niebywałą klęską powodzi

Ulica Arsenalska całkowicie zalana wodą: komunikacja z mieszkaniami odbywa się tylko łodziami.

Mieszkańcy tutaj, skazani nagle na komunikację łodziami, miny mają przytem jednak zadowolone. Śnać powódź nie grozi im poważniejszymi następstwami.

rych żyje, pewne posłannictwo. Jest dla nich lekarzem, pocieszycielem, doradcą, pionierem postępu w rolnictwie, wprowadza uprawę kawy, zakłada młyny wodne i t. p.

Urodził się w południowej Francji i jak każdy południowiec posiada w swej krwi domieszkę krwi maurytańskiej. Ten atawizm odległych przodków pozwala mu zapewne znosić zarówno klimat, jak i temperaturę afrykańską. Opala się łatwo i kolorem skóry niewiele różni się od krajowców.

Szczególnie upodobał sobie Abisynję i tam spędził przeważną część swego samotnego życia. A życie to jest bardzo ruchliwe. Wciąż w puszcy z karabinem, lub z rydłem koło nawadniających kanałów, czy wśród krzaków, czy wreszcie cały ubiety w swych młynach, które pierwszy pobudował w tym zakątku świata. Arabki nie siedzą już dniami całymi nad płaskimi kamieniami, by rozetrzeć na mial trochę zboża, lub kukurydzy.

Na jego teren dotarł pewnego dnia ubiegłego roku specjalny wysłannik „Matina”, Kessel, któremu Monfreid służył za przewodnika i informatora w niebezpiecznej wyprawie. Karawana, ominawszy siedzibę gubernatora, zmierzała wprost do siedziby jednego z rezydentów okręgowych. Dowiedział się o tem, gubernator wysłał do rezydenta poufne urzędowe pismo, w którym zalecał mu ścisłą kontrolę nad Monfreid'em. Co więcej, pochwycił samotnika i kazał go osadzić w więzieniu. W celi trzymał go przez cztery miesiące, nie zawiadamiając żony więzionego. Dopiero sąd uwolnił Monfreid'a z rąk gubernatora.

Po powrocie z więzienia, Monfreid zaszły się jeszcze głębiej w knieje i wychodził z niej tylko, by pohulać na swym żaglowcu po morzu i napaść się do syta samotnością. Twierdzi, że jest szczęśliwy. Nie spotyka na swej drodze tablic z napisami: „Przejdźcie wzbronione”, lub „Nie wolno polować”. Nic nie zakłóca mu spokoju ducha. Nawet handel haszyszem i karabinami, który z lubością uprawia wśród krajowców. Uważa to za rzecz naturalną z punktu widzenia stosunków afrykańskich...

W Paryżu oglądają go, jak dziwolaga. Nie na długo. Zaszły się znowu w swe knieje i nawet dzieci, które zostawia w Paryżu, nie wiedzą kiedy zobaczą znowu swego ojca. L. K-ski.

Gielda owadów w Berlinie

Mało komu znany jest fakt, że w jednym z lokalów w północnej części Berlina odbywa się co miesiąc wielka gielda owa-

dów. W samym Berlinie znajduje się 40 klubów entomologów. Niektóre z nich są oparte na podstawie czysto naukowej, inne znowu uprawiają entomologję po amatorsku.

Gielda trwa od 9 do 2 godz. W tym czasie schodzą się członkowie gieldy, obladowani małymi pakunczkami. Pakunki te to pudełka ze wszelkiego rodzaju owadami. Pokrywają one długie stoły gieldy. Przed każdym stołem stoi funkcjonariusz gieldy. Sprzedaje, albo zamienia. Największym pokupem cieszą się motyle. Cena ich waha się pomiędzy 10 fenigami a 400 markami. Naturalnie, te ostatnie to egzotyki jawańskie i australskie motyle.

Interesująca rzeczą jest fakt, że prawie wszystkie motyle, wystawione na gieldzie, są hodowane po domach. Te niebieskie, czerwone, albo żółte „latające kwiaty” przyszły na świat w mieszkaniach szewców, aptekarzy i woźnych biurowych. Motyl złapany na łonie przyrody jest prawie bezwartościowy, gdyż zwykle ma uszkodzone wskutek chwytania skrzydła.

Entomologowie ci mają specjalne szafy z owadami, z niezliczonymi półkami i przegrodami, oraz specjalnem ogrzewaniem. Tam rodzą się generacje z poczwarek.

W warunkach tych powstają też i nowe odmiany. Na to hodowcy mają specjalne sposoby. Np. aby uzyskać czerwone skrzydełka kładzie się poczwarki na lód. Natorciast podgrzewanie poczwarek powoduje, iż dojrzałe motyle mają blade skrzydełka.

Narty z przed 4000 lat

Podziemie krajów skandynawskich jest bogate w szczątki wysokiej wartości archeologicznej które do czasu do czasu udaje się uczynom wydobyc na światło dzienne. Doniosłego odkrycia dokonano obecnie w Szwecji. Jak donoszą ze Sztokholmu, w tych dniach w czasie prac wykopaliskowych znaleziono na północnych obszarach Szwecji narty, którym uczeni przypisują nie mniej jak 4.000 lat istnienia. Są zatem najdawniejszym okazem nart, dotychczas znanym na świecie. Przedstawiają one cztery otwory środkowe, przeznaczone widocznie na przymocowanie nart do nóg narciarza i są tego samego typu, jaki do dziś używają jeszcze w Syberji i Japonji. Tem niezwykle odkryciem potwierdza się teoria, przyjęta przez większą ilość uczonych, że narty przyniosły do krajów skandynawskich pierwsze ludy, które tam imigrowały.

S. F.

Dentysta czy technik-dentysta?

Pojawienie się w ostatnich dniach na domach naszego miasta zmienionych sztyłów dentystów, którą to zmianę wywołały zarządzenia władz policyjnych wskutek dekretu Prezydenta Rzplitej o wykonywaniu praktyki dentystycznej, wywołać musiało pewne refleksy na temat rozważań nad sprawą dentystów na ziemiach zachodnich Polski.

Wiadomo nam jest, że dekret Prezydenta Rzplitej z dnia 10 czerwca 1927 r. przyjął jako zasadę nieuszczerplenia praw już raz nabytych i uregulował sprawę tego zawodu na przyszłość. Interesuje nas szczególnie położenie dentystów w województwach poznańskim i pomorskim. Przedmiotem niniejszego artykułu nie są lekarze-dentysty, lecz dentyści, którzy wykonują samodzielną praktykę w własnych zakładach i posiadają prawo leczenia i konserwowania zębów w ramach przewidzianych wspomnianym dekretem Prezydenta. Dekret postawił osoby te na tak zwany „etat wymarcia”, to znaczy, że nie przewiduje się dalszego uzupełniania tego stanu.

Niespornie pewną jest ta okoliczność, że przed wejściem w życie dekretu dentyści nazywali się prawnie „dentystami”, a szereg rozstrzygnięć sądowych niemieckich i polskich potwierdziło to uprawnienie. Dentysta naszej dzielnicy, to dawniejszy technik dentystyczny, który po gruntownej nauce wstępnej i kilkuletniej praktyce u samodzielnego dentysty i lekarzy-dentystów uzyskał uprawnienie do samodzielnego wykonywania praktyki i używania tytułu dentysty.

Cytowane zarządzenie władz policyjnych domaga się umieszczenia na tablicach informacyjnych dodatku „zakład techniczno-dentystyczny” jedynie z dodatkiem „dentyści”, co niewątpliwie wywołuje mniemanie, że bądźto dentysta ogłasza, że w danym miejscu znajduje się jego warsztat techniczny, bądź też, że w tym warsztacie wykonuje się czynności czysto techniczne, przypuszczalnie bez zeknięcia się z pacjentem. Wdawanie się zresztą w ocenę znaczenia takiego określenia jest zbędnym, bowiem zajęły się tą sprawą wszystkie prawne państwa, które ten problem interesowały.

Pomijam już to, że w Rzeszy Niemieckiej stan dentystów cieszy się wielkimi poważaniem i stanowi grupę 25.000 ludzi, którzy dopuszczani są do leczenia w kasach publicznych i używają prawnie i formalnie tytułu „dentysty”.

Byłe dzielnice Rzeszy niemieckiej, które wróciły pod panowanie Francji, Belgii i Danii otrzymały ustawodawstwo, którego założenie podobne jest do założenia dekretu Prezydenta obowiązującego u nas, lecz ponadto reguluje zupełnie wyraźnie prawo używania tytułu dentysty. Francja zezwoliła ustawą z 18 sierpnia 1927 r. niedyplomowanym dentystom, którzy przed 11 listopada 1918 wykonywali praktykę dentystyczną, praktykę tę nadal prowadzić, o ile bądźto obywatelstwo francuskie odzyskali, bądź też je uzyskali. Mają oni prawo używać tytułu „Dentister”, i wykonywać praktykę na całym obszarze Rzeczypospolitej Francuskiej. Rozporządzenie rady ministrów z dnia 24 stycznia 1928 r. zezwoliło powierzać leczenie chorób zę-

ba dentystom na tych samych warunkach co lekarzom-dentystom w urządzeniach ubezpieczeń społecznych.

Rząd belgijski przyjął jako zasadę utrzymanie nabytych praw i to nie tylko odnośnie do tytułów, ale też odnośnie do należnych przywilejów, które nabyte były pod rządami niemieckimi.

Rząd duński bardzo wcześnie, bo już ustawą z dnia 21 września 1921 r., przyjął dla dentystów prawo mianowania się „dentystami”, utrzymując temsam stan rzeczy, który panował w Rzeszy Niemieckiej.

Szczególnie ważnym jest załatwienie tej sprawy na obszarach, które stanowiły części składowe dawnej monarchii austriackiej. W Austrii bowiem tytuł dentysty był mało używany, a dentysta nie miał takich uprawnień jak w Rzeszy Niemieckiej.

Ustawa Jugosłowiańska z 18 listopada 1930 r. wprowadza również tytuł dentysty dla tych dentystów, którzy w chwili wejścia w życie ustawy odpowiadali zupełnie tym samym warunkom, co dentyści naszej dzielnicy. Nadto aktualny jest obecnie projekt rządowy noweli ustawy dentystycznej w Czechosłowacji. Projekt ten przewiduje wyraźnie tytuł dentysty.

Wyżej wymienione państwa miały taki sam interes w uregulowaniu kwestii dentystycznej jak nasza Rzeczpospolita; wszystkie przyjęły bądźto jako zasadę utrzymanie dawnych praw w mocy, bądź też rozszerzyły je, stosując ograniczenia tylko dla przyszości.

Zmiana nazwy ma rzeczywiście poważny wpływ na zakres działania dentysty, bowiem niewtajemniczeni mogą sądzić, że dentystów ograniczono w ich prawach wykonywania zawodu, co jednak nie ma miejsca. Luka w dekrete Prezydenta może też wpłynąć na pogorszenie zębocelnictwa w naszych dzielnicach.

Dentyści zainteresowani czynią usilne starania za pośrednictwem zarządu Związku Dentystów, aby u kompetentnych czynników osiągnąć zmianę, lub choćby uzupełnienie dekretu Prezydenta z 10 czerwca 1927 r. Z. X.

Ze Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości

Walne zebranie — wybór nowego zarządu.

W sali Ogrodu Zoologicznego odbyło się walne zgromadzenie pod przewodnictwem prezesa p. Maikiewicza. Na wstępie referat zapoznający zebranych z sytuacją na terenie sejmowym wygłosił p. poseł dr. Osada z sejmowego Klubu Narodowego. Sprawa projektów rządowych podwyżek czynszów przedstawia się co najmniej niejasno, gdyż sfery rządowe otaczają swe zamiary wielką tajemnicą. Z przenikających nazewnastch informacji wynika, jakoby rząd przedłożył aż 4 projekty w tej sprawie.

Większą uwagę poświęciło Stronictwo Narodowe w Sejmie sprawie budzących powszechne zaniepokojenie projektów przepisów meldunkowych. Głównym zamierzeniem Klubu Narodowego było zniesienie tych przepisów wogóle, gdy jednak tego rodzaju taktyka nie była możliwa, wówczas wniesiono nowelizację ustawy meldunkowej w opracowaniu p. pos. dr. Osady i p. pos. Peplowskiej. Przy tej sposobności zaznajomił mówca zebranie z

szczegółami ciekawego konfliktu z marszałkiem Sejmu, jaki wywołał wniosek p. Peplowskiej w podkomisji Sejmu.

Z kolei członkowie zarządu złożyli sprawozdania z czynności rocznej. Imieniem komisji rewizyjnej referował p. Gertych, wnosząc o pokwitowanie dla zarządu. Okazuje się, że Stowarzyszenie liczy obecnie 1482 członków. W roku sprawozdawczym zarząd zabiegał u władz administracyjnych i władz bezpieczeństwa w rozlicznych zagadnieniach podatkowych, w kwestii laterek orientacyjnych, w sprawie prowadzenia obwodów kominiarskich i w. in. W dyskusji nad sprawozdaniem p. rad. Budziński wskazał na niezrozumiałe pominięcie przez zarząd aktywnej bardzo działalności na terenie miejskim byłego prezesa Stowarzyszenia p. rad. M. Plucińskiego (podkreślił to również p. rad. Kryzan) i zalecał pozyskanie jego współpracy dla dobra Stowarzyszenia.

Proponowaną przez zarząd listę członków zarządu przyjęto przez akklamację bez żadnych poprawek. Obecny zarząd jest następujący pp.: prezes — rad. Józef Maikiewicz, wiceprezes — dyr. Al. Ratajczak, skarbnik — Józef Gertych, sekretarz — St. Cofta, Wiktor Gładysz — zastępca sekretarza; członkami rady wybrano pp.: dr. F. Bubieńskiego, inż. Feliksa Godlewskiego, adw. Józefa Goebela, Tomasza Laubego, Kazimierza Lodięgo, Stefana Miłkołajewskiego, Edmunda Radomskiego, Jana Rybelskiego, Jana Słomińskiego i Edmunda Szwedzińskiego. W skład komisji rewizyjnej wchodzi pp.: Skarżyński, dr. Kryzan i rad. Pajderski.

W wolnych głosach członek Stowarzyszenia p. Wacław Jeziorowski domagał się kupna własnego domu na siedzibę Stowarzyszenia. Swoją propozycję uzasadniał p. Jeziorowski szczegółowo, zachęcając zebranych do poparcia tej myśli przez nabywanie udziałów. (k)

Bolszewicy usiłują znieść instytucję rodziny

(KAP.) Według doniesienia z Moskwy, były komisarz oświaty Lunaczarski oświadczył, że rząd sowiecki nosi się z zamiarem założenia miasta robotniczego, w którym instytucja rodziny będzie ostatecznie zniesioną. Miasto założone zostanie w okręgu kopalni na Uralu i będzie miało nazwę Magnitogorsk. Każda dorosła osoba (skolektywizowany mężczyzna, skolektywizowana kobieta) otrzyma tam w barakach pokój. Dzieci, które przyjdą na świat, będą do 16 roku życia wychowywane w „kolektywach wychowawczych”. Dorosli będą mogli wprawdzie odwiedzać swoje dzieci w określonej porze, ale słowa „ojciec” i „matka” zostaną zniesione. Skolektywizowane kobiety tego miasta nie będą miały żadnych obowiązków domowych i wychowawczych, ponieważ pożywienie będzie przyrządzane w olbrzymich kuchniach ogólnych.

Plaga gołębi w miastach włoskich

skłoniła zarządy miejskie do walki z nadzwyczajnym przyrostem liczby tych miłych, ale natrętnych ptaków. Zapoczątkowała akcją Bolonia, a teraz za jej przykładem poszła Florencja. Wysłano na plac miejski, gdzie gromadzą się całe stada gołębi, łapaczy, którzy, operując siatkami, wyłowili znaczną część skrzydlatych gości.

DYWANY ŻYWIĘCKIE na TARGACH POZNAŃSKICH.

nr 9448

Z Tow. Przemysłowych

Z „Starego Przemysłu” — Poznań. W piątek 24 b. m. odbyło się na sali Strzechy Budowniczych nadzwyczajne zebranie Tow. Przemysłowego (Stary Przemysł) pod przewodnictwem prezesa p. Gadebuscha. Po odczytaniu protokołu przez sekretarza p. Chojackiego, uczczono zmarłego zasłużonego członka śp. Leona Eckerta, załatwiono bez szerszej dyskusji sprawę zmiany statutu Tow., gdzie według paragr. 11 zastępstwo Tow. nazewnastch przekazano prezesowi i sekretarzowi Tow. wzgl. ich zastępcom.

Piękny i treściwy referat n. t.: Stosunek Żydów do bolszewizmu — wygłosił inż. p. Godlewski, który wywodami swymi zainteresował zebranych w dużej mierze. W dyskusji przemawiali m. i. pp. red. Piotrowski, radca Berkan, Morawski, Juszcak, a zakończył wyjaśnieniem prelegent.

W końcu komunikuje dyrekcja o przyjęciu nowych członków do Tow. Miesięczne zebrania zaczynają się powoli ożywiać, przyciągając coraz więcej członków na zebrania, co dużo jest zasługą dyrektora. Zapowiedziane są dalsze referaty, które niewątpliwie przyciągną do Tow. nawet członków — zazwyczaj zbyt wygodnych. (gr.)

TEATRY ŚWIETLNE

Kino „Metropolis” wyświetla film p. t. „Określ straceńców”. Śmiała lotniczka i szlachetny lekarz dostają się wypadkowo na okręt, którego załogę stanowi zbierani na wykończeniach, uciekinierów z wiezień itd. Jedynymi ich przyjaciółmi są kucharz i marynarz, któremu doktor ocalił życie. Po całym szeregu walk z rozbestwioną załogą, bohaterowie zostają ocaleni przez statek pasażerski. W roli lotniczki Marlena Dietrich zapowiada ciekawy talent, który rozwinął się świetnie w późniejszym jej filmie „Marocco”.

Na estradzie rewja pt. „Od Madrytu, aż do Barcelony”. Aktualność Hiszpanii daje sposobność konferensjerowi do robienia wesołych dowcipów na temat króla Alfonsa, Zena Alekso tańczy pełen temperamentu taniec hiszpański. H. Rapacka w niewielki głosik wkłada dużo ekspresji dramatycznej i jej tanga, odśpiewane na tle nowych dekoracji, wypadają bardzo efektownie. Duet taneczno - śpiewany w wykonaniu Ł. Rygierowej i A. Suchcickiego jest również jednym z udatnych numerów programu. Niemalą atrakcją jest, jak zwykle, coraz lepiej stańczony zespół miłych Lucjanagirlsów. ver.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— P. A. Pietrzyński. Radzimy zwrócić się o informacje do Syndykatu Emigracyjnego, Warszawa, ul. Marszałkowska 124. (K)

— M. L., uczeń. Nie znamy się na tem; poza tem nie wiemy, czy pocztówki mają również wartość filatelistyczną. (K)

— S. P. w O. 1. Równowartość pożyczonych bratu pieniędzy wynosi 721,45 zł. Waloryzacja wynosi jednak tylko 10 proc., a więc należność wyskarżalna 72,15 oraz ewentualnie odsetki. Postępowanie brata jest swoją drogą niewłaściwe. — 2. Wystarczy adresować: WPan 3. Przysługujący Panu okres zasiłkowy Pan już wyczerpał. (K)

— P. W. Kłos. Nie znamy się na tem. Radzimy zapytać się fachowca budowniczego. (K)

— W. D., abonent 32820. Nie notujemy tych dat. Radzimy zapytać w lombardzie. (K)

Ś. p.

ksiądz prałat Józef Marciniak

długoletni proboszcz czacki

zmarł 24 bm. pozostawiając po Sobie szczery żal tych, którzy widzieli Jego niestrudzoną pracę i mieli możność ocenienia Jego zasług.

Jan Żółtowski

patron.

dw 3452

Dnia 28 kwietnia 1931 r. o godz. 0,30 rozstał się z tym światem, długoletni nasz współpracownik i serdeczny kolega, ś. p.

Kazimierz Wadzyński

przeżywszy lat 46. Nieposzlakowanym charakterem, sumiennością i gorliwością w wypełnianiu obowiązków służbowych zjednał sobie szacunek przełożonych i kolegów. Cześć Jego pamięci!

Pw 10384-17,50

Rada Nadzorcza, Zarząd i Urzędnicy
Banku Przemysłowców, Sp. Akc.

We wtorek, 28 kwietnia 1931, o godz. 0,30 zmarł zaopatrzonej kilkakrotnie Sakramentami św., po długich, z anielską cierpliwością znoszonych cierpieniach, szlachetny mój mąż i ukochany, troskliwy ojczulek, nasz kochany brat, zięć i wujek, s. p.

Kazimierz Wadzyński

skończywszy 46 rok życia. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 1 maja 1931, o godz. 5-tej po południu z kościoła Szpitala Miejskiego w Poznaniu na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej. Msza św. za spokój duszy Drogiego Zmarłego odbędzie się w sobotę, 2 maja 1931 o godzinie 8-iej w kościele Farnym.

W głębokim smutku pograżeni
żona z córką i rodzina.

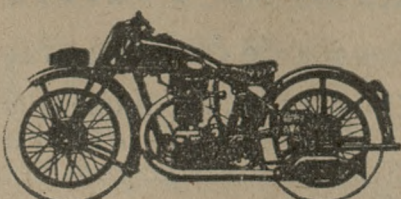
Osobnych wiadomości nie wysyła się.

Osobistych kondolencji prosimy nie składać.

Poznań, Wrocław, Inowrocław, Gniezno.

Pw 10 385-54.316

W RAJDZIE NA 383 KLM. w dniu 26. IV. 31. startowało 30 maszyn, w tem

1 SAROLEA i 1 PEUGEOT
Pierwszy ze wszystkich startujących przyjechał do mety p. B. Wargin na motocyklu Sarolea 500 cm. Pierwszy w kategorii 250 cm przyjechał do mety p. T. Kapeczyński na motocyklu Peugeot 250 cm 4 taktowy. Do obu maszyn użyto oliwy Gargoyle Mobiloil.

Generalne przedstawicielstwo motocykli
Sarolea F. N. Peugeot

JEAN FRANCIS, Poznań, ul. Dąbrowskiego 4, telefon 69-30.

Wystawiamy na Międzynarodowych Targach Poznańskich.

nr 9581

Ekspedjentek oraz kasjerkę

do składu obuwia w Krakowie przyjmujemy zaraz. Zgłoszenia pisemne z odpisami świadectw i fotografii do Biura Ogłoszeń „Par” Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 17,38.

Pw 10377/17,38

LOKAL

w Bydgoszczy przy ulicy Gdańskiej w najlepszym położeniu miasta, obszerny i jasny, nadający się do każdej branży **do wynajęcia**. Zgł. Bydgoszcz, ul. Gdańska 125 mieszk. 4

zw 29088

W niedzielę, dnia 26 kwietnia br. o godz. 17,45 zmarł tragicznie po krótkich a ciężkich cierpieniach, opatrzonej św. Sakramentami, nieodżałowany członek naszego Towarzystwa, przeżywszy lat 37, s. p.

dw 3450

Stefan Kołomłocki

profesor gimn. w Środzie, artysta-malarz, b. profesor gimnazjum w Brzesku, Kościanie i Czarnkowie.

Wyrowanie zwłok z Zakładu Sióstr do kościoła kolegiaty w Środzie odbędzie się w czwartek, 30 kwietnia o godz. 9,45, poczem po żałobnej mszy św. i wigiliach nastąpi odprowadzenie na szosę poznańską. Zwłoki spoczną na cmentarzu górczyńskim w Poznaniu.

Koło Tow. Naucz. Szkół Średnich i Wyższych.
Środa, dnia 27 kwietnia 1931.

W czwartek, dnia 30 kwietnia o godzinie 8,30 odbędzie się w kościele Farnym (przy głównym ołtarzu)

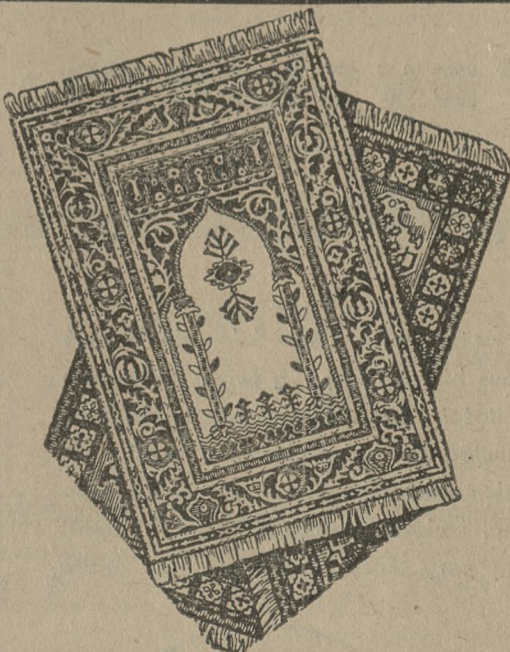
zw 29 072

żałobna msza św.

za duszę s. p.

Filistra Władysława Kamrowskiego
sędziego z Wyrzyska.

Koło Filistrów i Konwent Korporacji „Baltia”.

Smyrna-Orient

Dywan ten wyrobu krajowego jest dokładną kopią starych orientalnych dywanów. Praca ręczna, wykonanie artystyczne z najlepszej czesankowej wełny w przepięknych wzorach o barwach absolutnie pewnych. — Wspaniały produkt rodzimej sztuki wiązania dywanów, tworzy ozdobę mieszkania nieznikomej wartości.

Cena 100—140 zł za metr kwadratowy jest bezkonkurencyjna, gdyż Smyrna-Orient zawiera 40—60 tysięcy węzłów w metrze kwadratowym.

Centrala Dywanów

Kazimierz Kużaj Poznań
ul. 27 Grudnia 9

Dywan — Kilimy — Chodniki — Narzuty — Kapy — Serwety
Obicia mebli i ścian. — Nowości na dekoracje okien, drzwi i t.p.

Na Targach nie wystawiamy

Proszę obejrzyć wystawę w oknach.

Zwiedzenie magazynu bez
przymusu kupna.

Pw 10 672-16.238

KRYNICA

2 wille (budowana i murowana) stojące na parcelach o 4.000 m² powierzchni, znakomicie położone, 2 minuty od Nowych Łazienek, dochód 45.000 rocznie, 42 pokoje, **korzystnie do sprzedania**. Informację udziela kancelaria adwokata D-ra Schanzer w Krynicy.
np 9489

Mile spędzisz wieczór
w Restauracji i Winiarni „Rzymskiej”

Matejki 56 — Telefon 7065

właśc. **Henryk Hadrys**

Dobrze pielęgnowane wina i wódki — Kuchnia pierwszorzędną.

Koncert artystyczny!

Separatki!

Otwarte codziennie do godz. 4 rano. — Ceny bardzo przystępne.

zw 29 075

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem n. skóre „HEILWUNDER” patent gdański Nr. 1919. Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry. skutkuje z powodu swoich właściwości w rozpaczkliwych wypadkach wszystkich liszaj, nawet liszaj ropnych, ranach u nóg, egzemie, pryszczach, wyrzutach wszelkiego rodzaju, czerwoności twarzy i nosa, odmrożeniach itd. Przy zamówieniach uprasza się o cel użyteczności. Jeżli bez skutku, zwrot pieniędzy. Cena 8,60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy zgóry, bez portorium.

nr 9460

Chem. Rosm. Laboratorium „KLOSSIN”, Gdańsk 2, Bundesgasse 43.

Defektywne

biuro
Greif

od 20 lat

Ratajczaka nr. 15
(Apollo).

Obserwacje, wywiady.

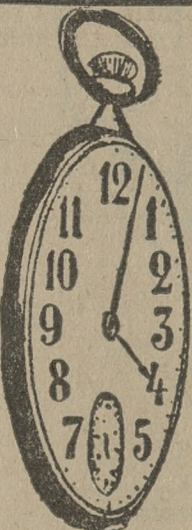
zw 29 038

Fiat 514

limuzyna, prawie nowy, ca. 4000 km., **korzystnie sprzedam**. Oferty „Par”, 27 Grudnia 18 pod nr. 60,134

Pw 10,378-60134

100 ZŁOTYCH NAGRODY!

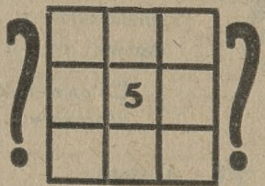

otrzyma każdy, kto zamówi w naszej firmie 1 zegarek szwajcarski kieszonkowy, nikłowy, znanej marki „Inventic” z gwarancją dobrego chodu na 5 lat w cenie zł 10,75 i jednocześnie z zamówieniem przysłać prawidłowe rozwiązanie niżej podanego zadania matematycznego.

Jak należy rozwiązać zadanie?

Liczby od 1 do 9 włącznie rozmieścić w 9 kratkach kwadratu w ten sposób, by suma liczb we wszystkich kierunkach (pionowo, poziomo i ukośnie) wynosiła 15.

Liczby nie powinny się powtarzać, suma zaś 15 powinna wychodzić jak najczęściej razy.

- 1) Rozwiązanie zadania powinno być napisane na czystym papierze i podpisane przez nadsyłającego.
- 2) Przy nadawaniu nagród nie ma miejsca ciągnięciu jak przy loterii, lecz każda osoba, która przysła prawidłowe rozwiązanie, otrzyma nagrodę.
- 3) Zamówienia przyjmujemy tylko do dnia 18-go maja r. b. W dniu 28-go maja r. b. roześlemy nagrody wszystkim, którzy zadanie prawidłowo rozwiązali. W tym samym dniu ogłosimy w „Kurjerze Poznańskim” prawidłowe rozwiązanie naszego zadania, jak również nazwiska i adresy osób, które otrzymały nagrody.
- 4) Prawidłowe rozwiązanie zadania zostało przez naszą firmę złożone na ręce Notariusza W. M. Gdańska, p. D-ra Sandmana.
- 5) Jednocześnie z zamówionym zegarkiem wysyłamy zaświadczenie dające prawo do wzięcia udziału w rozwiązaniu zadania i do otrzymania nagrody.
- 6) Zamówienia wykonujemy bez zadatku, za pobraniem pocztowym z doliczeniem zł. 1,95 za koszt przesyłki.
- 7) Jeśli się nie podoba, przyjmujemy go z powrotem w ciągu 10-ciu dni i zwracamy pieniądze.

Listy prosimy adresować:

DO FIRMY „BEKO”, GDAŃSK, ODDZIAŁ I. POCZTA POLSKA
DOM WYSŁYKOWY.

nr 9520

Książkowy-bilansista

znający sprawy podatkowe i wszelkie prace biurowe, poszukuje stałej posady, wzgl. prac doraźnych buchaltaryjno-bilansowych. Oferty Kurjer zw 28 778

dom

Kupię za gotówkę

z wolnym składem i mieszkaniem w powiat. mieście tylko w rynku położonym. Zgłosz. z podaniem ceny i bliższych szczegółów nadsyłać do „Par”, Katowice, Dyrekcyjna 10, pod „Dom”.

Pw 10 679-71,39

Sekretarz - książkowy

znaty, lat 30, samodzielny szuka od 1 lipca lub wcześniej no-

sady
książkowego-
kasjera-korespondenta

najchętniej w administracji majątku ziemskiego. Zna wszelkiego rodzaju księgowość (także komunalną) bilansowanie, sprawy sądowe, podatkowe, ubezpiecz. rolnicze i wójtowskie. Koresponduje w języku polskim i niemieckim. Posiada dobre świadectwa. Zgłoszenia uprasza do Kurjera w 29 073

BRZYTWY

w najlepszym gatunku. Aparaty do golenia już od 2,— zł począwszy. Pendzle, paski i kamienie do ostrzenia.

Mydliczki i t. d. poleca we wielkim wyborze po możliwie najniższych cenach

ED. KARGE

Poznań, ul. Nowa 7-8.
Istnieje od lat przeszło 50.

Pw 10 350-15.88

Okazyjna sprzedaż
koncesjonowanego przedsiębiorstwa przemysłowego w Poznaniu, wzgl. 500% udziałów i stanowisko dyrektora z powodów rodzinnych. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 23989

Szkło

okienne, ogrodowe, katedralne, surowe, druciane, ornamentowe, kolorowe, djamenty, kit szklarski itp., lustra i

szyby wystawowe poleca

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła

Sp. z o. o. — Poznań

Małe Garbary 7a, telefon 28-63.

Pw 9546 11.93

KINO RENAISSANCE

dziś francuski film detektyw-sensacyjny p. t.:
„APASZ z MONTRMARTRE”
14 aktów niesamowitych wydarzeń.

Pw 10 383-17.44

Złe trawienie

skutków działania kofeiny, zawartej w napojach, winien pić znakomitą bezkofeinową, prawdziwą kawę ziarnistą:

powstaje często na tle nerwowym. Kto nie chce spro-

KAWĘ HAG

Pw 10 690-617

LUDZIE

patrzą na PANA codziennie, krytykują, sądzą i odnoszą się do Pana przychylnie, obojętnie lub z wyraźną niechęcią.

OPINIA LUDZKA może Panu wiele POMÓC lub zaszkodzić, — zależy to w pierwszym rzędzie od PAŃSKIEGO WYGLĄDU. — Jeżeli uważamy, że taką ogromną rolę odgrywa w życiu ubiór mężczyzny, — to mając 3 SPECJALNE magazyny konfekcji męskiej, stawiamy sobie jako JEDYNY NASZ CEL: „Najwykwintniejszy strój pana.”

JESTEŚMY NAJTAŃSI W POLSCE, chociaż najlepsze materiały sprowadzamy z największych fabryk, a nasi przykrawacze mają europejską markę! Możemy być najtańsi, bo NAJWIĘCEJ SPRZEDAJEMY!

Polecamy wykwinne ubiory męskie GOTOWE i na miarę. SPECJALNOŚĆ PALTA latowe i gabardynowe z najpiękniejszych materiałów! Za ubiory miarowe GWARANCJA pierwszorzędnego wykonania. — Materiały z metra NAJTANIEJ!

EDMUND RYCHTER

POZNAŃ - ul. Ratajczaka 2 i Wrocławska 14 oraz 15.
Telefony: 26-07, 54-25, 54-15, 21-71.

W życiu towarzyskiem Madrytu

Senor Niraus odgrywa ważną rolę. Jego Salon de Beauté jest miejscem rendez-vous hiszpańskiej elity świata kobiecego i zagranicznych znakomitości. Senor Niraus wierzy, że tylko oleje roślinne są odpowiednim składnikiem w mydle do twarzy. „Proszę wszystkie moje klientki — mówi ten spe-

cjalista. — aby nie używały innego mydła, prócz PALMOLIVE. Czyste oleje z palm i oliwek, które wchodzi w skład tego mydła, nie tylko dokładnie czyszczą pory skóry, lecz mają dużą zaletę kosmetyczną, a mianowicie: Stałe używanie mydła PALMOLIVE pobudza i odmładza naskórek”.

I nie on jeden jest tego zdania. 23,723 specjalistów kosmetycznych całego świata poleca ten prosty sposób pielęgnacji cery: Pianę mydła PALMOLIVE wmasować lekko w skórę twarzy i szyi, zostawić na przeciąg 1-2 minut, aby mogła przeniknąć pory. Zmyć ciepłą, letnią i zimną wodą. Po tym zabiegu skóra jest doskonale przygotowana pod puder i róż. Wystarczy tydzień próby, aby się przekonać, że mydło PALMOLIVE jest najlepszym mydłem do twarzy.

Oryginalne mydło PALMOLIVE jest obecnie wyrabiane w Polsce. Sprzedaje się je tylko w zielonym opakowaniu z napisem PALMOLIVE złotymi literami na czarnej opasce.

Colgate-Palmolive Sp. z o.o.
Warszawa, Rymska No. 6.

Zł. 1.20

Zachowaj tę cerę dziewczęcą!

Senor Niraus
kosmetyczna sława Madrytu.
Calle Velasquez 21.

Praktyka dentystyczna

w mieście granicznym Polski Zachodniej — na sprzedaż. Obrót roczny około 18 000 zł. Przez przejęcie kas chorych takowy się zwiększy. Obejrzenie za poprzednią umową. Oferty pod 1155 do Biura Ogł. Kosmos, Poznań, Zwierzyniecka 6.

Przedsiębiorstwo

w Poznaniu, w pełnym biegu, dobrze prosperujące, nadające się także dla niefachowca, z powodu poważnej choroby sprzedam. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 29 074

Mężczyźni! Nowe siły

Pat. polski Nr. 11132 daje jedynie rewelacyjny, opatentowany w wielu krajach kulturalnych aparat „Nr. 111” Naukową broszurkę niezmiernie interesującą i zawierającą dysertacje i opinie wielu poważnych osobistości nauki lekarskiej — wysyłamy dyskretnie i bezpłatnie. Adresować: „INVENTUS”, BIURO HANDL. Lwów, Jagiellońska 20. Pw 10341-72.22

LEŚNIK

z ukończ. uniwersyteckim wykształceniem, lat 32, żonaty, kierownik tartaku i cegielni oraz kasjer, administrator gospodarstwa rolniczo-leśnego, z 8 letnią praktyką zmieni posadę. Łask. zgłosz. do Kurjera Pozn. pod zw 29 081

Samochód

kupię mało używany, kryty, 2 — 4 osobowy. Łask. oferty z podaniem marki i rocznika, siły koni, ilości przebytych km., ilości kół zapasowych i ostatecznej ceny, proszę do Kurjera Poznańskiego pod zw 29 076

Dobrze prowadzona książkowość

to: dokładny obraz stanu przedsiębiorstwa, zabezpieczenie przed stratami, ochrona przed nadmiernymi a niesłusznymi obciążeniami podatkowymi, drogowskaz wskazujący właściwy — kierunek rozwoju —

Wszystko to w sumie zwiększenie dochodowości przedsiębiorstwa.

Dobrze prowadzona książkowość wymaga

dobrych ksiąg handlowych

które wykonuje znana z solidności swych wyrobów wytwórnia

Drukarnia Polska

Sp. Akc. w Poznaniu, Oddział Bydgoszcz
ul. Marszałka Focha 10 - Tel. 352

Poszukuję od 1 maja b. r. rzutkiego, solidnego i posiadającego dłuższą praktykę w kancelarii adwokackiej i notarialnej

sekretarza adwokackiego i notarialnego.

Wszelkie zgłoszenia proszę nadsyłać na ręce podpisanego przy dołączeniu życiorysu, odpisu świadectw i zapodaniu wysokości wynagrodzenia. dw 8440

MARJAN BROSS, adwokat i notariusz. Znln.

PRZEDSTAWICIELA (Podróżującego)

z branży, dobrze zaprowadzonego, energicznego i sumiennego na całe województwo poznańskie poszukuje fabryka wódek i likierów

J. A. BACZEWSKI

Oferty pisemne z życiosem, świadectwami i referencjami do Kurjera Poznańskiego pod zw 29 090

SUBSTYTUTA

w adwokaturze i notariacie poszukuję od maja b. r. lub później na czas od 6-8 tygodni.

KAZIMIERZ BALCERSKI

adwokat i notariusz. Wąbrzeźno (Pomorz). dw 8451

Belki i kantówkę składową

oraz według listy pomiarowej,łaty, szalówkę, deski budowlane, deski skrzynkowe dostarczy po korzystnych cenach Tartak M. PERKIEWICZ, Ludwikowo, p. Mosina. Pw 10 378-17,39

Siatki na płoty

Drut kolczasty
Meble ogrodowe
Maszynki do lodu
Łóżka żelazne
Kuchnie westfalskie
Okucia do drzwi i okien
Armatury garnerskie
Narzędzia rzemieślnicze
poleca korzystnie

Jan Deierling

skład żelaza
Poznań, Szkolna 3
Tel. 35-18 Tel. 35-43.
Pw 10 382-17,46

Panienka

przytępiona, inteligentna z prowincji biegła w rachunkach szuka posady do bufetu od 1 maja za 30 miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer adw 85 107

Prof. Dr. Stasiński

specjalista w chorobach ocznych przyjmuje obecnie chorych na oczy prywatnie od 12 do 1,30.

Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr. 17.
telefon 36-53 Pw 10369-17,21

Mieszkania

6-7 pokojowego poszukuję od zaraz ewtl. później przy pl. Wolności wzgl. w jego okolicy, nie wyżej 1 p. Oferty do eksp. Kurjera Poznański. pod zw 29 077

Poszukuje się zaraz lub później

WILLI

5-7 pokoi, możliwe z urządzeniem ogrodu, w Poznaniu lub najbliższej okolicy, wzgl. odpowiedniego mieszkania piętrowego.

Dom. Stupia - Wielka p. Sroda. nw 95-5

ERGE MOTOR

Wytwórnia tłoków, pierścieni i sworzní tłokowych.
Szlifiernia cylindrów i wałów korbowych.

POZNAŃ
Mylna 38
Telefon 79-29
wł. R. Gunsch

dostarcza wszechświatowej sławy

TŁOKI

Alusil
Superalu
Lynite
Nelson-Bohnalite

w wszelkich rozmiarach surowe i obrobione oraz pierścienie i sworzenie tłokowe, zawory i t. p.
Porady fachowe, cenniki i kosztorysy bezpłatnie. Pw 10 257-11.220

Jest do wynajęcia zaraz frontowy

LOKAL

przy Placu Wolności nr. 18, nadający się na każde przedsiębiorstwo handlowe, biuro reprezentacyjne lub skład konsygnacyjny, wielkości 70 m². Informacje nr. telef. 20-56.
zw 29 078

Cierpienia płuc i gardła

pouczająca broszurę nr. 11 bezpłatnie wysyła
DR. GEBHARD et CO., GDANSK, ODDZ. 132.
nw 8785

KASJERKA

do składu detalicznego z kaucją lub gwarancją 500 zł może się zgłosić piśmiennie z fotografią i odpisami świadectw do „PAR“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 17,19
Pw 10 371-17.19

PRZETARG PRZYMUSOWY

W środę, 29 bm. o godzinie 12,30 sprzedam w Głównie per Pobiedziska najwięcej dajacemu za gotówkę biurko, kompletną jadalnię, radioaparat z głośnikami. Zbiórka przed majetnością.
Br. Grzesiak, komornik sąd. z pol., Pobiedziska.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Zarząd Spółki Akcyjnej Hartwig Kantorowicz Nast. w Poznaniu

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dniu 1-go czerwca rb. przed południem o godz. 10,30 odbędzie się w sali posiedzeń firmy Hartwig Kantorowicz Nast. w/m. przy Grochowych Łakach 6

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym dziennym porządkiem:

- 1) Sprawozdanie Zarządu z czynności oraz przedłożenie bilansu zysków i strat za rok 1930.
- 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej.
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat, udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
- 4) Uchwała dotycząca pokrycia wykazanej straty.
- 5) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących.
- 6) Wnioski.

Pw 10 374/17.30

W celu uzyskania prawa uczestnictwa na Walnym Zgromadzeniu PP. Akcjonariusze obowiązani są złożyć w biurze firmy Hartwig Kantorowicz Następca S. A. w Poznaniu przy Grochowych Łakach 6. swoje akcje na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia.

Ogłoszenie.

Z powodu inwentury **LOMBARD MIEJSKI** będzie zamknięty od 6 maja 1931, aż do odwołania.

nw 9536/7

Lombard Miejski.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Meble

wszelkiego rodzaju nowe i używane po znizonych cenach na najdogodniejszych warunkach spłaty poleca Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli. Telefon 64-25.
Pw 9 015-5.99

Parcele

budowlane najlepsza lokata kapitału od 60 groszy kwmt. Kościński. Czartoria 1, telefon 3049.
Pw 10 342-14.130

Motocykl

6 konny D. K. W. oświetlenie elektryczne w bardzo dobrym stanie odda okazynie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 24-42.
Pw 10 683-17.4

Sprzedaje

1 plug „Fordson”. 2 wozy robocze 2 1/2 cala i maszyny do siecznia używane sprzedają korzystnie M. Matuszewski, św. Marcina 27.
zdw 85 004

Pianino

sagraniczne, dobre, korzystnie sprzedam. Wielka 17, m. 12.
zdw 84 912

Pianina

„T. Betting” pierwszorzędnej jakości poleca Kwiatkowski. Gwar. na 9.
zdpw 85 109

Skład

troju, towarów krótkich w mieście powiatowym z mieszkaniem, sprzedam zaraz. Egzystencja zapewniona. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 037

14 maszyn

krawieckich Singer - Dürkopp z transmisjami w komplecie tanio sprzedam. Zgłoszenia osobiste. Patr. Jackowskiego 49, hala 22, rodzinach 10 do 12 i 5 do 6.
zdw 85 242

4 maszyny

kuśnierskie używane, kompletne tanio sprzedam. Zgłosz. osobiste. Patr. Jackowskiego 49, hala 22, rodzinach 10 do 12 i 5 do 6.
zdw 85 241

Okazja 50 szaf

blazano - żelaznych, wielkości 50 ctm., szerokości 40 ctm., głębokości 50 ctm., nadające się na wszystkie cele, zwłaszcza garderoby fabryczne, według przepisów sprzedam bardzo korzystnie. Zgłoszenia osobiste. Patr. Jackowskiego 49, hala 22, rodzinach 10 do 12 i 5 do 6.
zdw 85 240

Samochód 5 osobowy

limuzyna
cylindrowa, najnowszy model sprzedam bardzo tanio ewentualnie przyjmie samochód otwarty jako wpłatę. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 244

Dywany

chodniki linoleum, ceraty sprzedam po każdej możliwej najniższej cenie. Poznański Skład Dywanów, ul. Wrocławka 20 przy Placu św. Krzyżskim.
zdw 85 514

Meble

używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 24-42.
Pw 9508-1.05

Najtaniej!

Płaszczki oraz kapelusze damskie. Ołbrzymi wybór — nowości sezonu. Ceny rewelacyjnie niskie. Na raty na asygnyaty Kredyt poleca P. Szczawińska i S-ka, ul. Wodna 1
Pw 10 337-14.29

Ford

rocznik 1927, w dobrym stanie gotów do jazdy za 1500 zł sprzedam. Olszewski, Kościńskiego 17.
zdpw 85 443

Skład

zaprojektowany działnica ruchliwa sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 83 955

Wózków

dziecięcych wybór świeżak dziecięcy, Kraszewskiego 11.
zdw 83 953

Gospodarstwo

100 mórg w Krosinku pod Mosiną z zabudowaniami, inwentarzem i zasiewami do sprzedania lub zamiany na kamienicę w Poznaniu lub Krakowie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 84 192

Lodówkę domową

dwudziestowa mało używana sprzedam tanio. Zgłoszenia plac Wolności 6, mieszkanie 8.
zdw 85 243

Mleko dworskie

zimne i ciepłe najlepsze i najtańsze każda ilość poleca Kiosk Mleka 27. Grudnia 16, w podwórzu.
zdw 84 550

Dom

jednopiętrowy z ogrodem, dobrze utrzymany, blisko Poznania, korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 85 248

Lokal

w śródmieściu z oddzielną sprzedażą butelkową korzystnie do odstąpienia. Do objęcia 9 000 zł. — Zgłoszenia Kurjer zdw 85 299

Zakład fryzjerski

damskie - męski z 2 pokojem mieszkaniem sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 85 340

Palto

letnie damskie, prawie nieużywane, ryps granatowy, wobec założby sprzedam. Skarbowa 17, III, lewo.
zdw 85 526

Diesel

Deutz 25-konny, leżący 4 taktowy, z ciężkim kołem, z gwarancją jak za nowy, odda tanio na korzystnych warunkach. Inż. Cz. Gottschalk, Poznań, Spokojna 12.
zdw 85 471

Wózek

dziecięcy sprzedam. Szymańska, Piekary 20/21.
zdw 85 467

Wysprzedaż

urządzenia hotelu francuskiego: łóżka, ławki, stoły, stoliki, białe umywalki, marmur, szesławowe kanapy, biurko 3-5. Składowa 4 składowa.
zdw 84 532

Aparat

do spawania (szwajcowania), nowy, nadający się dla każdego przedsiębiorstwa okazynie do nabycia. Ul. Jeżycka 4, restauracja.
zdw 85 414

Lodówkę

dużą w dobrym stanie sprzedam. Dąbrowskiego 36, mieszkanie 6.
zdw 85 527

Parcela

przy Górnej Wildzie na sprzedaż tanio. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 477

Fortepian oryginal

krótkie skrzydło krzyżowe, przedwojenny, sprzedam. Focha 27, m. 12, front, Adamska.
zdw 85 522

Pianino

jak nowe sprzedam. Kraszewskiego 4, II, prawo.
zdw 85 450

Drogerje

centrum Poznania sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 441

Sypialnia

salonik, eleganckie okazynie. — Gąsiorowski 5, I, lewo.
zdw 85 457

Akwarium

i kaktusy sprzedam. Marcin Kadziewski, Grottera 1.
zdw 85 430

Biurko

leżankę i obraz Marii Magdaleny sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 85 537

Maszynę

do pisania (Orzel) sprzedam. Dobry, Wrocławka 14.
zdw 85 740

Sypialnie

ładne, solidne, jasnobłowe sprzedam bardzo tanio. Stolarska, Kwiatowa 6.
zdw 85 763

Majątek

250 mórg, budynki dobre inwentarze kompletne, cena 65 000 — wpłaty 20 000. Zgłoszenia Rutkowski, Grobla 20.
zdw 85 642

Puszczykowo

Wille czteropokojowa, wolna, własna woda, kanalizacja, zabudowaniem, większym ogrodem, powódów rodzinnych sprzedam, wpłaty 15 000. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 576

Panience

z własną pościelą pokój tanio. Skarbowa 17, podwórze, IV, pr.
zdw 85 575

Łóżecko

dziecięce z materacem sprzedam. Olejniczak Matejki 54.
zdw 85 535

Motor na gaz ssany

wraz z gazownią i przynależnościami o sile 35 KM okazynie do oddania: Inż. Sobański i Szafarickiewicz, Poznań, ul. Wenecjańska nr. 6, telefon 14-42.
zdw 85 558

Pianino

sprzedam. Fabryczna 34, m. 48, dom boczny od 4-7.
zdw 85 552

Baczność — Poznań

Wronecka 24, w Hurtowni Porcelany sprzedaje się bez wyjątku każdemu tanie szklanki, tanie serwisy, tanie nakrycia i prezenty ślubne zupełnie tanio.
zdw 85 651

Gazety

sprzedam. Marcin 18, III, lewo.
zdw 85 602

Sypialnia

polerowana, prima wykonanie, cena przystępna sprzedaż stolarska Strumykowa 1, Wilda.
zdw 85 599

Sypialnie

sprzedaż bardzo tanio. Stolarska, Rybaki 15.
zdw 85 647/8

Jadalnię

nowoczesna solidnie wykonana tanio sprzedam. Warsztaty mebli, Chomici, Śwarszka, Kur-nicka 20.
zdw 84 564/5

Platforme

lekka wóz sprzedaż Kucharski, Focha 71.
zdw 85 548

Używany

wózek dziecięcy na sprzedaż. — Półwiejska 37 m. 3.
zdw 85 675

Lisy

ciemne, jasne, Wierzbicze 13, parter.
zdw 85 687

Zakład fryzjerski na Śląsku

w dwóch ubikacjach zaprowadzony, nowe urządzenie, centrum główna ulica, miejscowość 14 tys., 4 fryzjerów, ruchliwa (tramwaj) okolica największego przemysłu, egzystencja dobra, pewna, objęcie 2 000 zł, dzierżawa mies. 100 z powodu niefachowości zaraz do oddania. Jakubowski, G. Śląsk, 3 Maja 4.
zdw 85 814

Skład

przy głównej ul. na Jeżycach odstąpię. Oferty do Kurjera zdw 85 813

Bokserzy

platformball komplet 25 zł. Łanowa 37, mieszkanie 10.
zdw 85 830

Skład

kolonialny, nadający się na każdą inną branżę, ulica Dąbrowskiego sprzedam zaraz korzystnie. Adres wskaże Kurjer zdw 85 832

Majątek

70 mórg buraczanej ziemi, Kuja-wy 5 pokoi, inwentarz dobre, wpłaty 20 000, posiadamy duży wybór majatków korzystnych, — Gleba, Gniezno, Lecha 3.
zw 9597

Warsztat

stolarski tanio oddam, również heble. Zgłoszenia Kłazstorna 2, skiad.
zdw 85 618

Sprzedam

półwyścigowy rower, prawie nowy, tanio. Wozniak, Ogrodowa 5.
zdw 85 616

Skład

urządzeniem, dobre położenie oddam 3 200. Dzierżawa niska. — Adres Kurjer zdw 85 858

Meble kuchenne

po bajecznie taniej cenie sprzedaje Jan Koniecki, Piaskowa 3, fabryka mebli kuchennych.
zdw 85 849

Skład

kolonialny przy ruchliwej ulicy w śródmieściu z powodu wyjazdu zaraz do sprzedania. Adres wskaże Kurjer zdw 85 848

Sprzedam

2 wózki do sprzedaży kielbasek w porze nocej na ulicach miasta Poznania wraz z zezwoleniem do sprzedania. Cena podług umowy. Fr. Mercik, Poznań, Przemysłowa 37, II, piętro u p. Zarembskiej.
zdw 85 690

Skład

4,50x17,50 m. z centralnym ogrzewaniem, całem lub częściowym urządzeniem zaraz do wynajęcia. Nadaje się na fabryczny lokal reklamowy, konsygnacyjny, reprezentacyjny i każdą branżę. — Czynsz umiarkowany. Oferty Kurjer zdw 85 701

Wilka

tresowanego bardzo inteligentnego sprzedam. Pocztowa 3, m. 7.
zdw 85 699

Pianino

„Ecke”. Półwiejska 11, podwórze lewo, III, prawo.
zdw 85 710

Kolonialkę

z mieszkaniem i ogrodem w Mosinie z powodu wojskowości sprzedam. Zgłoszenia Szymański, restauracja Stary Rynek 31.
zdw 85 740

Ślupki

do parkanów lub drzewek oddaje tanio Brobuck, Górna Wilda 114.
zdw 85 728

Rower

wyścigowy „Wicher” mało używany 250 zł. Plac Nowomiejski 6 a, m. 22 od 6,30—7,30.
zdw 85 726

Dubeltówka

kurkowa 16 jak nowa. Wały Jana III, m. 4.
zdw 85 747

Zakład

fryzjerski, 6 obsł. nowoczesnie urządzony 5 000 złotych, Marszałka Focha 96.
zdw 85 746

Magiel

nowy na sprzedaż. Skład dużym pokojem. Wskaże Kurjer zdw 85 791

Samochód

Opel korzystnie sprzedam. Rzeź-nictwo, Dąbrowskiego 65.
zw 5940

Dom

2 pokoje, kuchnia, morga ziemi woda, przy Poznaniu spieszenie sprzedam 6 500. Karalus, Umińskiego 9, mieszkanie 3.
zdw 85 797

Okazja

dla początkującego fachowca. — Drogerja we większym powiatowym mieście zaraz do sprzedania przyległe mieszkanie ewentl. bez towaru. Reflektanci posiadający ca. 2 500 zł zechcą się zgłosić do Agencji Kurjera Poznańskiego, Gniezno 117.
nw 9528

Rower

nowy męski i damski tanio sprzedam. Słowackiego 48, mieszkanie 6.
zw 5944

Wózek

reżny 4 kołowy. Zgłoszenia skład delikatesów Zamkowa 4 b.
rw 13 952

Urządzenie

składowe konfekcji, szafy, regały stoły i różności. Bittner, Dąbrowskiego 79.
rw 13 947

Skład cukierków

z mieszkaniem we większym mieście powiatowym z powodu choroby do sprzedania. Zg

W Krotoszynie

dom z piekarnią nadający się również dla restauratora sprzedam za 60 tys. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dw 3448

Łódzko

dziesięć, żelazne z materacem sprzedam. Dąbrowskiego 96. II. lewo. zdw 85 123

5 KUPNA**Poszukuje**

kupna majątku ziemskiego 600 do 1000 morg z dobrą średnią ziemią, dogodną komunikacją, odpowiednim domem mieszkalnym, przy wplatce do 100 tysięcy złotych. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dw 85292.

Kupię

lub wydzierżawię gospodarstwo 40—50 ha, ziemią dobrą, wprost od właściciela. Oferty proszę skierować do Kurjera Poznańskiego pod zw 84 069

Poszukuje

składu w centrum nadającego się na specjalny skład trykoty. Oferty tylko od właścicieli z podaniem czynszu uprasza Bazar Polski, Bydgoszcz, Długa 60. zdp 84 450

Motocykl

w dobrym stanie kupię. Szczegółowe oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdw 85 470

Samochód

limuzynę lub landaulet na dogodnych warunkach kupię. Oferty Kurjer zdw 85 550

Garderobę

na raty gotową którą z firm polskich dostarczą? Oferty Kurjer zdw 85 436

Salonik

albo garnitur klubowy dobrze utrzymany kupię. Oferty z podaniem stylu, ceny pod zdw 85 703

Kupię

skład kolonialny z mieszkaniem za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 85 718

Wózek

dziesięć bardzo dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer zdw 85 810

Plaszcz

męski gabardynowy, wielkość 62 kupię. Kurjer zdw 85 771

Aptekę

kupię lub wydzierżawię ewent. wraz z kamienicą w mieście powiatowym w województwie poznańskim, Pomorskim lub Śląskim. Zgłoszenia proszę wnieść do Kurjera Poznańskiego pod zdw 85 817

6 KAMIENICE**Kamienice**

w rynku mieście powiatowym z wolnym 5 pokojowym mieszkaniem, dochód ca. 7 000, cena 70 tys. zł, wpłaty 20 000 zł, reszta długoterminowa hipoteka, sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 85 138

Kamienice

lub wille kupię, wpłaca 60 000. Oferty Kurjer zdw 85 792

Dom

śródmieściu Poznania przynosiący 2 400 zł rocznie za 18 000 zł — sprzedaż Dudek, Wielkie Garbary 34. rw 13 946

Kamienice

komfortowa dochód roczny 15 500 złotych, cena 125 000, wpłaty 60 tys. sprzedaż „Krakus”, Poczta 30. zdw 85 787

7 PIENIĄDZ**10 000**

wpłaca domek lub wypożycza. — Kurjer zdw 84 553

5 000 do 10 000 zł

pożyczki poszukuje, dobry procent 15%, gwarancja realność 70 000 zł. Oferty Kurjer zdw 85 137

Fabrykę

wód mineralnych sprzedam, przyjmie wspólnika. Kurjer zdw 85 146

2 — 3 tysięcy zł

poszukuje pożyczki na I. hipotekę. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 464

Za 12 000

pożyczki dam stałą posadę, gwarancja hipoteczna. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 482

Około 12 000

na I. hipotekę poszukuje, dam 18%. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 481

Dolarowe

listy hipoteczne 1 200 dol., 1 500 dol., 400 dol., dużym damnem, sprzedam. Oferty Kurjer zdw 85 504

8 000 zł

na I. hipotekę poszukuje. Gwarancja pewna. Oferty zdw 85 455

Większą sumę

włokuje na I. miejsca hipoteczne, kwoty od 30 000 do 100 000 zł na lepsze domy czynszowe, tylko w Poznaniu bez pośredników. Oferty Kurjer zdw 85 442

Solidnego

współpracownika (fachowca) zbytnia z gotówką około 15 tys. lub listy hipoteczne do dobre zaprowadzonego przedsiębiorstwa na prowincji. Zysk miesięczny 1 500 zł zapewniony. Oferty Kurjer zdw 85 587

Wspólnika

lub współniczkę 10—15 tys. przyznaje gotówkowe przedsiębiorstwo. Oferty Kurjer zdw 85 573

Do

mego przedsiębiorstwa poszukuje pożyczki 4 000 zł, zabezpieczenie hipoteczne. Dam wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 85 589

Wspólnika

czynnego do dobrze zaprowadzonego przedsiębiorstwa, miasto powiatowe kapitałem 10—15 tys. złotych. Zabezpieczenie zapis własności. Oferty Kurjer zdw 85 587

10 tys. zł

poszukuje na I. hipotekę gospodarstwa 70 morg. Kurjer zdw 85 645

500 zł

pożyczki poszukuje, dam zastaw motocykl wartości 2 000. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 85 694

1 000 zł

poszukuje, procent pokój dwuosobowy centrum. Oferty Kurjer zdw 85 700

20—100 000 zł

na kamienicę w Poznaniu poszukuje. Oferty Kurjer zdw 85 729

Ulokuję

50 do 120 000 zł na dobra hipotekę kamienicy lub majątku ziemskiego. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 790

Gwarancji hipotecznej

20—30 tys. zł na nieruchomości miejskiej poszukuje od lat 10 istniejące przedsiębiorstwo importowe. Jako ekwiwalent dam wysoki procent lub udział w zyskach. Oferty Kurjer zdw 85 782

Pożyczki

uzyskać mogą rolnicy, właściciele nieruchomości, urzędnicy itd. — Biuro Banku Spółdzielczego, ul. Fredry 2, Poznań. Pw 10 380-60 139

Na domy

w Krotoszynie wartości 500 tys. zł poszukuje 60 tys. zł pożyczki gwarancja hipoteka w złocie. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dw 3449

8 DO WYNAJĘCIA**2 pokoje**

kuchnia, wygodny ogród, za dzierżawę do wynajęcia od 1 maja rb. Poznań, ul. Warszawska 115. zdw 85 489

2 pokoje

piękne, słoneczne, ewent. umeblovane, wspólna kuchnia, bezdzietnemu starszemu małżeństwu wydzierżawi zaraz gospodarz. Debiec, Malinowa 9. zdw 85 503

Pracownia

malarska, duża, ładna, górne światło, mieszkaniem pokój kuchnia, łazienka IV. piętro, niżej ładne mieszkanie 4 pokoi oddam zaraz razem, osobno. Oferty Kurjer zdw 85 417

Mieszkanie

jednopoikowe z kuchnią i meblami, czynsz 35 zł, zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 85 523

Mam

2 ubikacje na mieszkanie wzgl. na skład zaraz do wydzierżawienia w Kostrzynie. Zgłoszenia do T. Łackowskiego, Poznań ul. św. Wawrzynca 8. zdw 85 520

Czteropokojowe

komfort, elegancko umeblovane, sprzedam. Oferty Kurjer zdw 85 438

Ławica

dom, ogródek, także częściowo wynajmę. Adres Kurjer zdw 85 431

Mieszkanie

do oddania (1 pokój i kuchnia). Warunek zwrot kosztów przeróbki. Zgłoszenia ul. Polna 37, mieszkanie 31. zdw 85 538

2 i 3

pokoje mieszkanie od 1 lipca miesięcznie 120 i 175 zł. Kwartal zgóry dzierżawa. Józefa Chocińskiego Pogońska willa. zdw 85 673

Mieszkanie

pokój i kuchnię z meblami sprzedam Łazarz. Adres wskaże Kurjer zdw 85 842

Mieszkania

za dzierżawę wskaże. Blicharski, Półwiejska 20. zdw 85 637

Pokój

kuchnia półroczną dzierżawa. — Agencja Kurjera Przecznica 1a. zdw 85 850

Pokój

kuchnię, wydzierżawi gospodarz. M. Focha 225. zdw 85 707

Próżne

dwa pokoje, używanie kuchni, łazienka, czynsz miesięczny. Adres Kurjer zdw 85 751

Mieszkanie

jedno, dwupokojowe wynajmę. — Długa 5, Ratajczak. zdw 85 748

2 pokoje

kuchnia, pokój dla służącej, kompletnie restaurowane zaraz do wynajęcia. Gen. Umieńskiego 7a I. lewo zdw 85 774

Pokój

z kuchnią, podwórze, stajnia, rok zgóry. Włt. Drużbackiej 1. Pw 19 270-54 290

2

pokoje i 1 pokój (albo 3 razem) próżne, słoneczne, centrum, telefon, elektryczność, łazienka, tylko dla kulturalnego pana z dobrej rodziny. Adres gospodarza poda Kurjer zdw 85 772

8 pokojowe

mieszkanie komfortowe z garażem i ogródkiem, okolica Matejki zaraz korzystnie do wydzierżawienia od gospodarza. Oferty Kurjer dw 8446

Komfortowe

trypokojowe, balkon, taras, ogród. Al. Szlagowska 23. Warunki na miejscu. Obiecy natychmiast. Ewentualnie piśmienne zgłoszenia pod zdw 85 867

Pokój

kuchnia, centrum wolne 1 000 gotówka, dwuletni czynsz. Oferty zdw 85 871

Pokój

kuchnia 700 wskaże Krzyczyski, Łukaszczyca 6. zdw 85 872

9 SZUKA MIESEK.**Szukam**

3—5 pokojowego mieszkania z komfortem wprost od gospodarza nie wyżej II. piętra, słoneczne, śródmieście Łazarz. Jeżeli bez odstępstwa, dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer dw 5413

Szukam

3—4 pokojowego mieszkania z komfortem wprost od gospodarza. Oferty Kurjer dw 5420

3—4

pokoje mieszkanie w śródmieściu poszukiwane wprost od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer dw 5413

Mieszkanie

7—10 pokojowe poszukiwane wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 038

Słonecznego

3 pokojowego z wygodami nie wyżej II. piętra za czynszem zgóry wprost od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer zdw 84 614

Ogrodnik

w posiadzie poszukuje mieszkania na Wildzie. Założenie prowadzenie ogrodu, portierstwo przyjmie. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 85 042

Urządnik

bankowy poszukuje dwóch pokoi z kuchnią za czynszem miesięcznym od gospodarza w cenie 125 złotych. Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 415

2 pokoi z kuchnią

za dzierżawę zgóry poszukuje. Oferty Kurjer zdw 85 463

Małżeństwo

starsze, bezdzietne, poszukuje próżnego pokoju zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 432

4 pokojowego

mieszkania, nie wyżej III. piętra gaz, elektryczność, łazienka, poszukuje się zaraz. Oferty piśmienne Kurjer zdw 85 530

Mieszkania

3 pokojowego poszukuje. Dzierżawa zgóry gospodarzowi. Oferty Kurjer zdw 85 750

Który

z właścicieli domów odda solidnemu emerytowi wojskowemu 2—3 pokojowe mieszkanie w śródmieściu, który przyjmie spełnianie obowiązków administracji. Adres Kurjer zdw 85 851

Szukam

3—5 pokojowego, słonecznego mieszkania z komfortem wprost od gospodarza nie wyżej III. piętra śródmieściu, Rynek Wilecki, Łazarz, Jeżeli, czynsz zgóry według umowy. Oferty Kurjer zdw 85 769

Poszukuje

pokoju z kuchnią za dzierżawę. Oferty Kurjer zdw 85 779

Mieszkania

3 pokojowego poszukuje wprost od gospodarza. Ceny i warunki Kurjer zdw 85 773

Szukam

mieszkania pokój z kuchnią do 1 000 zł wprost od gospodarza. — Oferty Kurjer zdw 85 632

10 ZAMIANA MIESZKANIA**Zamienię**

mieszkanie 4 pokojowe w śródmieściu na 2 pokojowe Łazarz. Informacje: skład, Marszałka Pocha 60. rw 13 930

Zamienię

duży frontowy pokój przy 27-go Grudnia na jakiegokolwiek mieszkanie ewtl. dopłace. Kurjer zdw 85 868

11 POKOJE UMEBL.**Pokój**

umeblovany, niekrepujący, inteligentnemu panu, św. Wojciech 3a, III. lewo. zdw 85 940

Pokój

słoneczny, 2 osobom od 1. 5. 31. Poznańska 27, dom tylny, I. ptr., prawo. zdw 85 698

Pokój

dla dwóch panów. Półwiejska 20, parter, prawo. zdw 34 621

Skromny

pokoik. Strusia 3, m. I. zdw 85 923

Pokój

frontowy, ładny, balkon, elektryka jednej osobie wynajmę. Mika. Wierzbicice 37a, I. zdw 85 168

Pokój

dla 2 osób wynajmę. Wierzbicice 34, II. prawo. zdw 85 274

Pokój

frontowy słoneczny do wynajęcia dla 1 pana z osobnym wejściem. Mostowa 8a, II. m. 8. zdw 85 386

Ładnie

umeblovany pokój wynajmę Riemer, Wilda, ul. Dolina 2. zdw 85 478

Pokój

dla panów. Staszica 6, II. Kulczak, wejście drugie. zdw 85 475

Pokój

umeblovany, niekrepujący, słoneczny 2 osobowy względnie rodzinie. Kanakowa 7, m. 10. zdw 85 474

Niekrepujący

Pólna 16, II. lewo. zdw 85 461

Pokój

Szamarzewskiego 26a, I. lewo. zdw 85 488

Pokój

wynajmę. Woźna 14, II. piętro, lewa, narożnik Mostowej. zdw 85 494

Umeblowany

frontowy pokój z osobnym wejściem, spokojnemu panu. Wrocławska, od 1. V. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 85 492

Wspólny

pokój dla pań wynajmę. Bilska, Rybakki 28. zdw 85 500

Wynajmę

mały czysty pokój z światłem elektrycznym od 1 maja 31. Narloch, Zawady blok 3, mieszkanie 6, nowe zabudowane, zdw 85 497

Pokój

Wierzbicice 59, I. lewo. zdw 85 495

Lepszy

panu. Zielona 7, I. piętro, prawo. zdw 85 583

Pokoik

używanym kuchni bez Skryty 9, mieszkanie 6. zdw 85 531

Pokój

z niekrepującym wejściem, elektrycznym światło, u samotnej osoby od 1. 5. wolny. Wolnica 3, III. lewo. zdw 85 420

Pokoje

umeblovane 1—2, ewent. kuchnia. Zupańskiego 18, m. 8. zdw 85 416

Pokój

solidnemu panu, Klasztorna 16, III. zdw 85 525

Pokój

dla pani. Szamarzewskiego 34, Szczepański. zdw 85 524

Pokoik

dla jednej osoby Umieńskiego 7a, IV., lewo. zdw 85 518

Dwuosobowy

pokój. Wierzbicice 37a, mieszkanie 18. zdw 85 517

Pokoje

czyste, elektryczność, łazienka u samotnej osoby, Maleckiego 26, III. zdw 85 511

Przyjmę

pania (wspólny). Adres wskaże Kurjer zdw 85 510

Pokój
Wielkie Garbary 5, III. lewo.
zdw 85 717

Pokój
do wynajęcia na dwie osoby od
1.5. 31. z elektrycznym oświetle-
niem. Wielka 17, m. 10.
zdw 85 732

Dwa
lub 1 pokój dla pań lub panów
od 1.5. Telefon, elektryka, la-
zienka. Pocztowa 16, III, m. 11.
zdw 85 731

Pokój
panu — pani. Łakowa 19, II.
prawo.
zdw 85 730

Pokój
1-2 osobom. Wierzbicice 46,
III. lewo.
zdw 85 727

Pokój
umeblowany. Pikelowa, Mostowa
15, III.
zdw 85 743

Pokój
dla pana lub dwóch 15.5. do wy-
najęcia. Waty Król, Jadwigi 2a,
II. lewo.
zdw 85 758

Pokój
niekrepujący z utrzymaniem od
1 maja. Dąbrowskiego 18, I. p.
lewo.
zdw 85 757

Niekrepujące
klatki, sypialnia, gabinet jedno-
mu, dwóm panom. Wysoka 4, II.
prawo.
zdw 85 756

Pokój
dla dwóch panienek. Wskaże Kur-
jer zdw 85 738

Pokój
dwóm osobom. używanie kuchni
Rynek Jeżycki 2, mieszkanie 10
zdw 85 802

Pokój
niekrepujący dla pań oraz mały
obiadami. Skarbowa 15, parter,
lewo.
zdw 85 790

Pokój
dla pana front. elektryczność 1.
5. Łakowa 7a, mieszkanie 13.
zdw 85 798

Małżeństwu
pokój osobne wejście. Poznańska
27a, II. Szolc.
zdw 85 795

Pokój
pojedynczy i wspólny panom. —
Strzelecka 11, III. prawo.
zdw 85 807

Niekrepujące
eleganckie również małżeństwu.
Różana 4, Radomska zdw 85 806

Klatki schodowej
panu inteligentnemu. Wskaże
Kurjer zdw 85 801

Słoneczny
elektryczność 1-2 panom. Wiel-
kie Garbary 29, mieszkanie 8.
zdw 85 800

Dzierżawy
75 móg. obficie 9 000; 50 móg.
5 000; 100 móg. 11 000 duży wybór
Gleba. Gniezno, Biecha 5.
nw 9526

Pokój
niekrepujący wynajmę. Adres
Kurjer Jeżyce jw 5945

Pokój
klatki schodowej Piotra Waw-
rzyńska 24, Wojciechowski.
iw 5941

Pokój
frontowy 2 osobom. Wszystkich
Świętych 6, II. lewo.
rw 13 958

Pokój
solidnemu panu. Wodna 7, II.
prawo.
rw 13 956

Pokój
wolny. Św. Wojciech 7, mieszka-
nie 13.
rw 13 953

Pokój
mały, solidnej panience, także
wspólny. Małe Garbary 14, na-
roznik Szewskiej 1, prawo.
rw 13 954

Pokój
wynajmę. Kuźniarka, Mostowa
36 w podwórzu. 3 wchód. II. pie-
tro.
rw 13 940

Przyjmę
na stację Popielska. Klasztorna
4.
rw 13 950

Pokój
bez pościeli 2 inteligentnym pa-
nom. Zielona 3, m. 8.
zdw 85 638

Pokój
saraż. Grobla 19, I. prawo.
rw 13 944

Pokój
umeblowany. Wielka 17, miesz-
kanie 12.
rw 13 945

Pokój
czysty panu wynajmę. Grobla 28
II. prawo. wchód lewy.
rw 13 942

Balkonowy
elektryczność, łazienka solidnemu
panu. Górna Wilda 3, III. pra-
wo.
zdw 85 760

Pokój
duży ładny. Kwiatowa 13, III.
prawo.
zdw 85 766

Pokój
słoneczny dobrze umeblowany dla
inteligentnego pana. 26-towski.
Wierzbicice 15.
zdw 85 778

Pana
na stację. Lisowska, św. Woj-
ciech 21, dom ogrodowy.
zdw 85 786

Pokój
2 osoby wynajmę. Mostowa 4,
m. 4.
zdw 85 784

Pokój
panu Plac Świątokrzyski 3, mie-
szkanie 11.
zdw 85 536

Panie
na pokój przyjmę. Józefa 6, Ro-
gal.
zdw 85 664

Pokój
wynajmę III. piętro, prawo, ul.
Podgórna 3.
zdw 85 640

Ładny
słoneczny pokój. elektryczność,
łazienka. Ul. Stroma 7, m. 7.
zdw 85 613

Panu
pokój wynajmę. Niegolewskich 6,
I. prawo.
zdw 85 663

Centrum
dla przyjeźdnego 1-2 osobowy.
Ratajczaka 38, II. lewo.
zdw 85 874

Pokój
słoneczny wynajmę 1.5. Poznań-
ska 58a, parter lewo.
zdw 85 614

Pokój
Szamarzewskiego 38, miesz. 7.
jw 5938

Dwuosobowy
elektryczność, Łakowa 21, II.
zdw 85 657

Dwuosobowy
Staszica 25, miesz. 6.
zdw 85 658

Panienkę
na wspólny pokój. Młyńska 5,
mieszkanie 10.
zdw 85 655

Pokoje
plac Nowowiejski 10b, I., po-
ściel własna.
zdw 85 664

Pokój
słoneczny inteligentnemu ma-
łżeństwu. Św. Wojciech 22, 24,
III., prawo.
zdw 85 653

Elegancki
czysty słoneczny. Różana 4a, II.
lewo.
zdw 85 652

Pokój
umebl. Wielkie Garbary 46, m. 7.
zdw 85 662

2 pokoje
centrum, elektryczność, łazienka.
Waty Zygm. Aug. 2, m. 9.
zdw 85 650

12 SZUKA POKOJU

Poszukuję
1 maja pojedynczego pokoju śró-
dmieściu do 40. Oferty Kurjer
zdw 85 507

Poszukuję
eleganckiego niekrepującego po-
koju od 1 maja. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 85 410

Pokoju
umeblowanego zupełnie niekrepu-
jącego (możliwie centrum) poszu-
kuje od 15 maja. Oferty cena
Kurjer zdw 85 450

Próżnego
pokoju poszukuje bezdzietne ma-
łżeństwo od 1.5. Kurjer
zdw 85 533

Pokoju
z kuchnią lub próżnego pokoju
poszukuje wprost od gospodarza.
Oferty z podaniem warunków
pod zdw 85 544

Pokoju
taniego zaraz poszukuje. Stu-
dentka. Zgłoszenia Kurjer
zdw 85 606

Pani
szuka pokoju 30 zł. Oferty Ku-
rjer zdw 85 636

Poszukuję
ładnego czystego pokoju, śródmie-
ściu lub Łazarzu. Szczegółowe
oferty ceną zdw 85 788

Studentka
szuka pokoju z pościelą śródmie-
ście Jeżyce 40-50 zł. Oferty Ku-
rjer zdw 85 660

13 LOKALE

2 pokoje
na wysokim parterze przy ul.
Półwiejskiej 1 — Strzeleckiej 33,
na biura zaraz do wynajęcia. —
Zgłoszenia ul. Słowackiego 18,
parter, telef. 66-89.
Pw 9540-11.2

Ubikację
parterową, większą przy rynku.
Zgłoszenia Kurjer zdw 85 465

2
lokale biurowe front II. przy
pl. Wolności poważnej firmie.
Oferty zdw 85 825

Ubikacji
mniejszej lub piwnicy na fabry-
kację poszukuje. Oferty Kurjer
zdw 85 622

Skład
na bekony wydzierżawie. Bittner
Dąbrowskiego 79.
rw 13 948

14 DZIERŻAWY

Piekarnia
wraz z mieszkaniem przy Pozna-
ni do wydzierżawienia. Adres
Kurjer zdw 85 337

Restaurację
lub bufet wydzierżawie dobry
fachowiec. Oferty Kurjer
zdw 85 360

Poszukuję
dzierżawy młyn wodnego z go-
spodarstwem rolnem. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 85 422

Wydzierżawie
parcelę na Sołacz na ogród. —
Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 665

Dzierżawa
2.000 móg. Ks. Pozn. obiekt I.
klasy tenuta 125 furów tyta z
morgi. na 12 lat. Zgłoszenia ty-
ko reflektantów Kurjer
zdw 84 574

Skład
pokój. Kanałowa 16, gospodarz.
zdw 85 719/20

Gospodarstwo
rybne 4 móg. donoszące oddam w
dzierżawę. Potrzeba 7 tys. go-
tówki. Kurjer zdw 85 646

Dzierżawy
150-200 móg. poszukuje rzadca
gospodarczy, rutynowany rolnik
najchętniej bez inwentarza. Zgło-
szenia do Kurjera Poznańskiego
zdw 85 820

15 UZDROWISKA

Dla
letników wolne pokoje, okolica
zdrowa, lesista przy jeziorze 2
km od Kuźnicy letnika W. S. H.
Piskorza, Boruja, poczta Kuźnica
Zb.
zdp 85 116

Letnisko
pokój słoneczny w Mosinie ume-
blowany na 1-2 osoby utrzyma-
niem używaniem kuchni lub bez
wynajmę na sezon letni. Zgło-
szenia do Kurjera pod zdw 85 652

Ciechocinek
Pensjonaty Doktorów Sawickiej
„Julianówka”. „Sienkiewiczówka”.
na maj, ceny niższe. nw 9252

Leśniczówka
w pobliżu Poznania, uroczyste po-
łożenie przyjeżdżające osoby za-
raz na letnisko. Adres wskaże Kurjer
zdw 85 211

Pałac
wspaniała rezydencja, 25 pokoi,
centralne ogrzewanie, wodociąg,
14 móg. parku, 2 stawu, 30 roli,
wśród malowniczych wielkich la-
sów, stosowny na letnisko, sana-
torjum, zakład itd. na sprzedaż
lub do wydzierżawienia.
zdw 85 473

Letnisko
w nowoczesnie urządzonej mura-
wanej willi (wanny wodociąg,
weranda, kuchnia etc.), w odle-
głości ca. 10 km. od Poznania,
tuż przy stacji kolejowej, pocztę
telefonie i wielkim lasie, oddziel-
ne pokoje i mieszkanie wolne. In-
formacje w Poznaniu telefonicz-
nie 6258.
zdw 85 469

Letniska
blisko Poznania i stacji, las i o-
kaza do wędrowania poszukuje.
Zgłoszenia Kurjer zdw 85 466

Rabka
centrum pensjonat „Marysienka”.
Willi murowana, kuchnia
wykwintna na żądanie diety-
tyczna. Ceny bardzo przystępne.
Dzieci przyjmują się pod opiekę
Zgłoszenia do 10 maja. Kraków.
Studencka 23, m. 4, potem Rabka
„Marysienka”.
nw 9521

Letnisko
2 pokoje kuchnia, malownicze,
obszerne, lasy, 5 km od Miłostwa-
wia. Oferty Kurjer zdw 85 588

Letnisko
Puszczykowie, 3 pokoje, kuch-
nia, 1 pokój, kuchnia, park, na
sezon. Zgłoszenia Kurjer
zdw 85 635

Poszukuję
na lipiec, sierpień w Puszczyko-
wie blisko dworca, pokoju du-
żego słonecznego z balkonem. Ła-
skawe zgłoszenia z podaniem ce-
ny Kurjer Pozn. zdw 85 654

Dzierżawy
restauracji lub letniska poszu-
kuje. Oferty Kurjer jw 5943

Pokoju
z używaniem kuchni, czas letni,
Puszczykowie lub okolicy bez u-
trzymania poszukuje. Warunki
Kurjer zdw 85 781

16 OSOBISTE

Unieważniam
2 weksle po 100 zł, płatne 5 maja
i 5 czerwca, zrywane przez Ma-
ryję Fideleską na korzyść firmy
Krakowski, ponieważ firma zobo-
wiała nie wypłaciła zdw 85 010

Unieważniam
indeks U. P. Nr. 13 537 Jan Nied.
zdw 85 462

Janina Ma...j...ska
List na pocztę! zdw 85 496

Panią
siedzącą w dniu 27 bm. wiecz-
nem towarzystwie 2 starszych pa-
nów w cukierni Pawlarczyka,
prosi obok siedzący pan o nazna-
czenie spotkania do Kurjera
zdw 85 669

Słowa
które mówiłam na p. Helene Bin-
kowską z Mosiny, cofam W. Ro-
miarkówna Mosina, nw 9533

21 ZGUBY

Za wynagrodzeniem
uprasza się uczciwego znalazcę o
zwrot zgubionego dnia 27.4. port-
felu pomiędzy godz. 10-10.30 w
urzędzie pocztowym I. przy o-
kienku abonamentów telef. Ku-
rjera Pozn. względnie Restauracji
Krügera ul. Władzowa. Za-
wartości portfela została unieważ-
niona.
zdw 85 761

Zagubiono
zegarek brązowy damski 26.
Jeżyce-Solacz godz. 5-6. Upra-
sza się o zwrot. Jeżycka 18, I.
Andrzejewska zdw 85 421

Zgubiono
brozurkę dr. St. Winter z 3 do-
ławkami i Kurjerem Coda. —
Uczciwy znalazca zwróci do Dy-
rekcji Kolei, pokój 346.
zdw 85 546

22 ROZMAITE

Zi 4,90
fartuch biały z rekawami,
plaszcz biały od 5.90; czarny sa-
tynowy od 8.50; jaczki rzeźni-
ckie od 4.90 poleca Fabryka Bie-
lizny J. Schubert. Wrocławskie 3
Pw 10 212-13.94

Zi 1,90, 2,90, 3,90
pończochy jedwabne, pończochy
jedwabne do prania, pręgi po-
ńczochy jedwabne nadzwyczaj
trwałe od 4.90 poleca Specjalny
Magazyn Pończoch J. Schubert.
Wrocławskie 3 Pw 10 213-13.95

Detektywne
dwudziestoletnie biuro „Greif”.
Ratajczaka 15 (Apollo). Wywiady,
obserwacje.
zdw 78 796

Wykwintną
garderobę męską wykonuje solid-
nie Warszawski Salon Mód ul.
Matejki 51, dla pp. urzęd.
dogodne warunki zdw 83 774

Wykwintną
garderobę damską wszelkiego ro-
dzaju wykonuje solidnie według
najnowszych modeli Warszawski
Salon Mód Matejki 51, dla PP.
urzęd. dogodne warunki.
zdw 83 776

Szyje
suknie, kostiumy, plaszczki we-
dług paryskich modeli. Ceny naj-
niższe Marij Magdaleny 1, III.
dp 3384

Chiromantka
przyjeżdżna przepowiada przy-
szłość, przeszłość, przyjmuje od
10 do 6. Strzelecka 18, narożnik
Łakowej, III., prawo. zdw 85 502

Obrazy
sprzedaje Wystawa Krakowskich
Artystów Poznań, 3 Maja 3, dom
ogrodowy.
zdw 85 584

Obiady
kresowe na świeżym maśle także
bez mięsa 1.75 Plac Nowowiejski
10 a, I. lewo.
zdw 85 466

Bardzo
korzystnie uczy czesania i ondu-
lacji. Wskaże Kurjer zdw 85 439

Przyjmę
dziecko z dobrej rodziny na wy-
chowanie (mieszkanie zdrowe). —
Oferty Kurjer zdw 85 541

Obiady
kresowe, pożywnie tylko na świe-
żym maśle. Ul. Waty Zygmunt
Augusta 1, m. 8 (narożnik św.
Marcina) zdw 85 577

200 — 500 zł
czystego zysku miesięcznie — bez
najmniejszego ryzyka — otrzy-
ma ten — kto przyjmie do rozpra-
dazy niezbędny i codzienny ne-
cysty towar. Warunki: miejsce
ruchliwe i uczesane tylko
kiosk ewentualnie skład spoży-
wczy bez prawa sprzedaży wyro-
bów monopolowych. Zgłoszenia
do Kurjera zdw 85 669

Chiromantka
przyjeżdżna przepowiada przy-
szłość, teraźniejszość, przeszłość,
dobre wróżby z rak, kart, Roma-
na Szymańskiego 8, podwórce,
parter, lewo, przy placu Świe-
tokrzyskim.
zdw 85 764

Podatkil
odwołania, rekursy, skargi aż do
Najwyższego Trybunału, regula-
cje ksiąg, bilanse, sprawy sądo-
we. Wielkopolskie Biuro Zleceń,
Skarbowa 14, telefon 1402.
zdw 85 714

Sukienki
plaszczki szyje tania, gustownie.
Oferty Kurjer zdw 85 346

Oczka (tanie)
zaciagam porzeczki. ch. Wit-
kowska, Strzelecka 2.
zdw 85 666

23 OŻENKI

Kawaler
lat 37, właściciel realności i przed-
siębiorstwa handlowego wartość
40 000 zł szuka żony z zamożną
majątkiem, Oferty Kurjer
zdw 85 476

Które
zaczne serce inteligentnego pana
do lat 38 pragnie zniszczenia swych
marzeń o ciemnym szczęściu z skro-
mną biedną kobietą dojrzałej duszy.
Wdowcy niewykłuczeni. Cel ma-
trymonialny Oferty Kurjer
zdw 85 447

Towarzyszkę
życia szuka 25 letni grafik (po-
siadający 5 000 gotówki). Posag
konieczny. Oferty Kurjer
zdw 85 542

Wdowiec
lat 30 na stałe posadzie państw.
(biur.) poznańską w celu ma-
trymonialnym. Dla wspólnego
szczęścia majątek pożądany. —
Zgłoszenia Kurjer zdw 85 572

Kawaler
około czterdziestki właściciel ład-
nego przedsiębiorstwa (Poznań),
odznaczającego poważne zyski po-
siada kulturalną, sympatyczną,
możliwie nie biedną panią. Nie-
anoniimowe oferty przyjmuje Ku-
rjer zdw 85 633

Panienka
lat 21 pozna pana inteligentnego,
cel matrymonialny. Kurjer
zdw 84 517

Dla
mego syna lat 29, posiadającego
10 tys. poszukuje żony z gotówką
15 tys. lub zaprowadzoną stolar-
nię. Młode wdówki nie wykluc-
żone. Zgłoszenia Kurjer
zdw 85 812

Panna
lat 25 nawskroś uczciwa, z bied-
nego stanu, z małą gotówką pra-
gnie poznać mężczyznę dobrego
charakteru niedziśnizszych poglą-
dów. Cel matrymonialny. Zgło-
szenia Kurjer zdw 85 755

Dla
braku znajomości szuka wdowiec
lat 45, wysoki, właściciel kamie-
nicy bez długów i przedsiębiorstwa
hurtowego żony, panny lub
wdówki do lat 40, niewykluczone
z cokolwiek majątkiem. Zgło-
szenia Kurjer Poznański zdw 85 821

24 NAUKA

Kursy stenografii
pisanie na maszynach. Kantaka
1, II. piętro.
zdw 84 381

Lekcje
języka niemieckiego będą pobierał
u nie zawodowej nauczycielki.
Oferty Kurjer zdw 85 418

Panna
inteligentna, władająca biegle je-
zykiem francuskim udziela tań-
ko kursów języka. Zgłoszenia Kurjer
zdw 85 433

Korepetytor
udziela lekcji. Specjalność: ma-
tematyka francuski i niemiecki.
Wyjść także na wieś. Oferty
Kurjer zdw 85 563

Francuskiego
języka, greki, korepetycji udziela-
m. Oferty Kurjer zdw 85 555

Kursy
kroju, szycia, Szpotniańska, św.
Marcin 18.
zdw 85 603

Kursy
stenografii, pisanie na maszynach
książkowskiej. Tyran-Zaworskiej,
Strzelecka 33 i Poznańska 28, 30,
III.
zdw 84 928-9

Tłumaczenia
z niemieckiego wykonuje. Wiersz
dwa grosze. Oferty Kurjer
zdw 85 680

Siódmioklasista
udzieli lekcji. Zgłoszenia Kurjer
zdw 85 737

Pokój
za korepetycję. Oferty Kurjer
jw 5942

Tłumacze
wszelką korespondencję z polskie-
go na francuski i odwrotnie, ce-
ny przystępne. Rybaki 8, miesz-
kanie 47.
zdw 85 733

25 MUZYKA

Kto
udzieli lekcji dobrej gry fortepia-
nowej. Oferty, warunki Kurjer
zdw 85 453

Lekcyj
gry skrzypcowej udziela dyplomo-
wana nauczycielka muzyki Kauf-
fussówna, Wilda, Strumykowa 7,
III.
zdw 85 453/4

Pierwszorządny
duet, dobrze zgrany z obszernym
repertuarem do kawiarni i kina
poszukuje posady. — Łaskawe
zgłoszenia „Wielkopolska”.
Szamotuły, orkiestra, nw 9530

26 ROZRYWKA

Kino „Aurora“
Harry Peel p. t. „Ludzie bez
oblicza”.
zdw 85 762

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych.

Kto
wskaże mi posadę kierownika bu-
chalterji, kontokorencisty lub biu-
rowego temu dam gratis jedno
lub dwuosobowy pokój umeblowa-
ny. Oferty: Śniadeckich 17, mie-
szkanie 11.
zdw 85 400

Nauczycielka
z klubem rekomendacjami do-
skonalą rutyną szuka posady. —
Adresować: Dembowska Ga-
larski-Mala, p. Sobótka, powiat
Pleszew.
zdw 82 038

Pomocnik lakierniczy
młodszy
szuka posady w zakładzie lakier-
niczym, miejscowość obojętna —
Zgłoszenia do Kurjera zdw 84 784

Szofer - mechanik
dłuższą praktyką, ostatniej posad-
zie 5 lat posiadający dobre świa-
dectwo poszukuje posady. Oferty
Kurjer zdw 85 025

Pomocnik
garncarski z dobrą świadectwa-
mi szuka pracy. Gdzie wskaże
ekspedycja Kurjera zdw 85 028

Podróżujący - żelazniak
z 18 letnią praktyką w zawo-
dzie dobre polecenia szuka posady. —
Zgłoszenia do Kurjera
zdw 85 068

Sierota
długoletnimi świadectwami go-
dziejnie poszukuje posady 1.5.
Oferty Kurjer zdw 85 019

Panienka
intel., z praktyką, szuka posady
do dzieci względnie wyreczenia
pani od 1.5. — 15.5. Oferty
Kurjer zdw 85 222

Cukiernik
znający dokładnie prace fabrycz-
ne, poszukuje posady ewentl. sa-
modzielnie. Oferty Kurjer
zdw 85 233

Młoda
inteligentna przystojna z lep-
szego domu, miła domatorka za-
jmie się szczerze samotnej oso-
by. 1 maja lub 15. Oferty
Małkowiakówna, Zaniemyśl Po-
czta.
zdw 85 287

Starsza
osoba inteligentna, wykształcona
znająca gospodarstwo domowe —
przyjmie za skromnym wynagro-
dzeniem posadę samotnej osoby
albo do wyreczenia pani domu.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 85 103

Osoba
w średnim wieku, znająca gos-
podarstwo miejskie i wiejskie, szu-
ka posady do samotnej osoby za
skromnym wynagrodzeniem. Mie-
jowość obojętna. Zgłoszenia Ku-
rjer jw 5932

Posady
wóznego, magazyniera szukam we
wielkiem przedsiębiorstwie w Po-
znaniu, lat 50, kausja 3 000 zł.
Oferty Kurjer zdw 85 144

Technik dentystyczny
młody poszukuje posady od 1.5.
lub 15.5. Adresować Tomasz Na-
pietala, Nowy Mroczek, powiat
Kepno.
zdw 82 143

Kucharka
samodzielna lub do wszystkiego
szuka posady 15.5. Oferty Kurjer
zdw 85 479

Dziewczyna
do wszystkich prac domowych z
gotowaniem, pragnie objąć po-
sadę u starszego państwa lub do
dorosłych osób w lepszym domu.
Oferty Kurjer zdw 85 433

Szofer
kował z praktyką szuka posady.
Oferty Kurjer zdw 85 437

Szofer
trzeźwy, sumienny, lat 19, poszu-
kuje posady, najchętniej Poznań-
skie i Pomorze, małe wynagro-
dzenie, Łaskawe oferty do Ku-
rjera zdw 85 401

Panienka
zamiłowaniem do interesu szu-
posady jako uczennica najchę-
tniej na prowincji. Zgłoszenia do
Kurjera zdw 85 468

Służąca
poszukuje posady z gotowaniem
na cały dzień zaraz. Oferty Ku-
rjer zdw 85 496

Szofer kował
ślusarz z dłuższą praktyką, pole-
ceniami, poszukuje posady. Of-
erty Kurjer zdw 85 508

Posługaczka
szuka posady. Oferty Kurjer
zdw 85 505

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem poszukuje
posady zaraz. Oferty Kurjer
zdw 85 585

Dziewczyna
uczciwa z samodzielnie gotowa-
niem poszukuje posady do star-
szego lub bezdzietnego państwa.
Oferty Kurjer zdw 85 570

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady do
dzieci. Oferty Kurjer zdw 85 573

Szyje
elegancko, szybko tania, św. Mar-
cin 45, Tłinn.
zdw 85 563

Służąca
samodzielna z gotowaniem do
wszystkiego poszukuje posady od
1 maja. Oferty Kurjer zdw 85 519

Sierota
lat 23, spokojna z dobrą świa-
dectwami, obojętna wszelkich
punktach, gospodarczych, która
już samodzielnie pracowała, po-
szukuje posady do samotnej oso-
by lub państwa bezdzietnego za-
raz lub 1 maja. Oferty do Kur-
ra zdw 85 516

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem po-
szukuje posady od 1. Oferty Ku-
rjer zdw 85 514

Służąca
sumienna pracowita dobru świa-
dectwem poszukuje miejsca 1. V.
Oferty Kurjer zdw 85 513

Pomocnik biurowy
z dwuletnią praktyką włada też
językiem niemieckim oraz angi-
skim, z własnym motocyklem i s
kaucją zł 500, poszukuje posady
1. V. Oferty Kurjer zdw 85 435

Posady
do dzieci bez spania lub na stałe
poszukuje. Oferty Kurjer
zdw 85 551

Dziewczyna
młodsza, uczciwa z własną po-
ścielą do wszystkiego z gotowa-
niem poszukuje posady. Oferty
Kurjer zdw 85 434

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego
zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 423

Bluralistka
poszukuje posady. Oferty Kurjer
zdw 85 423

Technik budowlany
(dobry rysownik) poszukuje po-
sady miejscowość obojętna. Oferty
Kurjer jw 5919

Pracznia
dobrze polecona szuka posady. —
Oferty Kurjer zdw 85 532

Korespondent
znający języki niemiecki, francuski z prawem wykazaniem poszukuje posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 85 562

Ubezpieczeniowiec
rutynowany z prawem wykazaniem poszukuje posady w dziale szkoleń. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 85 561

Kucharka
znająca wszelką pracę domową z dobrym gotowaniem szuka posady od 1. 5. do lepszej domu może zastąpić zupełnie panią domu. Oferty Kurjer zdw 85 554

Cukiernik
wykwalifikowany poszukuje posady na sezon letni w uzdrowiskach względnie letniskach. Oferty Kurjer zdw 85 460

Posługi
popołudniowej poszukuje Kurjer zdw 85 549

Magistra farmacji
z 6-miesięczną praktyką poszukuje posady. Znajomość języka niemieckiego. Miejsowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 85 493

Krawcowa
wykonuje suknie, płaszcze, kostiumy i dziecięce garderobe. Wtorkowska. Ratajczaka 9. front. zdw 85 593

Poszukuje
posady od 1. 5. jako samodzielna gospodyni i kuchmistrzyni dobrane świadectwami i długą praktyką do samotnej osoby, najchętniej na probostwo. Miejsowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 85 605

Kandydat
ekonomii obznajmiony z ogólną pracą biurową przyjmuje odpowiednie zajęcia. Zgłoszenia Kurjer Jezycze jw 5937

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 85 630

Panienska
szuka posady do szycia przeróbek. Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 601

Dziewczyna
uczciwa, wierna, pracowita z gotowaniem, do wszystkiego, dobrane świadectwami poszukuje posady od 1 maja. Oferty Kurjer zdw 85 681

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady do dziecka z wychowaniem. Oferty Kurjer zdw 85 682

Kucharka
ukończyła szkołę gospodarską — szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 689

Dziewczyna
dobrze polecona z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 85 688

Dziewczyna
z praniem, gotowaniem poszukuje posady do 2 lub 3 osób. Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 685

Poszukuje
posługi. Oferty Kurjer zdw 85 697

Inteligentna osoba
nawróciła uczciwa i sumienna z dłuższą praktyką gosp. kobiecie, zna się doskonale na prowadzeniu domu i kuchni poszukuje posady od 1-go lipca lub później. Łask. zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 85 839

Sierota
umiejąca gotować, żyć poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 85 838

Dziewczyna
młodsza szuka posady do prac domowych 1. 5. Oferty Kurjer zdw 85 630

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Upiór w operze”.
Aurora: „Ludzie bez oblicza”.
Casino: „Kochanek Jej Zmysłów”.

Colosseum: „W szponach intrygantów”.
Corso: „Czarny Jeździec” i „Zulejka Perla Haremu”.

Edison: „Zaklęta Rzeka”.
Harfa: „Golgota uczciwej kobiety”.

Metropolis: „Okręt Straceńców” oraz rewja p. t. „Od Madrytu aż do... Barcelony”.

Odeon: „Dłatego, że Cię kocham...”.

Renaissance: „Apasze z Montmartre”.

Stożce: „Monte Carlo”.

Tęcza: Największy cyrk świata.

Wilsona: „Gołębicą”.

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 85 629

Dziewczyna
poszukuje dobrej posady z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 85 764

Panienska
uczciwa dobrej rodziny pragnie się wyuczyć jako ekspedientka. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 85 860

2
młode zdrowe panienki uczciwe, przyjmą posadę jako uczennice, lub do dzieci. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 85 859

Dwie
młodsze dziewczyny poszukują posady zaraz lub 1 maja. Oferty Kurjer zdw 85 855

Biegła maszynistka
w niemieckim poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 79 598

Dziewczyna
z porządnej rodziny szuka posady do dzieci lub do wszelkich prac domowych. Łaskawe oferty Kurjer zdw 85 712

Służąca
wiejska, uczciwa, pracowita z dobrymi świadectwami poszukuje posady 1. 5. do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 711

Poszukuje
posady w poważnych firmach. Posiadam samochód na tury, tania. Oferty Kurjer zdw 85 734

Posługaczka
szuka posady. Oferty Kurjer zdw 85 739

Panienska
z szyciem do dzieci szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 738

Mechanik
fachowiec samochodowy z długoletnią praktyką szuka posady. Oferty Kurjer zdw 85 736

Gospodyni
samodzielna, uczciwa, pracowita, poszukuje posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 85 733

Uczciwa
czysta, pracowita dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego, cokolwiek gotowaniem od 1. 5. lub 15. Oferty Kurjer zdw 85 724

Młoda dziewczyna
z dobrymi świadectwami szuka posady z zamiłowaniem do dzieci i lekkich prac domowych od 1. 5. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 85 725

Poszukuje
posługi dziennej na stałe. Oferty do Kurjera zdw 85 723

Dziewczyna
młodsza z gotowaniem do 2-3 osób poszukuje posady 1. 5 lub 15. 5. Oferty Kurjer zdw 85 808

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady do lekkich prac domowych z szyciem. Oferty Kurjer zdw 85 805

Dziewczyna
ze wsi cokolwiek gotowaniem poszukuje posady 1. 5. Oferty Kurjer zdw 85 803

Bona
II klasy inteligentna, przystojna, przyjmie posadę do dzieci w majatku, zna robotki, dobre świadectwa. Adres Września, Fabryczna 32, mieszkanie 2. zdw 85 822

Panienska
lat 18, z małego miasteczka, biegła w piśmie i liczeniu, szuka posady w składzie, biurze ewent. do dzieci z pomocą w nauce. — Oferty Kurjer zdw 85 759

Portier
poszukuje posady od 1 maja. — Oferty Kurjer zdw 85 780

Szofer - mechanik
znający się na remontach poszukuje posady zaraz lub 15 maja, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 85 776

Mechanik
lat 25, branży samochodowej, rowerowej poszukuje jakiegokolwiek posady od 15 maja miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 85 775

Służąca
z dobrej rodziny z gotowaniem poszukuje posady 1. 5. Oferty Kurjer zdw 85 641

Inteligentna
panienka, piękny charakter, pism. biegła w polskim i niemieckim poszukuje posady uczenicy biurowej lub składzie. Oferty Kurjer zdw 85 668

Osoba
znająca wykwalifikowaną kuchnię poszukuje posady gospodyni. Oferty Kurjer zdw 85 665

Apteka
maturzystka z półroczną praktyką ze znajomością języka niemieckiego z dobrymi referencjami szuka posady praktykanta zaraz lub później. Oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 85 816

Posługaczka
3 razy w tygodniu szuka zajęcia. Oferty Kurjer zdw 85 864

Osoba
uczciwa krytycznym położeń — prosi o posługę przedpołudniową. Oferty do Kurjera zdw 85 861

Uczciwa
osoba szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 85 870

Syna
mega lat 18 z prowincji silnej budowy, ma zamiłowanie do rachunków, oddam w naukę. Zgłoszenia Józef Szczepański, Grudnia, p. Bolewice pow. Nowy Tomysł n. w 9532

Panienska
inteligentna lat 23 z prowincji, znająca szycie, haftowanie i gospodarstwo domowe poszukuje posady najchętniej w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera n. w 9531

Biegła stenotypistka i stenografka
z dłuższą praktyką w polsko-niemieckiej korespondencji szuka jakiegokolwiek zajęcia. Zgłoszenia „Par” Aleje Marcinkowskiego 11, pod 54.311. Pw 10 381-54.311

Dziewczyna
znająca język polski i niemiecki, kochająca dzieci, pracowita i rzetelna z dobrymi świadectwami szuka posady zaraz lub od 1. 5. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod jw 5936

Uczciwa
kobieta poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 85 640

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami, samodzielnie gotowaniem poszukuje posady 1. 5. Oferty Kurjer zdw 85 310

Dziewczyna
sierota, uczciwa i czysta szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 307

Samodzielna
kucharka, wykwalifikowana, znająca wszelkie prace, poszukuje posady u samotnej osoby lub bezdzietnego małżeństwa. Oferty Kurjer zdw 85 308

Bona
pielegniarka, z szyciem i z dobrymi świadectwami, poszukuje posady najchętniej na wieś. — Oferty Kurjer zdw 85 269

Osoba
sumienna, z dobrymi świadectwami, z niemieckim, poszukuje posady do dzieci lub inne miejscowości obojętna. Oferty Kurjer zdw 85 281

Służąca
uczciwa, spokojna, dobrze polecona poszukuje 1. 5. posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 85 283

Kucharka
starsza, do wszystkiego, szuka posady 1 maja, najchętniej w mieście. Oferty Kurjer zdw 85 280

Dziewczyna
uczciwa i pracowita, szuka posady za pokojową lub do wszystkiego, kochająca dzieci. Oferty Kurjer zdw 85 178

Dziewczyna
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 85 130

Dziewczyna
18 lat z pr. wini świadectwami poszukuje posady do dzieci lub lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 85 133

Młody
handlowiec z ukończoną średnią szkołą handlową poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 85 040

Służąca
poszukuje posady do wszystkiego Oferty Kurjer zdw 85 060

Gospoia
samodzielna z pracą domową poszukuje posady. Świadectwa długoletnie. Oferty Kurjer zdw 85 061

Uczciwa
młodsza dziewczyna z cościółkiem gotowaniem szuka posady 1 maja Oferty Kurjer zdw 85 097

Początkująca
biuralistka poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 85 093

Sierota
poszukuje posady do dzieci z szyciem lub do składni i pomocy pani domu. Oferty Kurjer zdw 85 086

Panienska
szkoła handlową poszukuje posady jako początkująca bufetowa lub do piekarni. Oferty Kurjer zdw 85 085

Wiejska
dziewczyna poszukuje posady 1 maja do mniejszej, bezdzietnej rodziny w domu spokojnym. — Oferty Kurjer zdw 85 084

Stenotypistka
polsko - niemiecka (stenografia) szuka posady. Kurjer zdw 85 218

Starsza
dziewczyna poszukuje posady z praniem, gotowaniem w skromnym domu. Oferty Kurjer zdw 85 082

Osoba
inteligentna była nauczycielką szkoły powszechnej, obeznana z pracami biurowymi, znająca również gospodarstwo, pszczeniectwo, oraz szycie i artystyczne roboty poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 85 050

Sierota
poszukuje posady do dziecka z haftem. Oferty Kurjer zdw 85 045

Pokojowa
zna obsługę szycie poszukuje posady 1. 5. lub 15. 5. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 85 033

Syn
uczciwych rodziców szuka posady zegarmistrza. Oferty Kurjer zdw 84 490

28 WOLNE MIEJSCA

Starszy fryzjer
damsko męski który jest zdolny zakład prowadzić, ma prawo z małą kaucją ewentualnie kupić, może się zgłosić. Leon Dranszke, Inowrocław, Toruńska 25, n. w 9502

Młodszy pomocnik
do składni żelaza, na prowincję zaraz poszukuje. Zgłoszenia i referencje Kurjer zdw 84 735

Dzielnia
fryzjerka może się zgłosić. Marszałka Pocha 57, Adam Kuźniak. zdw 85 301

Bona
z dobrym niemieckim, młoda, wykwalifikowana, wesola, do jednego dziecka potrzebna od 1 maja. Zgłoszenia osobiste ze świadectwami w środę, od 11-1. Poznań Słowackiego 44 46, mieszka. 4. zdw 85 270

Podróżującego
(przedstawiciela) o dobrej prezentacji, inteligentnego i pracowitego poszukuje poważne przedsiębiorstwo branży drogerijno-chemicznej w celu stałego odwiedzania klientów na prowincji i zaprowadzenia kupującego artykułu sezonowego. Posada stała od 1. 5. rb. Oferty z podaniem pretensji i referencji do „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr 16.239 Pw 10 678-16.239

Ślusarz
potrzebny na stałą posadę, pożyczka 300-1000 z podadana. Oferty Kurjer zdw 85 288

Kowal
egzaminowany, kuciem koni. Ślusarz na masowe prace i samochody z udziałem mogą obijać warsztat z narzędziami. Oferty Kurjer zdw 85 191

Poszukuje
inteligentnego ucznia gastronomicznego z roczną praktyką, niemieckim, do pierwszorządnej restauracji do Gdyni. Oferty Kurjer zdw 85 472

Uczennica
córka uczciwych rodziców nie niż lat 16, może się zgłosić. Jan Szejak, mistrz rzeźnicki, Górna Wilda 95. zdw 85 490

Cukiernik
lub piekacz z gotówką 1000 zł do wspólnej pracy w wytwórni cukierniczej det i hurt. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 515

Chłopca
do posyłek poszukuje. Adwokat Howorka, Poznań, ul. św. Marcina 41. zdw 85 452

Maszyniarka
i ręczniarka na spodnie potrzebna. Królikowski, Gen Prądzyńskiego 56. zdw 85 445

Książkowego
biegłego, dobrze orientującego się pracownika, przyjmie przedsiębiorstwo przemysłowe od 1 maja rb. Zgłoszenia z podaniem pensji i odpisem świadectw Kurjer zdw 85 440

Sekretarz
adwokacki, sumienny, obeznany z prawami notarialnymi do biura na prowincji potrzebny od 1 czerwca. Zgłoszenia z podaniem pensji Kurjer zdw 85 424

Służąca
do wszystkiego, czysta i bardzo dobrze gotowaniem 1. 5. Warunek dobre świadectwa. Adres Kurjer zdw 85 531

Posadę
dobrze płatną za pożyczkę 10 tys. pod pewny zastaw. Oferty Kurjer zdw 85 574

Krawcowa
pierzwszorządna siła potrzebna. — Wierzbiciele 31 a, mieszkanie 10 zdw 85 560

Nauczycielki i nauczyciele
mogą zarobić dużo pieniędzy przez objęcie poważnego i honorowego zastępstwa. Zgłoszenia pisemne pod „Egzystencja”. Kraków, Skrytka 105. n. w 9459

Poszukujemy
agentki (agenta) do sprzedaży kupowanego artykułu na raty na prowincję. Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 564

Uczennice
do haftu i ziałyńskich 2. parter. zdw 85 596

Posługaczka
potrzebna. Stolska, Marcinkowskiego 6, III. zdw 85 595

Ogrodnik
wolny, od woistkowi potrzebny do ogrodnictwa handlowego zaraz specjalności: kwaciarstwo i warzywnictwo. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 594

Dziewczyna
uczciwa, skromna do wszelkich prac domowych potrzebna. Przemysłowa 27, m. 2. zdw 85 829

Czeladników
szewskich, wprawnych na damską pasową, obcas drewniany, przyjmie zaraz J. Rybelski. 7a Brama 7. zdw 85 837

Szewc
potrzebny na reperację. Aleje Marcinkowskiego 5, m. 16. zdw 85 621

Pani
młodsza z dobrą garderobą i znajomością niemieckiego do restauracji z wyszynkiem wina i piwa potrzebna. Oferty pod zdw 85 625

Podróżujący
branży drogerijnej, który przyjąłby dodatkowo bardzo dobrze prosperujący artykuł. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 639

Woźny
z dobrymi świadectwami zaraz potrzebny. Oferty pisemne do Kurjera Pozn. zdw 85 631

Ekspedientka
z branży kapeluszy potrzebna. Wodna 23, kapelusze damskie. zdw 85 643

Służąca
dobrze polecona potrzebna od 1. 5. Graniczna 15, m. 7. zdw 85 695

Dziewczyna
do wszystkiego, młodsza, uczciwa, potrzebna. Grunwaldzka 13, parter, lewo. zdw 85 704

Krawca
krawczyńnię na kostiumy, płaszcze przyjmie Willman. Matejki 51. zdw 85 705

Uczennica
do krawieczyny potrzebna. Kozia 5, III. zdw 85 708

Robotnica
do pracowni cukierniczej potrzebna. Przyjme tylko dobrze wpracowaną siłę. Adres Kurjer zdw 85 716

Wymownych
pań, panów poszukuje. Rolewski, Górczyńska 36. zdw 85 745

Kuśnierz
siła pierwszorządna może się zgłosić. Św. Marcin 4. zdw 85 744

Młodsza
ekspedientka z branży kolonialnej może się zgłosić zaraz w Spółdzielni Żołnierskiej 57 p. p. zdw 85 742

Dziewczyna
do wszystkiego z samodzielnie gotowaniem i praniem, uczciwa i czysta może się zgłosić. Ulica Grunwaldzka 19, m. 10. zdw 85 753

Służące
do wszystkiego uczciwej i pilnej poszukuje Pawlicka. Fredry 2, 2 wejście, II. piętro. zdw 85 789

Dziewczyna
kochająca dzieci, Ul. Jasna 9, mieszkanie 4. zdw 85 804

Poważne Wydawnictwo Katolickie
poszukuje natychmiast pań i panów solidnych i energicznych. Wynagrodzenie dobre płatne zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer pod zdw 85 811

Poszukuje
krawcowej w domu tylko pierwszorządnej. Zgłosz. Woźna 14, II. pr. zdw 85 722

Poszukuje
dla tartaku przedsiębiorstwa budowlanego młodszej siły biurowej męskiej lub żeńskiej obeznanej z buchalterią, rachunkowością, sprawami sądowymi, wekslowymi, rysunkami, pismami, zyciorysami, referencjami warunkami przy wolnym trzymaniu Kurjer zdw 85 823

Posługaczka
z gotowaniem potrzebna zaraz. Żydowska 30 restauracja. r. w 13 957

Bielizniarki
potrzebne. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 767

Służąca
do wszystkiego może się zgłosić. Górna Wilda 67 mieszkanie 8. zdw 85 785

Pracownia
sukien Sauszkowej, Romana Szymańskiego 1, poszukuje pierwszorządnej egzaminowanej pomocnicy. zdw 85 693

Potrzebna
panienka do bufetu z kaucją 300 zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 667

Kucharka
do wszystkiego potrzebna, świadectwo długie wymagane. Zgłoszenia Mickiewicza 27, m. 1. zdw 85 666

Uczeń
18 mies. praktyki kowal z powodu zamknięcia warsztatu szuka posady. Adres Kurjer zdw 85 846

Uczeń
z odpowiednim wykształceniem syn miejscowych rodziców zaraz potrzebny. Drogeria, Rynek Jezycki — Dąbrowskiego 63. zdw 85 843

Krawcowa
bardzo zdolna na wykwalifikowaną potrzebna. Posada stała. Solacz, Solacka 21, parter. zdw 85 865

Służąca
skromna, uczciwa potrzebna. Niegolewskich 6, I. prawo. zdw 85 862

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna od 1. 5. Dekubanowska, Wierzbiciele 13, dom ogrodowy, m. 18. zdw 85 869

Dziewczyna - kucharka
do wszystkiego z dobrymi polecaniami do starszego bezdzietnych państwa od 1. 5. miejsce bardzo dobre i spokojne. Oferty Kurjer zdw 85 815